

JAAR VERSLAG 2022

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

Coronavirus (COVID-19)	05	2 Bestuursakkoord hoger onderwijs	23
Voorwoord	07	Starters- en stimuleringsbeurzen	
		Overige onderwerpen	
Verslag van de Raad van toezicht	09	3 Kwaliteitsafspraken	27
1 Hoofdpijnen 2022	13	Medezeggenschap	
Missie Open Universiteit		Communicatie	
Instellingsplan 2023-2027 'Met open mind'		Financiën	
Huisvesting			
Contractonderwijs: onterechte graadverlening		4 Onderwijs	31
Digitale OU		Aanbod	
Benoemingen		Docentprofessionalisering	
Onderwijs		Kwaliteitszorg	
Onderzoek		Resultaten	
Erkennen en Waarderen		Leven Lang Ontwikkelen	
Opening academisch jaar 2022-2023:			
Nederland én Vlaanderen		5 Onderzoek	45
Viering dies natalis		Open University Graduate School	
Duurzaamheid		Faculteiten	
Studium Generale		Impact	
TEDx		Wetenschappelijke integriteit	
Nationaal Programma Onderwijs		Kennisveiligheid en WetenschapVeilig	
Medezeggenschap		Tabel onderzoekskengetallen 2022 en 2021	

6 Samenwerking	55	10 Helderheid en governance	93
Internationaal		Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs	
Nationaal		Regeling beleggen, lenen en derivaten	
Provinciaal en regionaal		Governance	
		Besluiten experimenten	
7 Sociale paragraaf	63	Beleid voor beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag	
Organisatie		Afhandeling klachten van studenten	
HRM			
Sociale veiligheid		11 De Open Universiteit in cijfers	97
Diversiteit en inclusie			
Vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen		Bijlage	99
		Nevenfuncties Raad van toezicht en College van bestuur	
8 Financiën	71	Jaarrekening	101
Financiële gegevens			
Risico's en kansen			
Aandeel in geplaatst kapitaal			
Continuïteitsparagraaf			
9 Infrastructuur	89		
Huisvesting			
Informatiebeveiliging, cybersecurity en bescherming persoonsgegevens			
Duurzaamheid			

Coronavirus (COVID-19)

Vanaf medio januari 2022 heeft de overheid stapsgewijs versoepelingen in het coronabeleid voor het hoger onderwijs bekendgemaakt. De Open Universiteit sloot hierbij aan met een geleidelijke afbouw van de bestaande coronamaatregelen voor haar studenten en medewerkers.

Medio maart was het – vanwege de aanhoudend gunstige ontwikkelingen – mogelijk de maatregelen nog verder af te schalen. Die ontwikkelingen zorgden er ook voor dat het binnen de Open Universiteit ingestelde ‘corona-crisisteam’ kon worden ontbonden. In het resterende deel van 2022 behoeften geen nieuwe maatregelen te worden genomen.

In het najaar van 2022 heeft het College van bestuur het instellingscoronaplan vastgesteld, na verkregen instemming van de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad. Het instellingscoronaplan is gebaseerd op het sectorplan voor de aanpak van corona dat de rijksoverheid heeft opgesteld voor het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs. Uitgangspunt van het instellingscoronaplan is dat de Open Universiteit steeds de geldende overheidsmaatregelen op het gebied van corona volgt, met daarbij de mogelijkheid om een pragmatische aanpak te kiezen vanwege het afstandsonderwijs.

Informatie over de besteding van middelen die de Open Universiteit ontving uit het Nationaal Programma Onderwijs, staat verderop in dit bestuursverslag.

Voorwoord

Het College van bestuur van de Open Universiteit legt in het voorliggende bestuursverslag en financieel verslag verantwoording af over het gevoerde beleid in 2022.

In het najaar is het nieuwe instellingsplan ‘Met open mind’ vastgesteld, dat de strategische koers voor de periode 2023-2027 schetst. Met het plan wil de Open Universiteit haar unieke positie in het Nederlandse hoger onderwijsbestel de komende jaren bestendigen en versterken.

In de tweede helft van 2022 is besloten om in Den Haag een nieuw studiecentrum te realiseren, waarvan opening is voorzien in 2025. Dit studiecentrum zal mede worden benut ter promotie van de Open Universiteit bij overheid, politiek, bedrijfsleven en overige stake-holders. Besluitvorming over de campus-ontwikkeling in Heerlen is in voorbereiding en zal in de loop van 2023 plaatsvinden.

Binnen het IT-transitieprogramma de Digitale OU, dat in 2021 is gestart, werd in september 2022 het nieuwe digitale toetsstelsel geïmplementeerd. Voor de implementatie van de nieuwe digitale leer- en werk-omgeving Brightspace zijn voorbereidingen getroffen. Het Hybride integratieplatform (HIP), een centraal station voor alle data, systemen en applicaties, is in september geïmplementeerd.

In het najaar voerde de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een midterm review uit op de Kwaliteitsafspraken. Die leverde voor de Open Universiteit een positief oordeel op. Eind 2022 werd het portfolio voor 2023 vastgesteld.

In februari startten de eenjarige wo-masteropleiding Artificial Intelligence en het bijbehorende premaster-programma. In september gingen de nieuwe wo-masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht en de nieuwe wo-mastervariant Klinische kinder- en jeugdpsychologie van start.

Het lopende instellingsbrede, multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for Resilience werd verder versterkt. In augustus 2022 is een instellingsbrede portal op het gebied van onderzoeksondersteuning gelanceerd.

Het jaar 2022 werd afgesloten met een negatief resultaat van 4,9 miljoen euro.

Het College van bestuur bedankt studenten en alumni voor hun betrokkenheid bij de Open Universiteit, en medewerkers voor hun inzet in 2022.

Heerlen, juni 2023

College van bestuur
prof. dr. Frank van der Duijn Schouten, interim-voorzitter
prof. dr. Theo J. Bastiaens, rector magnificus

Verslag van de Raad van toezicht

Regulier overleg met het College van bestuur

In 2022 waren er vier formele overlegbijeenkomsten van de Raad van toezicht met het College van bestuur. Een belangrijk én telkens terugkerend thema in elk van deze bijeenkomsten was de ontwikkeling van de instellingsstrategie voor de komende jaren, met als resultaat de presentatie van het nieuwe instellingsplan voor de periode 2023-2027, getiteld 'Met open mind'. De Raad van toezicht keurde dit plan in het najaar goed, na de verkregen instemming van de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad. In maart ontving de Raad van toezicht een update over de campusontwikkeling in Heerlen, waar zich de hoofdvestiging van de Open Universiteit bevindt. Hierbij werd de Raad geïnformeerd over de ingezette verkenning naar twee mogelijke scenario's: aanhouden van de huidige campus respectievelijk verhuizen naar een nieuwe locatie in Heerlen. In beide gevallen zal sprake zijn van een majeure investering. Voorop staat dat de Open Universiteit haar medewerkers een aantrekkelijke, inspirerende en faciliterende werkomgeving wil bieden.

Een andere update betrof de IT-transitie die in uitvoering is binnen het programma van de Digitale OU. Verder besprak de Raad de managementletter van de externe accountant (PwC). Conclusies van de accountant waren onder meer: de 'key controls' van de belangrijkste processen voldoen aan de daarvoor geldende vereisten, het volwassenheidsniveau van de administratieve organisatie is goed op orde en er is sprake van een gezonde financiële positie.

Daarnaast waren er ook bevindingen die om opvolging vroegen; deze hebben onder andere betrekking op het verbeteren van de interne beheersing van de IT-transitie en op beter naleven van Europese aanbestedingsregels.

Vanwege het naderende einde van de tweede benoemingstermijn van drs. Philippe Raets als lid van de Raad, werd de procedure gestart om in zijn opvolging te voorzien.

In juni keurde de Raad het jaarverslag 2021, bestaande uit het bestuursverslag en de jaarrekening, goed. Het financiële resultaat over 2021 bedroeg 3,6 miljoen euro positief.

De Raad ontving updates over de financiële ontwikkeling in de eerste maanden van 2022.

Daarnaast werd – in relatie tot het traject van de ontwikkeling van de instellingsstrategie – met het College van bestuur overlegd over de topstructuur van de Open Universiteit. In het verlengde daarvan startte de Raad de procedure om tot herbenoeming te komen van prof. dr. Theo Bastiaens als rector magnificus, in verband met het aflopen van diens eerste benoemingstermijn op 1 januari 2023.

De Raad overlegde met het College van bestuur over het thema kennisveiligheid en cybersecurity en de inspanningen van de Open Universiteit op dat gebied. In september was het door de Inspectie van het Onderwijs aangekondigde onderzoek naar onterechte graadverlening binnen het contractonderwijs onderwerp van gesprek. In totaal gaat het om 131 onderwijsdeelnemers die hierdoor geraakt worden, van wie 63 een ten onrechte verleende graad hebben ontvangen.

De Raad benadrukte richting het College enerzijds de zorgplicht van de universiteit voor deze onderwijsdeelnemers. Anderzijds vroeg de Raad het College lering te trekken uit het gebeurde, inclusief het treffen van maatregelen die herhaling voorkomen.

De Raad van toezicht nam – na het doorlopen van de daartoe ingezette procedure – het besluit om dr. Gerard Schouw bij de minister van OCW voor benoeming voor te dragen als lid van de Raad, ter opvolging van drs. Philippe Raets.

De Raad herbenoemde prof. dr. Theo Bastiaens als rector magnificus per 1 januari 2023 voor een termijn van vier jaar.

In september werd de procedure gestart om in de opvolging van prof. dr. Vanessa Evers (lid Raad van toezicht) te voorzien. Zij zal in het voorjaar van 2023 afscheid van de Raad nemen.

Daarnaast werd de procedure ingezet voor het aantrekken van een nieuwe voorzitter van het College van bestuur. Hierbij is de opvolging van interim-voorzitter prof. dr. Frank van der Duijn Schouten aan de orde, die de universiteit op 31 augustus 2023 zal verlaten.

De Raad besprak met het College het plan om in Den Haag een nieuw studiecentrum van de Open Universiteit te realiseren, waarbij gezamenlijke huisvesting met enkele andere organisaties beoogd wordt.

De Raad was het met het College eens, dat het van strategisch belang voor de universiteit is om van deze opportuniteit gebruik te maken. De zichtbaarheid van de universiteit bij overheid, landelijke politiek en bedrijfsleven kan hiermee worden vergroot en de samenwerking met andere universiteiten worden gefaciliteerd.

In de septembervergadering nam de Raad kennis van de (eerste) rapportage van de ombudsfunctionaris van de Open Universiteit (drs. Henri van Montfort).

De Raad ontving verder updates over de IT-transitie, kennisveiligheid en de campusontwikkeling in Heerlen.

In december besprak de Raad de financiële ontwikkeling in 2022. Een punt van zorg daarbij was de ontwikkeling in de onderwijsafzet in het reguliere bachelor- en masteronderwijs in het laatste kwartaal van het verslagjaar. Na een positieve ontwikkeling in het eerste deel van het jaar lieten met name de laatste maanden van 2022 een duidelijke terugval zien. Vanwege het per 1 september 2022 aflopen van de overheidsmaatregel inzake halvering van het collegegeld werd een terugval wel verwacht. Echter, de mate van de terugval en ook het feit dat er ultimo 2022 nog geen tekenen van verandering zichtbaar waren, zijn aanleiding om de ontwikkelingen nauwgezet te blijven volgen en de marketing van het onderwijsaanbod van de Open Universiteit aan een nadere efficiëntietest te onderwerpen.

De begroting 2023 werd door de Raad goedgekeurd. Deze begroting sluit met een exploitatietekort van 2,9 miljoen euro. In de begroting zijn omvangrijke budgetten gereserveerd voor de uitvoering van strategische initiatieven, Kwaliteitsafspraken en een budget om uitvoering te geven aan de speerpunten uit het nieuwe instellingsplan. Daarnaast zijn in de begroting additionele middelen opgenomen voor de uitvoering van de instellingsbrede IT-transitie.

Met het College van bestuur werd overlegd over de afwikkeling van de kwestie rond de onterechte graadverlening in het contractonderwijs. Daarnaast werd de stand van zaken in het traject van de campusontwikkeling in Heerlen besproken. Verder nam de Raad met instemming kennis van het voorziene portfolio voor de Kwaliteitsafspraken voor 2023 en het daarover gevoerde overleg tussen College van bestuur en medezeggenschap.

Andere gespreksonderwerpen waren: de stand van zaken in verschillende wervingsprocedures en de bezoldiging van Raad van toezicht en College van bestuur.

Overige overlegmomenten

Naast de genoemde overlegbijeenkomsten waren er gedurende het jaar meerdere andere overlegmomenten tussen de Raad van toezicht en het College van bestuur, waarbij de strategieontwikkeling in relatie tot het nieuwe instellingsplan het centrale thema was.

In maart vond een overleg plaats met het centrale managementteam van de Open Universiteit.

In een aantal themabijeenkomsten werd de Raad geïnformeerd over de kernactiviteiten van faculteiten op het gebied van onderwijs en onderzoek en over het voorziene portfolio van de nieuwe dienst Marketing en relatiebeheer.

Horizontale dialoog: overleg met de centrale medezeggenschap (Ondernemingsraad en Studentenraad)

In 2022 overlegde de Raad in totaal drie keer met de centrale medezeggenschap, waarvan één keer in een plenaire setting. De commissie Medezeggenschap van de Raad overlegde twee keer met een delegatie van de centrale medezeggenschap. Besproken werden onder meer: de ontwikkeling van het nieuwe instellingsplan, de IT-transitie, werkdruk in de organisatie, de kwestie rond de onterechte graadverlening, kwaliteitszorg in het onderwijs, en de lopende wervingsprocedures, waaronder de procedure voor de nieuwe bestuursvoorzitter.

Samenstelling Raad van toezicht

In september 2022 nam drs. Philippe Raets afscheid als lid van de Raad van toezicht. Hij werd per 1 november 2022 opgevolgd door dr. Gerard Schouw. Voor het overige waren er geen veranderingen in de samenstelling.

In het najaar van 2022 werd de procedure gestart om in de opvolging te voorzien van prof. dr. Vanessa Evers; zij zal de Raad in het voorjaar van 2023 verlaten.

De Raad was ultimo 2022 als volgt samengesteld:

drs. René Smit (voorzitter),
prof. dr. Marijk van der Wende (lid en tevens vicevoorzitter), dr. Ellen de Brabander,
prof. dr. Vanessa Evers en dr. Gerard Schouw.

De Raad van toezicht heeft vier commissies: de commissie Onderwijs en Onderzoek (prof. dr. Marijk van der Wende, prof. dr. Vanessa Evers), de commissie Medezeggenschap (drs. René Smit, drs. Philippe Raets; na diens afscheid van de Raad tijdelijk waargenomen door dr. Ellen de Brabander), de Auditcommissie (dr. Ellen de Brabander, drs. René Smit) en de Benoemings- en remuneratiecommissie (drs. René Smit, prof. dr. Marijk van der Wende).

De commissie Onderwijs en Onderzoek kwam twee keer bijeen. In de bijeenkomsten kwamen onder meer de volgende thema's aan de orde: de voortgang in de uitvoering van de Kwaliteitsafspraken, het centrale onderwijsdashboard, ontwikkelingen in het onderwijsportfolio van de Open Universiteit, de kwestie rond de onterechte graadverlening, en kwaliteitszorg. Daarnaast was er een overleg van de commissie Onderwijs en Onderzoek met een delegatie van de medezeggenschap.

De Auditcommissie kwam in 2022 niet bijeen. Wel was er periodiek overleg over diverse onderwerpen tussen een commissielid (dr. Ellen de Brabander) en de directeur Finance en control respectievelijk de externe accountant.

De Benoemings- en remuneratiecommissie kwam enkele keren bijeen, met name voor de begeleiding van de wervingstrajecten voor een nieuw lid van de Raad en de nieuwe voorzitter van het College van bestuur, en voor de voorbereiding van besluitvorming over de herbenoeming van de rector magnificus.

De commissie Medezeggenschap kwam twee keer bijeen voor overleg met de centrale medezeggenschap.

Samenstelling College van bestuur

In de samenstelling van het College van bestuur waren geen wijzigingen in het verslagjaar. De Raad herbenoemde prof. dr. Theo Bastiaens als rector magnificus. De herbenoeming geldt voor een periode van vier jaar, ingaande op 1 januari 2023.

In het najaar van 2022 werd de procedure gestart voor het aantrekken van een nieuwe voorzitter van het College van bestuur. De nieuwe bestuursvoorzitter zal de huidige interim-voorzitter, prof. dr. Frank van der Duijn Schouten, op 1 september 2023 opvolgen.

Code goed bestuur universiteiten

Onder verwijzing naar de Code goed bestuur universiteiten was de Raad van toezicht in 2022 van oordeel dat 'onafhankelijkheid' werd gewaarborgd. Bij zijn werkzaamheden ziet de Raad erop toe dat de inzet van publieke middelen door de Open Universiteit voldoet aan de vereisten van rechtmatigheid en doelmatigheid. Hieraan wordt aandacht besteed tijdens de behandeling van de begroting, de jaarrekening en andere documenten die de bedrijfsvoering van de Open Universiteit betreffen, waaronder de managementletter van de externe accountant en periodieke rapportages over vermogenspositie en risicobeheersing.

Overig

De voorzitter respectievelijk vicevoorzitter van de Raad nam deel aan het periodieke landelijk overleg van voorzitters van Raden van toezicht.

In het geldende bestuurs- en beheersreglement (goedgekeurd door de Raad in 2020) werden in het verslagjaar geen aanpassingen aangebracht.

In het verslagjaar waren er geen meldingen van transacties waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen van materiële betekenis.

De Raad van toezicht bedankt medewerkers, studenten, alumni en College van bestuur voor hun betrokkenheid bij en inzet voor de Open Universiteit.

Hoofdstuk 1

Hoofdpijnen 2022

Missie Open Universiteit

De missie van de Open Universiteit is opnieuw vastgelegd in het instellingsplan 2023-2027, 'Met open mind'. De universiteit richt zich de komende jaren op het vergroten van de betekenisvolle bijdrage aan de ontwikkeling van studenten en de samenleving, en op het versterken van haar unieke positie in het universitaire stelsel. Speerpunten hierbij zijn:

- Onderwijs: de Open Universiteit richt zich op proposities voor specifieke groepen die zij kansen biedt om academisch onderwijs te volgen. Op het terrein van onderwijsinnovatie en digitale leeromgevingen wil de Open Universiteit in Nederland een leidende positie innemen.
- Onderzoek: de universiteit richt zich, vertrekkend vanuit een stevige disciplinaire basis, op interdisciplinair maatschappelijk relevant onderzoek. Onderzoek ter ondersteuning van onderwijsinnovatie beschouwt zij als haar bijzondere opdracht. De universiteit versterkt haar inzet op het gebied van impact/valorisatie, onder meer door het verstevigen van de verbinding met de regio.
- Community-vorming: de Open Universiteit investeert in haar community van studenten, medewerkers, alumni en partners.
- De universiteit investeert in de campus en de studiecentra, waarbij het studie- en werkcomfort voor studenten en medewerkers leidend is. Mede ter bevordering van de universitaire samenwerking speelt bij de specifieke locatiekeuze van de studiecentra de connectie met de overige Nederlandse universiteiten een belangrijke rol.

- Versterkte aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de noodzaak van duurzaamheid, diversiteit, inclusie en sociale veiligheid: in onderwijs, onderzoek en valorisatie, personeelsbeleid, en bedrijfsvoering en huisvesting.
- Personeelsbeleid: het kapitaal van de Open Universiteit bestaat uit haar mensen. Ze investeert in het vergroten van de aantrekkelijkheid van de universiteit als werkgever, onder meer door de overbrugging van grote afstanden tussen woon- en werkplek te faciliteren.
- Excellente organisatie: om haar ambities waar te maken, investeert de Open Universiteit in de kwaliteit van haar processen en de dienstverlening aan haar studenten, in de onderlinge samenwerking en in het stimuleren van wendbaarheid en ondernemerschap.

De Open Universiteit is – als publiek gefinancierde universiteit – lid van de Nederlandse koepelorganisatie Universiteiten van Nederland.

Instellingsplan 2023-2027 'Met open mind'

Begin 2022 werd gestart met de voorbereiding van het nieuwe instellingsplan. Het College van bestuur presenteerde daartoe een eerste schets van de missie en strategie voor de komende jaren.

Over deze schets is in februari in gesprekken met alle organisatie-eenheden van gedachten gewisseld.

De discussies en feedback zijn gebruikt voor het opstellen van een concept-positionpaper. Eind maart vond hierover een brede werkconferentie plaats, in aanwezigheid van bestuur, management en medezeggenschap.

Op basis van de uitkomsten hiervan is de positionpaper aangepast en zijn opdrachten voor uitwerking van specifieke thema's geformuleerd voor vijf ingestelde werkgroepen. De thema's waren: Doelgroepen, HR: goed werkgeverschap, Onderwijsinnovatie, Onderzoek(organisatie) en valorisatie, Excellente organisatie. Medio april is de aangepaste positionpaper gepresenteerd.

Op basis van de paper en de uitwerkingen die de vijf werkgroepen opleverden, is vervolgens een uitgewerkt concept-instellingsplan gemaakt, dat het College van bestuur – na het verkrijgen van feedback daarop – in juli 2022 heeft vastgesteld. Dit concept werd aan de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad ter instemming voorgelegd. Medio augustus vond een instellingsbrede medewerkersbijeenkomst plaats, waarbij het conceptplan werd gepresenteerd.

Op basis van het overleg met de medezeggenschap is in het najaar van 2022 nog een aantal aanpassingen in de tekst van het instellingsplan doorgevoerd, waarna het plan door het College van bestuur definitief kon worden vastgesteld, en door de Raad van toezicht werd goedgekeurd.

Bij het doorlopen van het instellingsplantraject liet het College van bestuur zich ondersteunen door een externe consultant en een adviesraad, samengesteld uit vijf externe stakeholders. Intern vond begeleiding plaats door een stuurgroep, vijf ingestelde werkgroepen en een schrijfgroep.

Het instellingsplan 'Met open mind' schetst de strategische koers voor de periode 2023-2027. Met het plan wil de Open Universiteit haar unieke positie in het Nederlandse hogeronderwijsbestel in de komende jaren bestendigen en versterken.

Huisvesting

Op het gebied van huisvesting was de Open Universiteit het afgelopen jaar op meerdere fronten actief. Een besluit over de campusontwikkeling in Heerlen kon in 2022 nog niet worden genomen. Wel zijn de voorbereidingen daarvoor in een gevorderd stadium en zal de instelling in 2023 een knoop doorhakken over het aanhouden en vernieuwen van de huidige locatie dan wel verhuizing naar een locatie in de binnenstad van Heerlen.

De Open Universiteit vindt het van belang dat, ongeacht de locatiekeuze, de ecologische voetafdruk wordt verminderd en dat aan medewerkers een werkplek en werkomgeving worden geboden die passen bij de ontwikkeling van hybride werken. De toekomstige huisvesting moet uiteraard passen bij het open karakter van de universiteit en haar strategische ambities, en dient interne en externe communityvorming te faciliteren. Tegen deze achtergrond wordt een nieuw huisvestingsconcept ontwikkeld.

Voor de uitwerking hiervan en voor de uitwerking van andere deelthema's die in het kader van de besluitvorming relevant zijn, wordt gebruikgemaakt van externe deskundigheid en is een 'dedicated' programmeerder aangesteld.

In november 2022 is een enquête onder medewerkers gehouden die inzicht moet geven in het huidige en toekomstige gebruik van de werkomgeving. De respons op de enquête was 59 procent. Een rapportage met uitkomsten en analyses wordt in het eerste kwartaal van 2023 opgeleverd.

Afgelopen najaar nam de Open Universiteit het besluit om in Den Haag een nieuw studiecentrum te realiseren. Opening hiervan is voorzien in 2025. Samen met de Universiteit Leiden, de koepelorganisatie Universiteiten van Nederland en de TU Delft gaat de Open Universiteit het Spuigebouw in hartje Den Haag – na een grootschalige renovatie – in gebruik nemen. De Open Universiteit wil van het nieuwe studiecentrum een 'flagship' maken, met state-of-the-artvoorzieningen voor het eigen onderwijs en voor publiekspresentaties. Doel is daarbij ook om de zichtbaarheid bij overheid, landelijke politiek en andere relevante stakeholders te vergroten en samenwerking met andere universiteiten te faciliteren.

Het studiecentrum van de Open Universiteit in Rotterdam verhuisde in 2022 naar een andere locatie binnen de stad. In verband met renovatie van het gebouw waarin het studiecentrum was gevestigd, moest worden omgezien naar een andere, tijdelijke, locatie. Begin mei opende het studiecentrum haar deuren op de nieuwe plek aan de Westblaak.

In lijn met het nieuwe instellingsplan trof de Open Universiteit eind 2022 voorbereidingen voor het maken van een integraal plan dat betrekking zal hebben op de toekomstige huisvesting van al haar studiecentra in Nederland. Versterking en modernisering van centra zullen in het plan centraal staan. Voorzien is dat in de tweede helft van 2023 besluitvorming over het plan zal plaatsvinden.

Contractonderwijs: onterechte graadverlening

De Open Universiteit werd in 2022 door de Inspectie van het Onderwijs benaderd omdat de universiteit binnen het segment van het contractonderwijs sinds september 2017 een aantal graden ten onrechte heeft verleend. Het onderzoek van de Inspectie leidt tot een formeel rapport, waarvan de oplevering in mei 2023 wordt verwacht.

De Open Universiteit beschouwt het als haar verantwoordelijkheid om de gemaakte fouten zoveel als mogelijk te herstellen en gedupeerde studenten te faciliteren om alsnog de gewenste graad te behalen. In dat perspectief werden alle (oud-)deelnemers aan het betreffende onderwijs benaderd en zijn voorstellen gedaan voor herstel en financiële compensatie.

Digitale OU

Het instellingsbrede IT-transitieprogramma de Digitale OU is gestart in 2021. Binnen het programma worden drie programmalijnen onderscheiden: de Digitale faculteit, de Digitale campus en het Digitaal bedrijf.

De Digitale faculteit is er onder meer op gericht om een nieuw digitaal toetsstelsel te implementeren en een nieuwe digitale leer- en werkomgeving voor studenten en docenten te realiseren. Binnen de Digitale campus gaat het om de vernieuwing van een aantal logistieke en administratieve systemen op het gebied van de studentfacilitering. Het Digitaal bedrijf heeft betrekking op vernieuwing van systemen op het gebied van Human Resources en financiën.

In 2022 was het programma over de volle breedte in uitvoering. Gelet op de complexiteit van het programma en signalen over stagnering in de voortgang van onderdelen, met name vanwege capaciteitsproblematiek, achtte het College van bestuur het noodzakelijk om Ordina om advies te vragen en daarbij risico's en verbeterpunten van het programma in kaart te brengen. Het advies van Ordina leidde tot een aantal maatregelen, waaronder wijziging en aanscherping van de governancestructuur van het programma.

In september 2022 werd – later dan gepland – het nieuwe toetsstelsel geïmplementeerd, dat gebaseerd is op ANS en de software van ProctorExam voor digitale surveillance. De instellingsbrede invoering van deze eerste fase verliep overall gezien goed. In het najaar is gestart met de voorbereidingen voor een volgende fase, waarin de functionaliteit verder uitgebreid wordt.

Voor de implementatie van de nieuwe digitale leer- en werkomgeving Brightspace werden in 2022 veel voorbereidingen getroffen; de implementatie zelf, waarbij circa 500 cursussen in de nieuwe omgeving 'overgezet' moeten worden, moest worden doorgeschoven naar 2023 en zal vanaf het voorjaar gefaseerd plaatsvinden.

In september 2022 vond de kick-off plaats van de Digitale campus. Voor de realisatie van deze programmalijn werkt de Open Universiteit samen met Breens Network B.V. Implementatie van onderdelen van deze programmalijn vindt in 2023 en 2024 plaats.

Binnen het Digitaal bedrijf werd voorrang gegeven aan vernieuwing van het instellingsbrede personeels- en salarisadministratiesysteem. De aanbesteding hiervoor leidde tot de keuze voor AFAS Profit. Na een voorbereidingsperiode is het nieuwe systeem op 1 januari 2023 geïmplementeerd. Het programmaonderdeel dat betrekking heeft op de vernieuwing van het financieel-administratief systeem wordt in het voorjaar van 2023 opgepakt.

Een overkoepelend onderdeel van het programma de Digitale OU is het zogenaamde Hybride integratieplatform (HIP). Dit HIP fungeert als een centraal station voor alle data, systemen en applicaties, en zorgt onder meer voor de onderlinge communicatie en het ontsluiten en toegankelijk maken van data. Het HIP werd in september 2022 geïmplementeerd.

In 2022 is veel werk verzet binnen het programma van de Digitale OU. Dat neemt niet weg dat dit programma op onderdelen vertraging heeft opgelopen en dat er sprake is van meerkosten (met name vanwege extra inhuur van personeel en doordat bestaande systemen langer in de lucht moeten worden gehouden). De financiële implicaties zijn verwerkt in de begroting voor 2023.

Benoemingen

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft dr. Gerard Schouw per 1 november 2022 benoemd als lid van de Raad van toezicht. Hij volgt drs. Philippe Raets op, die na acht jaar lidmaatschap afscheid nam.

In september 2022 herbenoemde de Raad van toezicht prof. dr. Theo Bastiaens als rector magnificus. De herbenoeming geldt voor een periode van vier jaar, met ingang van 1 januari 2023.

Prof. dr. Theo Bastiaens werd in oktober 2022 verkozen tot president van de EADTU, het samenwerkingsverband van Europese afstandsuniversiteiten.

Bij de faculteit Bètawetenschappen werd prof. dr. ir. Petra de Weerd-Nederhof door het College van bestuur per 1 februari 2022 tot decaan benoemd. Zij volgde prof. dr. Rob Kusters op, die tijdelijk de leiding van de faculteit had.

Dr. Janneke Hooijer startte op 15 februari 2022 als hoofd van de afdeling Academische zaken, als opvolger van dr. Jeroen Winkels.

Bij de faculteit Managementwetenschappen volgde prof. dr. Bart Frijns op 1 mei 2022 prof. dr. Gerard Mertens als decaan op.

Prof. dr. Jan Don ging op 1 mei 2022 als decaan aan de slag bij de faculteit Cultuurwetenschappen, als opvolger van prof. dr. Thomas Vaessens.

Onderwijs

Kwaliteitsafspraken

In het najaar van 2022 voerde de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een midterm review uit op de Kwaliteitsafspraken. Voor de Open Universiteit leverde dit een positief oordeel op.

Eind 2022 werd overeenstemming bereikt tussen het College van bestuur en de Gezamenlijke vergadering van Studentenraad en Ondernemingsraad over het portfolio van de Kwaliteitsafspraken voor 2023.

De Raad van toezicht nam met instemming kennis van zowel het resultaat van de midterm review als van het overeengekomen portfolio voor het komend jaar.

Portfolio

In februari 2022 ging de eenjarige wo-masteropleiding Artificial Intelligence van de faculteit Bètawetenschappen van start. Daarnaast werd ook het toelidende premasterprogramma geïntroduceerd.

De faculteit Rechtswetenschappen biedt per september 2022 de nieuwe wo-masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht aan, die zich binnen dit sterk in ontwikkeling zijnde vakgebied focust op de Nederlandse rechtspraktijk.

Ter gelegenheid van de start van deze opleiding werd eind september een tweedaags symposium gehouden, met als titel 'Data protection as the law of everything(?)'.

In voorbereiding bij de faculteit Onderwijswetenschappen was in het verslagjaar een nieuwe wo-bacheloropleiding, met de naam Academische Lerarenopleiding voor het Primair Onderwijs. Het interne besluitvormingstraject werd in december afgerond, waarna de aanvraag voor de macrodoel-

matigheidstoets werd ingediend bij de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO). Voorzien is dat de opleiding start in 2024.

Bij de faculteit Psychologie ging in september 2022 de nieuwe wo-mastervariant Klinische kinder- en jeugdpsychologie van start.

Dag van het Onderwijs

Op de Dag van het Onderwijs werd dr. Jikke van Wijnen, verbonden aan de faculteit Bètawetenschappen, uitgeroepen tot OU-docent van het jaar 2022. Zij oogst brede waardering voor de wijze waarop ze haar docentschap invult.

Onderzoek

Het lopende instellingsbrede multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for Resilience werd in het verslagjaar verder versterkt met de aanstelling van vijf nieuwe universitair docenten.

De afdeling Academische zaken heeft in augustus 2022 een instellingsbrede portal op het gebied van onderzoeksondersteuning gelanceerd. Via deze portal worden verschillende vormen van ondersteuning geboden, bijvoorbeeld bij aanvraag, beheer en archivering van databestanden, beheer van wetenschappelijke en maatschappelijke output, en communicatie over onderzoek.

Uit cijfers van de koepelorganisatie Universiteiten van Nederland bleek dat de Open Universiteit in 2022 met 76 procent relatief gezien de meeste buitenpromovendi telt van de Nederlandse universiteiten.

Op de jaarlijkse Promovendidag kreeg dr. Désiré Palmen van de faculteit Rechtswetenschappen de Anja Oskamp Award voor het beste proefschrift van het afgelopen jaar, met als titel: 'In Search of the Psychopathic Leader: the deconstruction of the profile of a manifestation of "successful" psychopathy'. De prijs is genoemd naar voormalig rector magnificus prof. mr. Anja Oskamp.

Open Magazine, het jaarlijkse tijdschrift van de Open Universiteit, verscheen ook weer in het verslagjaar.

In dat magazine staan interviews en reportages over onderzoek met impact, waarmee de wetenschappers van onze zes faculteiten bijdragen aan een betere wereld. Dat doen ze in onderlinge samenwerking, en met andere universiteiten, bedrijven en organisaties in binnen- en buitenland.

Het magazine wordt in printvorm verspreid bij ministeries, provincies, gemeenten, universiteiten, hogeronderwijsinstellingen en relaties. Open Magazine is ook online te lezen op de website van de Open Universiteit.

Erkennen en Waarderen

In het verlengde van het landelijke initiatief met betrekking tot Erkennen en Waarderen is de Open Universiteit gestart met de uitwerking van een eigen programma op dit thema. In het voorjaar van 2022 werd een visiedocument, opgesteld door een instellingsbrede commissie, goedgekeurd door het College van bestuur. Bij de verdere implementatie staat voorop dat onderwijs en onderzoek de kerntaken blijven van de Open Universiteit. Daarnaast wordt de ambitie uitgesproken om de komende jaren meer ruimte, aandacht en erkenning te geven aan thema's als impact en leiderschap.

Opening academisch jaar 2022-2023: Nederland én Vlaanderen

De opening van het academisch jaar vond op 5 september plaats in het Mauritshuis in Den Haag.

Na een welkomstwoord door collegevoorzitter prof. dr. Frank van der Duijn Schouten sprak drs. Dennis Wiersma, minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs en ook verantwoordelijk voor Leven Lang Ontwikkelen (LLO), de aanwezigen toe. Hij adresseerde vooral de belangrijke opgaven waar het hoger onderwijs in Nederland en de Open Universiteit in het bijzonder voor staan. Ambassadeur van het jaar werd mr. Mark Achterbergh-Copier, alumnus Rechtswetenschappen.

In het afsluitende deel van de bijeenkomst schetste collegevoorzitter prof. dr. Frank van der Duijn Schouten de strategie van de Open Universiteit voor de komende jaren.

Rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens opende op 7 oktober in het studiecentrum in Antwerpen het academisch jaar 2022-2023 in Vlaanderen.

Viering dies natalis

Op 23 september 2022 vond de viering plaats van de 38e dies natalis van de Open Universiteit. Centraal thema was dit keer 'Perspectieven op privacy'. De keuze voor dit thema werd mede ingegeven door de start van de nieuwe wo-masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht.

Na de opening door rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens verzorgde mr. Aleid Wolfsen de diesrede. Bij de viering werden drie eredoctoraten verleend door het College voor promoties.

Prof. dr. Kim Putters ontving een eredoctoraat vanwege de aansprekende wijze waarop hij – wetenschappelijk onderbouwd – complexe maatschappelijke kwesties toegankelijk maakt voor een breed publiek.

Prof. dr. Michal Bobek ontving een eredoctoraat voor zijn belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van het gegevens- en privacybeschermingsrecht van de Europese Unie, en voor de wijze waarop hij complexe juridische materie weet terug te brengen tot de essentie.

Prof. dr. Pattie Maes viel een eredoctoraat ten deel vanwege haar bijzondere bijdrage op het gebied van wetenschap en samenleving, met indrukwekkend onderzoek op het gebied van kunstmatige intelligentie en belangrijke bijdragen aan diverse toepassingen op dit terrein.

Bij de viering werd de Wetenschapsprijs van de Open Universiteit uitgereikt aan dr. Alexander Henkel van de faculteit Managementwetenschappen.

Duurzaamheid

De Open Universiteit draagt met wetenschappelijk onderzoek en onderwijs bij aan het realiseren van maatschappelijke doelstellingen, zoals de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Daarnaast besteedt de universiteit aandacht aan duurzaamheid van de eigen organisatie. De steeds grotere aandacht binnen de universiteit voor duurzaamheid heeft in 2021 geleid tot de oprichting van een Green Office (Go OU) en de klankbordgroep duurzaamheid. Go OU en de klankbordgroep duurzaamheid adviseren het College van bestuur om duurzaamheid te stimuleren.

De klankbordgroep duurzaamheid telt inmiddels negen leden van zes verschillende faculteiten en drie verschillende ondersteunende afdelingen. Zij heeft een adviserende rol richting Go OU en biedt haar leden en andere medewerkers van de universiteit de ruimte om nieuwe initiatieven te bedenken en te ontplooiën op het vlak van duurzaamheid. Zij vertegenwoordigt de diversiteit die binnen de universiteit te vinden is, en is daarmee een goede afspiegeling van de organisatie. Het Go OU is een platform van waaruit een groep studenten en medewerkers van de universiteit activiteiten organiseert op het gebied van duurzaamheid. Doel is het creëren van bewustwording en het stimuleren van duurzame actie en duurzaam gedrag binnen de Open Universiteit als organisatie, en bij de medewerkers en studenten. Het gaat om een tweejarige pilot met financiering van het College van bestuur.

In 2022 hebben het Go OU en de klankbordgroep duurzaamheid zich ingezet voor een eerste duurzaamheidsverslag. Hierin is getracht de bedrijfsvoering van de interne organisatie en het duurzaamheidsgerelateerde onderwijs in kaart te brengen. Daarnaast hebben ze diverse activiteiten georganiseerd, zoals een opruimactie van zwerfafval, een webinar over de SDG's in het kader van de SDG Action Days 2022 en een symposium over duurzaamheid in het onderwijs. Daarnaast neemt zowel de klankbordgroep als het Go OU deel aan diverse initiatieven, zoals de discussie over digitaal en papieren studiemateriaal, huisvesting en het instellingsplan. Gezamenlijk willen zij zich blijven inzetten voor duurzame verslaglegging en duurzaamheidsbeleid.

De klankbordgroep heeft zich ingezet om duurzaamheid in het instellingsplan verankerd te krijgen. Dit is gedaan door gecoördineerde aanwezigheid bij de inputgesprekken, en door gerichte feedback te geven op de stukken over duurzaamheid in het instellingsplan. In 2023 zal de klankbordgroep werken aan het promoten van de SDG's binnen de organisatie, om de zichtbaarheid, kennis en het bewustzijn van de SDG's te vergroten.

In 2022 is een evaluatie gehouden en in verband hiermee zijn de strategie en communicatiekanalen doorontwikkeld; zo is er een LinkedIn-pagina aangemaakt. In 2023 wordt verder gewerkt aan het initiëren van en bijdragen aan duurzame projecten en activiteiten binnen de organisatie.

Studium Generale

De uitvoering van het Studium Generale-programma 2021-2022 ondervond in de eerste maanden nog hinder van de (destijds afzwakkende) coronapandemie. Toch konden in april, mei en juni bijeenkomsten plaatsvinden rond de thema's 'Veerkrachtige medewerkers', 'Helpt de wet tegen stalking?' en 'Leven in een wereld met "slimme" algoritmes'. Sprekers vanuit de Open Universiteit waren: prof. dr. Marjolein Caniels, prof. dr. Marijke Malsch en prof. dr. ir. Remko Helms.

In het najaar van 2022 kon een echte 'nieuwstart' worden gemaakt met een volgende editie van Studium Generale. De aftrap daarvoor vond plaats op 1 oktober met drie lezingen in het SCHUNCK Glaspaleis in Heerlen en een inleiding door rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens. De lezingen werden verzorgd door prof. dr. Bart Frijns, prof. dr. Arno Nuijten en prof. dr. Alexander Peine. Thema's waren: 'Het belang van cultuur in het financieel handelen', 'Betere IT-beslissingen door kennis van risicogedrag' en 'Ouder worden en digitalisering'.

In november was de beurt aan prof. dr. Paquita Perez om met een lezing kennis te delen over het thema 'Het benutten van lokale burgerkennis bij klimaatvraagstukken'.

TEDx

Eind juni vond het eerste TEDx-event van de Open Universiteit plaats op de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen. Rode draad was het thema 'Now or never', waarbij zes sprekers hun passie, drijfveren en ideeën deelden met het aanwezige publiek. De sprekers en de titels van hun TED-talks waren: 'Online education: Hello, goodbye?', door Gino Camp, bijzonder hoogleraar Effectief leren; 'The neighbour's newspaper', door Ron Meyer, voormalig vakbondsleider en volksvertegenwoordiger, nu directeur van het Nationaal Programma Heerlen-Noord; 'Too important to greenwash', door Karen Maas, bijzonder hoogleraar Accounting and Sustainability; 'Do we still need teachers after the fifth learning revolution?', door Roland Klemke, hoogleraar Technologie-ondersteund leren en innoveren in het hoger onderwijs; 'The poppy in a vase', door Sanne Gijsbers, streetart-lover en co-founder Street Art Cities; en 'Do we need drama to care for nature?', door Jean Hugé, sociaal milieuwetenschapper. Dit TEDx-evenement vond plaats onder de paraplu van TED. De opnames van alle TED-talks staan nu op het internationale platform ted.com. Het was een succesvol event, dat een vervolg krijgt in 2023.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2021 presenteerde het ministerie van OCW het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dat is gericht op herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na de coronacrisis. Voor het mbo en het hoger onderwijs was hiermee in 2021 en 2022 een bedrag gemoeid van € 2,7 miljard. Een aanzienlijk deel daarvan wordt toegekend ter compensatie van halvering van het collegegeld in het studiejaar 2021-2022, een ander deel voor de groei van het aantal studenten in het hoger onderwijs. Daarnaast worden middelen ter beschikking gesteld om het welzijn van studenten te bevorderen en studievertraging te voorkomen dan wel terug te dringen. Aan universiteiten werden ook middelen toegekend om vertraging in het onderzoek aan te pakken.

In 2022 werd het bedrag uit het NPO voor de Open Universiteit geraamd op circa € 7,3 miljoen. Het merendeel van dat bedrag (circa € 5,3 miljoen) betrof compensatie van inkomstenderving vanwege de halvering van de collegegelden in het studiejaar 2021-2022.

Circa € 1,3 miljoen betrof de extra instroom van studenten. De overige middelen worden verspreid over verschillende thema's. Voor een deel van deze overige middelen geldt dat over de besteding overeenstemming bereikt dient te worden met de medezeggenschap. Bij de Open Universiteit betreft het overeenstemming met de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad. Middelen die nog niet volledig in 2022 zijn besteed, zullen in 2023 of later worden ingezet ten behoeve van maatregelen op basis van onderliggende plannen.

In het kader van de Subsidieregeling extra hulp voor de klas werd de in 2022 toegekende subsidie (€ 148.080) geheel aangewend voor de overeengekomen bestedingsdoelen. Daarbij gaat het om inhuur van extra surveillanten en tentamenmedewerkers, en uitbreiding van de bereikbaarheid voor studenten van de afdeling Service en informatie.

In het kader van het Steunprogramma voor herstel en perspectief middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs ontving de Open Universiteit in 2022 € 296.160. Hoofddoelstelling van dit steunprogramma is het voorkomen of inhalen van studieovertraging, ontstaan door de coronamaatregelen. In afstemming met de medezeggenschap wordt het bedrag deels besteed aan uitbreiding van de formatie studieadviseurs. Bij de Open Universiteit is er, mede door het flexibele afstandsonderwijs en het karakter van haar studentenpopulatie, nog meer en nog langer dan bij andere hogeronderwijsinstellingen behoefte aan individueel maatwerk bij het voorkomen of inhalen van studieovertraging. Deze taak werd (voor de coronacrisis) en wordt met name vervuld door de studieadviseurs. Om coronagerelateerde studievraagstukken beter op te pakken en gedeprioriteerde activiteiten in te halen, wordt de formatie studieadviseurs in 2022 en 2023 uitgebreid met vier fte's. In 2022 is hiermee een bedrag gemoeid van € 142.480.

Voor het inzetten van extra (surveillance)capaciteit bij tentamens die met proctoring worden afgenomen, werd een bedrag van € 93.000 ingezet. Deze inzet gebeurt eveneens in afstemming met de medezeggenschap.

Voor opvang van ontstane overtraging op het gebied van onderzoek als gevolg van de coronacrisis ontving de Open Universiteit in 2021 en 2022 in totaal € 568.952. In 2021 werd hiervoor een bedrag besteed van € 433.875, en in 2022 een bedrag van € 141.963. Kijkend naar het geheel van de middelenbesteding kan worden vastgesteld dat deze succesvol wordt ingezet op de beoogde bestedingsdoelen en naar tevredenheid verloopt, met dien verstande dat bij enkele onderdelen die vallen onder het Steunprogramma voor herstel en perspectief middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs, overtraging in de uitvoering is opgelopen. Inzet is om de overtraging in 2023 zo veel als mogelijk in te lopen.

Medezeggenschap

Medezeggenschap bij de Open Universiteit wordt gevormd door drie gremia: de Ondernemingsraad (OR), de Studentenraad (SR) en voor een aantal dossiers de Gezamenlijke Vergadering (GV), waarin OR en SR gezamenlijk optrekken.

Gezamenlijke vergadering

In het verslagjaar werd aan de GV ter instemming een tussentijdse wijziging van het Onderwijs- en Examenreglement (OER) voorgelegd, die verband houdt met de implementatie van het nieuwe proctor- en tentamensysteem. De afschaffing van het papieren nooddentamen kon pas op instemming van de GV rekenen nadat maatregelen waren getroffen om de studiecentra te voorzien van de benodigde reserve-pc's. Over andere onderwerpen die samenhangen met de implementatie van het nieuwe proctor- en tentamensysteem heeft de GV bedongen dat eind februari 2023 een evaluatie zal plaatsvinden. Tevens heeft de GV speciale aandacht gevraagd voor studenten met een functiebeperking bij proctortentamens.

De GV heeft ingestemd met het Instellingsplan corona, waarin staat hoe de Open Universiteit de verspreiding van het coronavirus tegengaat en de gezondheid en het welzijn van medewerkers en studenten zoveel mogelijk borgt. In het instellingsplan staat ook dat een coronateam is samengesteld en een communicatieplan is gemaakt. Op verzoek van de GV werd toegevoegd dat een afvaardiging vanuit de GV aansluit in het coronateam in geval van code oranje en rood. De Open Universiteit voldeed met het Instellingsplan corona aan het verzoek van het ministerie van OCW om eind oktober 2022 een dergelijk plan klaar te hebben.

Verder heeft de GV zich uitvoerig laten informeren over de Kwaliteitsafspraken 2023, waarin namens het College van bestuur uiteengezet is dat de stuurgroep Kwaliteitsafspraken ervoor gekozen heeft de thema's Activering en Communityvorming en binding te continueren in 2023. De GV heeft ingestemd met de begroting 2023 en de verdeling van de middelen. De hoofdlijnen van de begroting 2023 is langere tijd op de agenda blijven staan, aangezien de GV meer zekerheid wilde over de reservering inzake huisvesting. Aangezien de OR en SR nog geen adviesaanvraag omtrent huisvesting ontvangen hadden, beschikte de GV enige tijd niet over voldoende informatie om een gedegen besluit over de hoofdlijnen van de begroting 2023 te kunnen geven. Nadat namens het College van bestuur een uitgebreide toelichting was gegeven over het onderwerp huisvesting, kon de GV instemmen met de hoofdlijnen van de begroting 2023.

Tot slot is de GV in het voortraject betrokken geweest bij een werkconferentie over het instellingsplan 2023-2027 en heeft een delegatie van de GV input kunnen geven op de verschillende versies die uiteindelijk geleid hebben tot het definitieve instellingsplan 2023-2027.

Ondernemingsraad

Gedurende het verslagjaar heeft er tweewekelijks overleg plaatsgevonden tussen de IT-commissie van de OR en de directeur Informatietechnologie en facilitaire zaken om op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen van de IT-transformatie. Daarnaast is deze transformatie maandelijks onderwerp van gesprek geweest tussen de OR en het College van bestuur.

Op die manier is de OR op de hoogte gesteld van de nieuwste ontwikkelingen in de IT-transformatie, waarbij voor de raad de belangrijkste onderdelen zijn: de werkdruk die collega's van de betreffende afdelingen voelen, het te volgen tijdspad en de kosten van de transformatie.

In het eerste kwartaal heeft de OR tevens kennisgemaakt met medewerkers van Ordina. Die organisatie is door het College van bestuur ingeschakeld om het project Digitale OU te ondersteunen en te adviseren over verbeterpunten op korte en lange termijn.

De OR heeft verder positief advies gegeven omtrent het vestigen van een zogenaamd 'flagship' in Den Haag, na uitvoerig te zijn bijgepraat over de doelstelling van het College van bestuur. Het 'flagship' Den Haag moet gaan dienen als showcase voor de (technische) mogelijkheden van afstandsonderwijs in de moderne tijd. Tevens brengt de vestiging in Den Haag de Open Universiteit dicht bij de politiek, de koepelorganisaties en werkgeversorganisaties. De OR heeft als voorwaarde gesteld dat het studiecentrum Den Haag niet van invloed mag zijn op de positie van andere studiecentra. Verder heeft de OR kritische kanttekeningen geplaatst bij de financiering van het project.

Over de huisvesting van de campus in Heerlen is de OR in gesprek met het College van bestuur. De OR heeft kennisgemaakt met de projectleider die het College heeft aangesteld. Ook heeft de OR zich laten bijpraten over de noodzaak van een forse verbouwing van de locaties aan de Valkenburgerweg (onder andere als gevolg van de overheidsdoelstelling dat alle overheidsgebouwen in 2023 minimaal energielabel C moeten hebben) en, het alternatief, de eventuele verhuizing naar een locatie in het centrum van Heerlen. Een voorbereidingscommissie die daartoe door de OR in het verslagjaar is benoemd, is betrokken bij de te nemen stappen voor een vergelijkend onderzoek en een vergelijkende analyse die namens het College van

bestuur zijn geïnitieerd en in 2023 moeten leiden tot een definitieve keuze voor de locatie van de campus Heerlen.

De commissie ARBO-HRM, waarin vier OR-leden en drie externe commissieleden zitten, adviseerde de OR onder meer over de gewijzigde regeling van de gezamenlijke klachtencommissie ongewenst gedrag. Daarnaast heeft deze commissie met de ombudsfunctionaris overlegd over het onderwerp sociale veiligheid en hoe dit leeft in de organisatie.

De financiële commissie, die bestaat uit drie OR-leden en twee externe commissieleden, boog zich in het verslagjaar onder meer over de (hoofddlijnen) van de begroting. De OR bracht een positief advies uit over de begroting 2023. Daarbij ging onder andere aandacht uit naar inzicht in de totale kosten van de IT-transformatie en goed risicomanagement.

De OR heeft een concept-profielschets bestudeerd voor de in te vullen vacatures van voorzitter van het College van bestuur en lid van de Raad van toezicht. Dit heeft geleid tot een positief advies. Daarmee kon de Raad van toezicht het wervingsproces voor beide vacante functies in gang zetten.

Aan het einde van het verslagjaar vonden OR-verkiezingen plaats. Er moesten 13 beschikbare zetels ingevuld worden. Als gevolg van wettelijke wijzigingen per 1 januari 2022 konden medewerkers al na drie maanden in dienst te zijn van de universiteit meestemmen (actief kiesrecht) en zich verkiesbaar stellen (passief kiesrecht) voor de Ondernemingsraad. Uitzendkrachten en gedetacheerden kregen na 18 maanden actief en passief kiesrecht. In totaal stelden zich 14 mensen kandidaat. Omdat één persoon zich terugtrok en er geen bezwaren tegen de geldigheidsverklaring door het stembureau werden ingediend, bleven er 13 kandidaten over voor 13 in te vullen zetels. Verkiezingen waren dus niet noodzakelijk. Alle 13 kandidaten werden benoemd in de nieuw te vormen Ondernemingsraad per 1 januari 2023.

Studentenraad

De Studentenraad bestond gedurende het verslagjaar uit negen leden en trad per 1 januari 2022 aan voor een periode van twee jaar.

Net als de OR is de SR om advies gevraagd inzake vestiging van een 'flagship' in Den Haag. De SR heeft zijn advies in tweeën gesplitst. Wat betreft het vestigen van een 'flagship' in Den Haag met als functie representatie naar politiek en overheid, heeft de SR positief advies verleend. Wat betreft de realisatie van een nieuw studiecentrum in Den Haag heeft de SR

meegegeven dat dit betrokken moet worden in de bredere discussie over rol en positionering van alle studiecentra in Nederland (en Vlaanderen).

Een besluit daarover zal aan de orde zijn in het kader van het bredere visiedocument over de studiecentra dat in het eerste kwartaal van 2023 beschikbaar komt. Daarom heeft de SR over het onderdeel studiecentrum nog geen advies gegeven, en dit onderwerp aangehouden totdat de raad het visiedocument studiecentra heeft behandeld.

De SR is verder om advies gevraagd over de geactualiseerde regeling 'Gezamenlijke klachtencommissie ongewenst gedrag'. Wat betreft de fatale procestermijn voor de indiening van stukken, heeft de SR gevraagd om coulant te zijn. De raad begrijpt dat de fatale termijn een waarborg is voor een goede procesorde. Maar tijdens de behandeling is ook aangegeven dat de klachtencommissie een uitzondering kan maken in bijzondere omstandigheden van het geval. Gezien de preciaire materie waarop de regeling toeziet, heeft de SR gevraagd coulance te tonen richting de partijen in een geschil.

Om de leesbaarheid en helderheid van de regeling te verbeteren, heeft de SR tevens geadviseerd om een toelichting of beschrijving aan de regeling toe te voegen. Wie een beroep doet op de regeling, maar niet juridisch onderlegd is, kan zich zo goed voorbereiden op de procedure en een volledig beeld krijgen van wat een beroep op de regeling kan opleveren. Met in achtneming van beide aanvullingen verleende de SR positief advies aan deze regeling.

Aan de Studentenraad is ook de adviesaanvraag voorgelegd die verband houdt met de voorziene ontwikkeling van een nieuwe, bekostigde wo-bacheloropleiding, genaamd Academische Lerarenopleiding voor het Primair Onderwijs. De SR heeft deze adviesaanvraag uitvoerig besproken met deskundigen namens het College van bestuur en daarna positief advies gegeven.

Lokaal overleg

Het Lokaal overleg vergaderde in 2022 vier keer. Er is overeenstemming bereikt over de besteding van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden (DAV) voor de periode 2023-2027. Een aantal kosten zal niet meer uit de DAV-middelen worden betaald, maar door de Open Universiteit als werkgever. Het gaat dan bijvoorbeeld om de internetkostenvergoeding, het lidmaatschap van Academic Transfer, Baandomein en Schakel. Besloten is om deze vrijgekomen middelen in te zetten voor een ophoging van andere posten, waaronder de gratificaties voor ambtsjubilea en de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsverzekering, en voor enkele nieuwe posten, zoals ziektepreventie en een noodfonds.

Andere belangrijke gespreksonderwerpen waren de CAO en het gebruik van een flexibele schil bij wetenschappelijk personeel en het sociaal statuut. Verder zijn de thema's werkdruk en ziekteverzuim meerdere malen teruggekomen.

Tot slot is het Lokaal overleg bijgepraat over enkele belangrijke dossiers, zoals de IT-transitie, het studiecentrum Den Haag dat het 'flagship' van de Open Universiteit moet worden, de toekomst van de studiecentra, de campus Heerlen, het nieuwe instellingsplan en de positie van de studieadviseurs.

Hoofdstuk 2

Bestuursakkoord hoger onderwijs

In het bestuursakkoord van 14 juli 2022, tussen de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de Vereniging Hogescholen (VH) en Universiteiten van Nederland (UNL), zijn bestuurlijke afspraken vastgelegd om het Nederlandse hogeronderwijsstelsel verder te versterken. Als bijlage zijn indicatoren opgesteld waarover gerapporteerd zal worden om de voortgang van de doelen in kaart te brengen. Hoewel de rapportage veelal namens de gezamenlijke universiteiten plaatsvindt, zijn er ook enkele specifieke punten toegevoegd aan dit jaarverslag.

Starters- en stimuleringsbeurzen

Het bestuursakkoord introduceert starters- en stimuleringsbeurzen als nieuw instrument voor een grotere stabiliteit en voorspelbaarheid van de onderzoeksfinanciering van universiteiten en universitaire medische centra (umc's).

In 2022 heeft de Open Universiteit ongeveer een derde deel van de jaarlijks beschikbare budgetten ontvangen. De universiteit heeft ervoor gekozen de budgetten van 2022 enkel in te zetten als startersbeurzen. Het beleid voor de inzet van deze startersbeurzen is vastgesteld, maar de gelden zijn nog niet besteed in 2022.

Startersbeurzen zijn beschikbaar voor universitair docenten (UD's) die vanaf 1 januari 2022 een vaste aanstelling aan een universiteit hebben gekregen van minimaal 0,7 fte, waarvan op het moment van toekenning minimaal (en ook na inzet van de beurs) 0,2 fte aan onderwijs. Omdat het budget niet toereikend is om alle UD's die aan deze criteria voldoen een beurs toe te kennen, zal er sprake zijn van selectie. Om het instrument zo breed mogelijk in te kunnen zetten, wordt voor 2022 één startersbeurs per faculteit toegekend. Op basis van het budget starters- en stimuleringsbeurzen waren echter maar vijf beurzen beschikbaar. Daarom is één beurs gerealiseerd uit additioneel budget van de Open Universiteit. De startersbeurzen worden ingezet voor de financiering van promovendi. Om de samenwerking tussen onderzoekers (teams science) te bevorderen, worden de beurzen aan 2 UD's per faculteit toegekend. De meerkosten, kosten voor begeleiding en indirect met het onderzoek verbonden kosten (zoals voor materiaal en conferentiebezoek), komen voor rekening van de faculteit.

Overige onderwerpen

In het hoofdstuk Sociale paragraaf wordt aandacht besteed aan diversiteit en inclusie. In dit hoofdstuk komt ook de voortgang rondom Erkennen en Waarderen aan de orde. Voor informatie over het percentage wetenschappelijk personeel (WP) met vaste en langdurige dienstverbanden, wordt aangesloten bij de data die UNL hierover verzamelt; over 2022 zijn deze gegevens nog niet bekend. Voor data over de genderbalans van medewerkers wordt aangesloten bij de Monitor Vrouwelijke Hoogleraren van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren. Hierover staat meer in het hoofdstuk Sociale paragraaf, onder 'Vrouwelijke hoogleraren'. Van het totaal aantal studenten aan de Open Universiteit in 2022 was 60 procent vrouw.

Hoofdstuk 3

Kwaliteitsafspraken

De Kwaliteitsafspraken van de Open Universiteit met het ministerie van OCW kwamen eind 2018-begin 2019 tot stand. De Studentenraad (SR) en de Ondernemingsraad (OR) waren nauw betrokken bij het opstellen van de afspraken. Gezamenlijk werd gekozen voor een focus op twee van de zes thema's, te weten studieresultaten en onderwijsfaciliteiten. In het verlengde van beide thema's wordt ook aandacht besteed aan studentbegeleiding en docentprofessionalisering. De Open Universiteit werkt met een meerjarig en universiteitsbreed programma Kwaliteitsafspraken, onder aansturing van een stuurgroep waarin het College van bestuur, OR, SR, de faculteiten en ondersteunende diensten zijn vertegenwoordigd. De dagelijkse leiding is in handen van het programmamanagement.

Met ingang van 2022 heeft de stuurgroep Kwaliteitsafspraken gekozen voor een nieuwe aanpak met meer focus en meer impact, vastgelegd in het Programma-plan Kwaliteitsafspraken 2022. Aanleiding was de behoefte om te werken vanuit meer richtinggevende inhoudelijke thema's, de samenwerking te verbeteren tussen faculteiten onderling en met het Expertisecentrum onderwijs (ECO), en meer concrete resultaten te bereiken. In aansluiting op het bijgestelde 'OU-onderwijsmodel: academisch activerend afstands-onderwijs' (juli 2021) is gekozen voor vijf thema's: activering, hybride/contactonderwijs, community-building, feedback en masterscriptie. Aan de hand van deze thema's hebben de zes faculteiten een plan van

aanpak uitgewerkt voor de doorontwikkeling van hun eigen onderwijs. Dit leidde in totaal tot 17 facultaire projecten.

Het ECO ondersteunt de faculteiten hierbij en heeft daartoe twee themateams ingericht: het themateam Communityvorming en binding, inclusief feedback en masterscriptie, en het themateam Activering, inclusief hybride/contactonderwijs. Deze teams hebben als opdracht om de thema's verder uit te werken en de diverse facultaire projecten onderling te verbinden. Nieuw in 2022 is dat beide themateams werken volgens een meer agile aanpak. Zo kunnen ze sneller inspelen op veranderingen en zijn ze wendbaar, flexibel en klantgericht. Dit heeft geleid tot meerdere concrete producten, zoals een verkenning op activerend onderwijs, visies op feedback en op communityvorming en binding, en een conceptvisie op hybride werken. Ook is er een 'community of practice' ingericht voor scriptiebegeleiders en zijn er diverse tools en templates ontwikkeld die de inbedding van (facultaire) producten mogelijk maken in Brightspace. Dat is vanaf 2023 de nieuwe leeromgeving van de Open Universiteit. Elke faculteit heeft binnen zijn plan van aanpak verschillende projecten opgestart, waarbij steeds activering van online onderwijs en communityvorming en binding centraal stonden. Dit heeft geleid tot een groot aantal revisies van cursussen, in zowel de bachelors als de masters. Om al deze ontwikkelingen te onderbouwen, zijn er drie promotieplekken ingesteld

voor onderwijskundig onderzoek naar de thema's van de Kwaliteitsafspraken. In 2022 is een promovendus binnen het themateam Activering begonnen met ontwikkeling van en onderzoek naar didactische templates. Die ondersteunen docenten van alle faculteiten bij het maken van evidence-informed keuzes tijdens het ontwikkelen van hun cursus en zorgen voor een optimalisatie van het leerproces. De andere twee promotieplekken, rond communityvorming en serious gaming, zijn nog niet ingevuld. Voor de duur van het programma worden deze promotieplekken betaald uit de kwaliteitsgelden.

Net als in eerdere jaren blijkt het lastig om alle projecten in het betreffende jaar af te ronden. Zo zijn er in 2022 drie projecten afgerond die nog openstonden uit 2021. Er zijn ook diverse facultaire projecten die vanuit 2022 zullen doorlopen in 2023. Deze uitloop is te wijten aan een vertraagde opstart van projecten door hoge werkdruk, mede als gevolg van COVID, en aan de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt waardoor het lastig is om vacatures ingevuld te krijgen. Het gaat dan vooral om de (tijdelijke) vervanging van docenten die in projecten voor de Kwaliteitsafspraken werkzaam zijn. Ook de interne besluitvorming over een nieuw leermangementsysteem heeft geleid tot onzekerheid en vertraging. Om toch optimaal gebruik te maken van het beschikbare budget zijn in september 2022 enkele extra projecten gestart, die meer materiële lasten met zich meebrengen (aanschaf van IT-middelen, inhuur externe adviseur) en minder inzet vergen van zittende docenten en onderwijsadviseurs. Deze lijn wordt in 2023 voortgezet.

Tot slot is in 2022 de midterm review over de periode 2019-2021 afgesloten met een positief advies van de NVAO aan OCW. Hierbij zijn geen specifieke aandachtspunten of adviezen benoemd.

Medezeggenschap

In de aanloop naar 2022 was de medezeggenschap nauw betrokken bij de keuze voor een nieuwe aanpak en een bijgesteld programmaplan. De voortgang hierin is besproken in het maandelijks Overleg Kwaliteitsafspraken (OKA) tussen het programmamangement en vertegenwoordigers van de SR en de OR, en in de zes stuurgroepvergaderingen. De Gemeenschappelijke Vergadering heeft tevens ingestemd met het Programmaplan 2023, in lijn met het Programmaplan 2022. De faculteiten hebben elk een plan van aanpak 2023 ingediend binnen de gekozen thema's Activering en Communityvorming en binding, en de betreffende

themateams continueren hun rol als ondersteuner en verbinder van faculteiten. Naast doorlopende projecten uit 2022 – waarvoor het restbudget uit 2022 wordt ingezet in 2023 – zullen diverse nieuwe projecten starten in 2023. De stuurgroep heeft het totale projectportfolio getoetst en akkoord bevonden.

Communicatie

In 2022 is op verschillende manieren gecommuniceerd met zowel studenten als docenten. Vanwege COVID was het lange tijd niet mogelijk om fysieke bijeenkomsten en workshops te organiseren. Daarom is vooral gekozen voor online communicatiemiddelen. Voor de studenten was er een vaste rubriek over de Kwaliteitsafspraken in het studentenblad Modulair. De onderwerpen die hierin aan bod kwamen, waren: investeren in studiesucces (februari), serious gaming (april), hybride onderwijs (juni), buddyprogramma (september) en feedback (december).

In december 2022 was het voor het eerst weer mogelijk om een fysieke bijeenkomst te organiseren met docenten. Tijdens een goed bezochte Dag van het Onderwijs in Heerlen stonden de thema's Activering en Communityvorming en binding centraal. Hierbij werden vanuit de themateams van de Kwaliteitsafspraken verschillende workshops georganiseerd. Deze workshops waren niet alleen fysiek maar ook online te volgen, zodat ook collega's elders in het land konden deelnemen. Daarvan is ruim gebruikgemaakt.

Financiën

Het budget voor de Kwaliteitsafspraken 2022 bedroeg € 2.340K, dit is inclusief € 711K overloop uit 2021. De realisatie Kwaliteitsafspraken 2022 bedraagt € 1.753K, het restbudget per jaareinde 2022 bedraagt € 587K.

De belangrijkste oorzaken voor de onderuitputting zijn hierboven genoemd. Net als in 2021, zijn vooral in het eerste halfjaar van 2022 bepaalde activiteiten vertraagd.

Voor het restbedrag 2022 is een bestemmingsreserve gevormd in de jaarrekening 2022. Hiermee wordt gewaarborgd dat de toegekende middelen volledig worden ingezet voor realisatie van de Kwaliteitsafspraken 2019-2024. In onderstaande tabel is de toekenning en besteding van deze middelen op hoofdlijnen gespecificeerd.

Bedragen maal € 1.000

	2022	2021	2020	2019
toekenning	1.629	1.424	854	669
bij: uit voorgaand jaar	711	302	174	
	2.340	1.726	1.028	669
af: naar bestemming	587	711	302	174
totaal kwaliteitsafspraken	1.753	1.015	726	495

Het saldo van de niet-bestede middelen uit 2021 ad € 711K werd in 2022 besteed. Het saldo van de niet-bestede middelen uit 2022 ad € 587K wordt toegevoegd aan het budget voor 2023 ad € 1.819K. Daarmee bedraagt het totale budget voor de Kwaliteitsafspraken 2023: € 2.406K.

Hoofdstuk 4

Onderwijs

Het bachelor- en masteronderwijs werd in 2022 verzorgd door de faculteiten Bètawetenschappen, Cultuurwetenschappen, Managementwetenschappen, Onderwijswetenschappen, Psychologie en Rechtswetenschappen. Het onderwijsaanbod omvatte in het verslagjaar zeven bacheloropleidingen, twaalf masteropleidingen, één hogere beroepsopleiding (bacheloropleiding Rechten) en premasters. De masteropleiding Artificial Intelligence startte in februari, de masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht in september. Ook de mastervariant Klinische kinder- en jeugdpsychologie is in september gestart.

Alle bachelor- en masteropleidingen van de Open Universiteit zijn geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Afgestudeerde hbo'ers kunnen via een schakelprogramma toelating krijgen tot een masteropleiding aan de Open Universiteit dan wel een andere Nederlandse universiteit. Voor een bacheloropleiding geldt uitsluitend de leeftijd als toelatingseis: iedereen van 18 jaar of ouder kan hiermee starten. Het onderwijs is deeltijdonderwijs, maar studenten kunnen het desgewenst ook voltijds volgen. De Open Universiteit biedt activerend academisch afstandsonderwijs aan, dat voor studenten goed te combineren is met andere werkzaamheden of activiteiten. In mei heeft de Open Universiteit de intentieverklaring VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap ondertekend. De universiteit geeft daarmee aan veel waarde te hechten aan het maken en behouden van toegankelijk onderwijs voor elke student.

Aanbod

Bij de faculteit Bètawetenschappen zijn ook in 2022 nieuwe opleidingen en cursussen ontwikkeld en bijdragen geleverd aan lopende multidisciplinaire programma's. Zo is in februari de nieuwe masteropleiding Artificial Intelligence gestart.

In de bachelor Informatiekunde is een kleine revisie aangebracht, die in het academisch jaar 2022-2023 zal worden gerealiseerd. Om het programma actueel te houden en beter te laten aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen, zijn twee nieuwe cursussen geïntroduceerd.

In de master Business Process Management & IT (BPMIT) zijn in het academisch jaar 2021-2022 drie grote aanpassingen doorgevoerd. Er zijn drie nieuwe keuzevakken toegevoegd. De revisie heeft ertoe geleid dat alle cursussen in de opleiding dezelfde studiebelasting (7,5 EC) hebben. Doel hiervan is om de studiebelasting te normaliseren en studenten meer flexibiliteit te bieden.

Verder heeft Milieuwetenschappen een focusprogramma Aarde en duurzaamheid ontwikkeld en is een succesvol webinar georganiseerd voor milieuprofessionals. Daarnaast wordt een verkenning uitgevoerd naar de ontwikkeling van een nieuwe master op het gebied van duurzaamheid. Tevens heeft de faculteit diverse bijdragen geleverd aan nieuwe multidisciplinaire opleidingen van de Open Universiteit, te weten de masteropleiding Gezondheidswetenschappen en de master Gegevensbescherming en privacyrecht.

Tot slot biedt de faculteit ook professionals en executives een route voor omscholing binnen een van de drie disciplines, via business-to-business (b2b)-programma's in lijn met de koers die in het instellingsplan is geschetst. Voorbeelden zijn de succesvolle data science-programma's voor onder andere DHL en Viterra, en het Leadership in Artificial Intelligence-programma, in nauwe samenwerking met DIKW.

De faculteit Cultuurwetenschappen bouwde in 2022 voort op het meerjarig vernieuwingstraject getiteld Cultuurwetenschappen in verbinding. Dit plan is een vervolg op eerdere initiatieven om nieuwe doelgroepen te interesseren voor de opleidingen Cultuurwetenschappen. Deze opleidingen leren studenten hoe cultuurwetenschappelijke inzichten kunnen bijdragen aan de duiding van grote, maatschappelijke vraagstukken, zoals diversiteit en inclusie, beladen erfgoed, de digitale samenleving, gezondheid en stigma, en het klimaatdebat. In 2022 is dit plan onder leiding van het regieteam bachelor uitgevoerd. Het resultaat is een fundamentele vernieuwing van het onderwijsportfolio. De propedeuse van de bachelor Algemene Cultuurwetenschappen is geheel herzien en vanaf september 2022 voor het eerst in de nieuwe vorm aangeboden. Parallel daaraan is gewerkt aan de bouw van een nieuwe postpropedeuse, die in september 2023 van start gaat. Er is begonnen met de vormgeving en uitwerking van de vier thematische blokken (focus-programma's) die voor een groot deel de postpropedeuse uitmaken: Diversiteit en inclusie; Digitale transitities in cultureel erfgoed; Stigma, gezondheid en cultuur; en Techniek, media en cultuur.

Bij de faculteit Managementwetenschappen zijn in 2022 geen nieuwe opleidingen gestart. De vernieuwingen binnen de opleidingen zijn het gevolg van de implementatie van verbeterlagen die voortkwamen uit de visitatie van 2019 en evaluatieverslagen in de daaropvolgende jaren. In de bachelor Bedrijfskunde is in 2022 een leerlijn ontwikkeld als invulling van een suggestie van de Raad van advies dat veerkracht nog ontbrak als thema in het curriculum.

Bij de master Management zijn alle cursussen van het eerste jaar gereviseerd, voor in totaal 30 EC. Daarnaast is een specialisatie ontwikkeld: Competitive Supply Chains. De variant Marketing en Supply Chain Management kan alleen nog door zittende studenten worden afgerond.

In juni is de verdiepende marktanalyse afgesloten van de master in Finance Resilience (in ontwikkeling). In de zomer zijn het opleidingsplan en een kosten-batenanalyse uitgewerkt, zodat in 2023 – na de goedkeuring door het College van bestuur – de macrodoelmatigheidsaanvraag en de aanvraag toets nieuwe opleiding ingediend kunnen worden. De faculteit is intensief

betrokken bij de opleidingsschets van de master Sustainability, waarin duurzaamheidscompetenties aan systeemtransities worden gekoppeld. De faculteit Bètawetenschappen is hierbij penvoerder. Tot slot is eind 2022 een extern marktonderzoek gestart naar de relevantie en doelgroepen binnen de master Management. De resultaten worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 opgeleverd en zullen waarschijnlijk leiden tot aanpassingen binnen deze opleiding.

De faculteit Onderwijswetenschappen heeft in 2022 een nieuwe bacheloropleiding Academische Lerarenopleiding voor het Primair Onderwijs ontworpen. De aanvraag voor de macrodoelmatigheidstoets voor deze opleiding is in december ingediend. De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs heeft de minister van OCW begin 2023 positief hierover geadviseerd.

Bij de faculteit Psychologie is, na een succesvolle start met de eerste cursussen in september 2021, in de loop van 2022 de nieuwe masteropleiding Gezondheidswetenschappen verder uitgebreid met een aantal vakken. Daarmee is de livegang van de nieuwe masteropleiding succesvol voltooid. Daarnaast ging in 2022 de nieuwe mastervariant Klinische kinder- en jeugdpsychologie met een aantal cursussen succesvol van start. In 2023 volgt de rest van de opleiding. Verder zijn verschillende cursussen in de bacheloropleiding Psychologie gereviseerd. Ook is een begin gemaakt met de revisie van het scriptietraject van de masteropleiding Psychologie. Doel daarvan is om de begeleiding van scriptiestudenten gestructureerder en efficiënter aan te pakken.

Bij de faculteit Rechtswetenschappen is in september 2022 de masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht van start gegaan. De masteropleiding Rechtsgeleerdheid is overgestapt van profielen naar afstudeerrichtingen. Voorheen waren de profielen: privaatrecht, strafrecht, staats- en bestuursrecht, en Europees en internationaal recht. Nu is staats- en bestuursrecht opgesplitst in staatsrecht en encyclopedie van het recht, strafrecht, Europees en internationaal recht en bestuursrecht. In de bacheloropleiding zijn in 2022 geen grote wijzigingen aangebracht, behalve dat de interne minor Rechtsvergelijking geschrapt is. Daarnaast worden nog de minors De ondernemer en De veilige stad aangeboden.

De Open Universiteit werkt in Schakelzone Recht samen met de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit; een diploma hbo-rechten en het bewijs van afronding van Schakelzone Recht geeft rechtstreeks toelating tot een juridische masteropleiding van de drie universiteiten. Bij Schakelzone Recht is het schakelprogramma van 30 EC (zonder civiel effect,

na hbo-rechten) opgesplitst in een programma van 30 EC voor publiekrecht en een programma van 30 EC voor privaatrecht. Hierdoor zijn studenten beter voorbereid op hun afstudeerrichting in de master.

Onderwijsinnovatie

De faculteit Bètawetenschappen heeft onder andere via de Kwaliteitsafspraken diverse projecten lopen die bijdragen aan onderwijsinnovatie. Tijdens een studiedag van Informatica is geëxperimenteerd met hybride kick-offsessies (met goede camera's en professionele speakers) van diverse cursussen. Daarnaast is gekeken in hoeverre hybride bijeenkomsten uitkomst bieden bij het faciliteren van onderlinge contacten en communityvorming. Deze ervaringen zijn ook voor de universiteit als geheel van belang.

Verder heeft de faculteit bijgedragen aan de doorontwikkeling van de Frocole-app, die samenwerkend leren ondersteunt. Met de app kan feedback op individueel en groepsniveau worden gegeven. Die feedback kan vervolgens dienen als input voor reflectie. Daarnaast is de werkwijze rond groepsfunctioneren verder uitgediept in de context van de nieuwe leeromgeving Brightspace, waarnaar in 2023 wordt overgestapt.

Het kwaliteitsproject 'Inzetbaar maken van online tutoring-systemen voor ondersteuning logica-onderwijs' heeft drie webgebaseerde logicatools opgeleverd: LogEx voor het herschrijven van logische formules, LogAx voor axiomatische bewijzen en LogInd voor inductieve bewijzen. Sinds september 2022 zet de faculteit deze systemen in bij het onderwijs. Studenten hebben vanuit de huidige leeromgeving YOUlearn toegang tot de tools. Korte instructievideo's maken de studenten wegwijs in het gebruik, zodat ze er zelfstandig mee kunnen oefenen.

Ook is een toegankelijke portal voor studenten ontwikkeld, met allerlei nuttige info over academisch schrijven.

Bij de faculteit Cultuurwetenschappen heeft in 2022 een succesvolle pilot gelopen met masterscriptiekringen. Dat zijn kleine groepen studenten die aan het afstuderen zijn en regelmatig bijeenkomen. In de kringen kwamen de groepen online samen, begeleid door een moderator. Het doel van de scriptiekringen was om onderlinge uitwisseling tussen de studenten te stimuleren, om zo hun motivatie te verbeteren. Een ander doel was om reflectie op gang te brengen op het afstudeerproces, gerelateerd aan de onderzoeksthema's. Indirect wilde de faculteit het studietempo verhogen en het afstudeerrendement vergroten.

De eindrapportage en evaluatie heeft in oktober 2022 plaatsgevonden en was uitermate positief. Studenten en docenten waren unaniem positief over deze vorm van scriptiebegeleiding. De faculteit wil de pilot in het komende studiejaar verder uitrollen. Daarbij worden enkele kleine aanpassingen meegenomen die uit de evaluatie naar voren kwamen.

De faculteit Managementwetenschappen heeft op basis van de bijdragen van de Kwaliteitsafspraken 2022 drie projecten opgestart: Interviewvaardigheden, Ondernemerscompetenties en de Thesis-accelerator.

Bij het project Interviewvaardigheden staat het verbeteren en innoveren van activerend onderwijs in interviewvaardigheden centraal, waarbij de vaardigheden geïntegreerd worden in de premaster. Na een inventarisatie van relevante literatuur, zijn interviews gehouden met docenten en studenten. Daarna is een schriftelijke vragenlijst gedeeld met studenten. Voor de implementatie in het onderwijs zijn leermiddelen ontwikkeld in de vorm van een powerpointpresentatie Interviewvaardigheden, een docenteninstructie, een instructie voor rollenspelen en observatieformulieren. Het doel van het project Ondernemerscompetenties is om die competenties te kunnen onderwijzen via online activerend onderwijs op basis van het European Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp). Dit is een referentieraamwerk waarin vijftien competenties worden benoemd, die benut kunnen worden voor kennis, vaardigheden en houdingen over sectoren, disciplines en systemen heen.

Het project Thesisaccelerator omvat twee delen. Ten eerste een Bootcamp, waarbij workshops op het gebied van academische vaardigheden worden aangeboden. Het doel is om te onderzoeken of intensieve begeleiding via video's, uitleg van een expert op het gebied van onderzoeksvaardigheden en een duidelijke pacing, effect heeft op de doorlooptijd van studenten in de voorbereiding op de afstudeeronderzoeksfase. Ten tweede wordt een methode ontwikkeld met meer aandacht voor de individuele student, waarbij de student en de beleving van het afstuderen centraal staan. Voor die aanpak zijn een protocol en een stappenplan ontwikkeld. Het uiteindelijke doel is dat de student meer ondersteuning ervaart tijdens het schrijven van het eindwerkstuk en dat, door het ontwikkelen van het protocol en het stappenplan, docenten een handreiking krijgen hoe ze studenten kunnen begeleiden die moeite hebben in de laatste fase van hun opleiding.

Innovatiebijdragen zijn in te delen naar activiteiten gericht op innovatie van (a) het onderwijs van de eigen faculteit, (b) het onderwijs van de Open Universiteit in

het algemeen, en (c) het Nederlandse hoger onderwijs. Innovaties in het eigen onderwijs krijgen via studenten vaak een plek in het (hoger) onderwijs in de rest van Nederland. Een voorbeeld daarvan bij Onderwijswetenschappen is dat studenten die bij andere hogeronderwijsopleidingen werkzaam zijn, op basis van het vak Onderwijs en technologie hun eigen onderwijs systematisch onder de loep nemen en innoveren met gebruik van ICT.

Ook onderzoeksprojecten kunnen bijdragen aan onderwijsinnovatie. Zo heeft het project Pe(e)rfect vaardig geleid tot de Pe(e)rfect vaardig-methode en de bijbehorende tool. Dit betreft online vaardigheden-onderwijs, dat de faculteit Onderwijswetenschappen samen met de Universiteit Maastricht en collega's van de faculteiten Rechtswetenschappen en Psychologie heeft ontwikkeld. Meer dan 700 studenten en docenten van zowel de Open Universiteit als de Universiteit Maastricht hebben ermee gewerkt, en verschillende andere hogeronderwijsinstellingen willen ermee gaan werken. Het project is als good practice opgenomen in rapportages van het Versnellingsplan en het Europees project DigiTel Pro.

Verder is er een methode ontwikkeld om onderwijs-ontwerp te ondersteunen met learning analytics. Dit product wordt eerst in de faculteit Onderwijswetenschappen toegepast. In 2022 is bij de Open Universiteit het proefschrift 'Self-assessment for informed study decisions in higher education: A design based validation approach' verschenen. Op basis van deze zelftest kunnen studenten goedgeïnformeerde studiekeuzes maken. Voor het ontwerpen van innovatief ervaringsgericht onderwijs is het mARC ID model ontworpen. Dit model trekt ook externe belangstelling. Smart CAT, een op artificial intelligence gebaseerd software-programma voor configureerbare beoordelingen, is doorontwikkeld. Het wordt nu nog alleen voor onderzoeksdoeleinden gebruikt, maar kan in het onderwijs ingezet worden voor het optimaliseren van het opslaan van beoordelingsoutput van online games.

De Frocole-app is opgeleverd en als open source beschikbaar voor iedere (hoger)onderwijsinstelling. De app ondersteunt en stimuleert feedback en reflectie in samenwerkend leren via visualisaties (praatplaatjes) en een pedagogical agent. Een pedagogical agent is een computerprogramma, in de vorm van een virtueel karakter, dat functioneert als een virtuele tutor. Deze kan studenten ondersteunen en begeleiden in verschillende leerbehoeften. In het geval van deze app wijst de pedagogical agent op deadlines en stimuleert hij reflectie. In het Erasmus+-project Teaching Computational Thinking with Digital Devices (TACTIDE) zijn onderwijsscenario's ontwikkeld waarbij digitale apparaten (microcontrollers), zoals Microbit, Calliope mini en Arduino worden ingezet om probleem-

oplossende vaardigheden en computervaardigheden bij docenten te bevorderen. Curriculumvernieuwing op basis van onderzoek van Onderwijswetenschappen heeft onder andere plaatsgevonden bij Hogeschool Iselinge. Daar is het netwerklereen geïntegreerd binnen het curriculum. Alle derdejaarsstudenten nemen inmiddels vanuit hun minor deel aan de Academische Werkplaats als basis voor leren en kennisontwikkeling. Studenten werken daarbij – samen met opleiders, basisschoolleraren, experts en onderzoekers van de Open Universiteit – aan praktijkgerichte thema's op basis van ontwerpgericht onderzoek. Een essay over innovatief hoger onderwijs en een uitwerking van het onderwijsconcept 'Onderzoekend ontwerpen' – ontwikkeld in samenwerking met MIT – hebben geleid tot toekenning van een projectaanvraag over onder andere de bevordering van het innovatief vermogen van hogeronderwijsinstellingen. Onderzoek heeft organisatorische randvoorwaarden in beeld gebracht, die noodzakelijk zijn voor de innovatie van open online onderwijs. Voor het effectief ontwikkelen van instructievideo's is het belangrijk te weten hoe deze de aandacht van studenten sturen. Hiervoor zijn, in samenwerking met onder andere de Universiteit Utrecht, Eye Movement Modeling Examples (EMME) ontwikkeld. Samen met de faculteit Bètawetenschappen is een pilot gestart om het softwaretesting-onderwijs te innoveren. In het Kaderproject Masterscriptie is samengewerkt met onder andere het Expertisecentrum onderwijs om de scriptiebegeleiding bij de Open Universiteit te verbeteren. Onderzoek naar de werking van thesiskringen, samen met collega's van de faculteit Psychologie en Tilburg University, de Katholieke Universiteit Leuven, en de University Colleges Leuven-Limburg, heeft geleid tot een typologie. Deze typologie kan begeleiders van thesiskringen helpen bij het analyseren van en reflecteren op hun werkwijze. Dit kan een positieve bijdrage leveren aan professionele ontwikkeling van begeleiders en daarmee studenttevredenheid en efficiency. In het Kaderproject Communityvorming en binding is een visiedocument opgeleverd.

Samen met andere universiteiten en hogescholen zijn in het kader van het Versnellingsplan meerdere producten ontwikkeld voor de innovatie van het hoger onderwijs. Medewerkers van Onderwijswetenschappen hebben onder andere bijgedragen aan de Quickscan Open Leermiddelen. Met dit instrument kunnen hogeronderwijsinstellingen nagaan waar ze staan op het gebied van het gebruik van open leermaterialen. Ook zijn bijdragen geleverd aan de ontwikkeling van de Toolkit Blend je Onderwijs en aan 'Inzet van intelligente technologie - een verkenning', een adviesrapport van de Onderwijsraad. Tot slot is een visiedocument over het EdTechlab opgeleverd, in samenwerking met de Brightlands campus.

De faculteit Psychologie zet onverminderd in op de inbedding van serious gaming en gamification. Dit is een waardevolle aanvulling op het onderwijsmodel van de Open Universiteit, omdat het betrekkelijk arbeids-extensief is en dus helpt om grote aantallen studenten activerend onderwijs te bieden. Zo werd de serious game Big Smile Company ontwikkeld waarin studenten op interactieve wijze ervaring kunnen opdoen met het werk van een HR-manager.

De Pe(e)rfect Vaardig-methode, die samen met het Expertisecentrum onderwijs (ECO) en de faculteiten Onderwijswetenschappen en Rechtswetenschappen werd ontwikkeld, is inmiddels geïmplementeerd als online programma voor het trainen van presentatievaardigheden. Deze methode is in het voorjaar van 2022 verkozen tot onderwijsproduct van het jaar. Samen met de bijbehorende implementatie heeft de Open Universiteit de methode genomineerd voor de Nederlandse Onderwijspremie. Deze wordt uitgereikt aan excellente onderwijsteams, als impuls voor onderwijsvernieuwing in het mbo, hbo en wo. In het kader van de Kwaliteitsafspraken heeft Psychologie in 2022 een groep tutores ingewerkt op het gehele bacheloronderwijs van de faculteit. Zij werken aan communityvorming, dienen als eerste contactpunt in de cursus, pakken communicatie met studenten op en helpen daar waar nodig de examinatoren om piekbelasting op te vangen. Zo worden studenten sneller geholpen en worden de betrokken examinatoren ontlast. In 2023 wordt de rol van de tutores verder uitgewerkt in de nieuwe leeromgeving in Brightspace.

Eveneens in het kader van de Kwaliteitsafspraken is in 2022 gewerkt aan een ingrijpende revisie van het practicumonderwijs in de bacheloropleiding Psychologie. Doel is flexibilisering van het aanbod en reducering van de begeleidingslast, zodat wachtlijsten in de toekomst voorkomen kunnen worden en docenten veerkrachtiger inzetbaar zijn. Concrete revisieplannen zijn opgeleverd in 2022 en worden in 2023 parallel aan de migratie naar Brightspace uitgevoerd.

Het jaar 2022 stond bij de faculteit in grote mate in het teken van de digitale transitie naar het nieuwe tentamenplatform ANS en de nieuwe leeromgeving Brightspace. Naar grote tevredenheid van studenten en staf is bijvoorbeeld ANS in gebruik genomen voor de digitale individuele en groepstentamens. Vervolgens is de faculteit begonnen aan de voorbereiding van de migratie naar Brightspace. Daarbij was veel aandacht voor verbetering van de kwaliteit van cursusmateriaal. In de zomer bleek dat nog niet voldaan was aan een aantal randvoorwaarden voor een succesvolle migratie, zodat de livegang naar de nieuwe leeromgeving uitgesteld moest worden. In september 2023 zullen de bachelor- en masteropleidingen Psychologie live gaan in Brightspace, in februari 2024 de master Gezondheidswetenschappen.

De faculteit Rechtswetenschappen heeft ook dit jaar meegewerkt aan het onderzoek rond digitaliseringsmogelijkheden van het spreekvaardighedenonderwijs, meer specifiek toegespitst op het pleiten: het Integratiepracticum. Dit heeft plaatsgevonden in het dit jaar afgeronde project Pe(e)rfect Vaardig, mede in samenwerking met de Universiteit Maastricht. In dit kader is in 2020 een nieuwe serious game ontwikkeld. De game is in 2021 in het onderwijs getoetst op de gebruiksmogelijkheden en in 2022 geïmplementeerd in het bacheloronderwijs. Daarnaast is Rechtswetenschappen betrokken bij het onderzoek (vanuit Onderwijswetenschappen) naar de veelbelovende Cloudclass-ontwikkelingen. De motor van onderwijsvernieuwing in de faculteit is de werkgroep onderwijsinnovatie.

Postinitieel onderwijs

Het Business team van de afdeling Marketing en relatiebeheer faciliteert de faculteiten om vraaggericht postinitieel onderwijs op academisch niveau aan te bieden. Het Business team heeft een actieve rol in het benaderen van grote werkgevers, brancheverenigingen en andere instellingen en organisaties met strategische ontwikkelvraagstukken voor medewerkers en/of leden. Doordat de services van het Business team voor zowel interne als externe klanten zich richten op het perfect matchen van vraag en aanbod, ontstaat er een heldere rode loper voor studenten om een leven lang ontwikkelen vorm te geven bij de Open Universiteit.

Het Business team en de faculteiten geven samen slim invulling aan het stap voor stap vergroten van de 'leven lang leren-appetite'. Dat doen ze door in de zakelijke markt partnerships aan te gaan die de verantwoordelijkheid voelen om professionals en executives door middel van voortgaande studie duurzaam inzetbaar te houden, en die structureel willen investeren in het arbeidsvermogen.

De unieke 'license to operate' van de Open Universiteit – het toegankelijk maken van hoger onderwijs voor een breed publiek – wordt concreet vormgegeven en uitgedragen in de programma's. Ook de rijke ervaring met blended digitaal onderwijs en persoonlijke onderwijsroutes op maat sluiten precies aan op de behoefte in de zakelijke markt, maar ook op die van de nieuwe generaties schoolverlaters (vwo of hbo bachelor) die studeren op afstand prefereren boven studeren op campus.

In 2022 richtten de werkzaamheden van het Business team zich met name op het opzetten van een soepele interne en externe serviceorganisatie, met de daarbij horende processen, mensen en systemen. De daarbij

gekozen benadering richt zich op de b2b-markt, meer in het bijzonder: de top 500 werkgevers, gezondheidszorg en overheid en non-profit.

Daarnaast is met alle faculteiten gestart met het opstellen van een Commercieel Programma (CP). In de maandelijkse CP-overleggen tussen het Business team en elke faculteit krijgt het portfolio waarmee de faculteit de markt wil bedienen, vorm en inhoud. Het bij elkaar brengen van inzichten uit de markt en de inhoudelijke expertise van de faculteiten leidt bovendien tot scherpere proposities, die beter aansluiten bij de LLO-student.

De komende jaren zal stabiele groei in de zakelijke markt vorm krijgen. Daarnaast zal gewerkt worden aan het integreren van b2c- en b2b-activiteiten. Hierbij zal de studentreis centraal staan.

De faculteit Managementwetenschappen heeft eind 2022 besloten om het aanbod van het postinitieel onderwijs te beperken tot de volgende Certified Professional Programs (CPP's):

- Organiseren en veranderen in complexiteit.
- Business Controller, met daarin aandacht voor controlling, financial decision making, financial reporting en analysis en value analytics.
- Healthcare Management, bestaande uit het programma Oriënteren op het zorgveld, Financieren van zorg, Digitaal ondernemerschap in de zorg en Healthcare scale-up.

In 2023 zullen deze CPP's geëvalueerd worden op afzet en kwaliteit, en zal de faculteit besluiten met welke CPP's zij verdergaat.

Voortentamens

De Open Universiteit nam in het studiejaar 2021-2022 op verzoek van de Technische Universiteit Delft en de Technische Universiteit Eindhoven voortentamens Wiskunde T af onder studenten die toegelaten willen worden tot een schakelprogramma naar een masteropleiding aan deze universiteiten. Het aantal studenten staat in onderstaande tabel.

	studiejaar 2021 – 2022	studiejaar 2020 – 2021
aantal studenten dat voortentamen Wiskunde T aflegde	277	423

Werving

Bij de werving van nieuwe studenten lag net als in voorgaande jaren de nadruk op het behalen van een bachelor- of mastergraad, naast de aandacht voor cursussen en korte programma's. Daarnaast lag in het verslagjaar het accent op het aanspreken van professionals die zich willen bijscholen. De werving van studenten voor bacheloropleidingen werd in 2022 verder geconcentreerd, voorafgaand aan de vaste startmomenten. Persoonlijke adviesgesprekken speelden in 2022 een belangrijke rol in de werving. Die gesprekken bood de Open Universiteit gedurende het hele jaar aan, met extra accent op de periode voor de startmomenten.

In het verslagjaar werkte de Open Universiteit opnieuw aan vergroting van haar naamsbekendheid als universiteit waar ook wetenschappelijk onderzoek plaatsvindt. Zij deed dat door het ontwikkelen en distribueren van artikelen over wetenschappelijke onderwerpen, in samenwerking met onderzoekers en docenten. Door deze artikelen – aangevuld met een eerder ontwikkelde podcastserie – presenteerde de instelling haar onderzoeksresultaten op een toegankelijke manier, zodat een grotere doelgroep werd aangesproken. Deze kennis werd verspreid via www.ou.nl, eigen socialemediakanalen en andere eigen en betaalde kanalen. Ook werden ze in de oriëntatie-funnel aangeboden aan belangstellenden voor onderwijsproducten.

In 2022 heeft een aantal marktintroducties plaatsgevonden rondom de nieuwe master Artificial Intelligence en de master Gegevensbescherming en privacyrecht. Eind 2022 is een grote campagne gelanceerd om de naamsbekendheid verder te verhogen, gekoppeld aan onze unieke eigenschappen, zoals flexibiliteit, eigen tempo en het combineren van werken en studeren. Deze campagne is breed ingezet via massamediale kanalen, zoals radio en borden langs snelwegen en in de buurt van trein- en busstations. Dit heeft bijgedragen aan de bekendheid en het imago van de Open Universiteit.

Gedurende het hele verslagjaar werden de opleidingen continu onder de aandacht gebracht van verschillende doelgroepen. Dit gebeurde via online en offline kanalen, om optimaal aan te sluiten bij de oriëntatieperiode van belangstellenden.

De Open Universiteit voerde actief campagne om Vlaamse doelgroepen te wijzen op de mogelijkheid studeren en werken te combineren. Dit leidde tot een lichte stijging van instroom van Vlaamse studenten.

Docentprofessionalisering

Het accent bij docentprofessionalisering lag in 2022 op de uitvoering van cursussen en trainingen en de doorontwikkeling van het aanbod. Er zijn 47 intakes gevoerd met docenten die een BKO-verplichting (basiskwalificatie onderwijs) hebben. Dat zijn er minder dan in 2021 omdat er in 2022 een wijziging heeft plaatsgevonden in de opzet van de intakes. Eerst werd met iedere nieuwe docent een intake gehouden (BKO-plichtigen, niet BKO-plichtigen/PhD'ers en ondersteunend personeel). Dat is aangepast naar uitsluitend intakes voor BKO-plichtigen. Anderen kunnen zich vrij inschrijven. De toetsingscommissie Docentprofessionalisering reikte 15 BKO-certificaten uit en verleende 17 vrijstellingsverklaringen voor onderdelen van de BKO.

In 2022 is de nieuwe versie van het Beleidskader Docentprofessionalisering gefinaliseerd. Dat gebeurde in nauwe samenwerking tussen Academische Zaken, Human Resources en het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit, dat verantwoordelijk is voor de trainingen. Aanleiding voor deze nieuwe versie waren aanbevelingen vanuit de landelijke peerreview BKO (Universiteiten van Nederland) voor de doorontwikkeling van de BKO en de continue docentprofessionalisering (CDP). Een tweede aanleiding was dat de Open Universiteit al langer sterke behoefte heeft aan een SKO-traject (seniorkwalificatie onderwijs), in aanvulling op de CDP. Tevens is in het nieuwe beleidskader rekening gehouden met resultaten van intern onderzoek (docentinzicht, evaluaties van BKO-cursussen en interviews met docenten). Dit alles resulteerde in een brede inventarisatie van aandachtspunten, waaronder:

- Vervanging van een kwantitatief puntensysteem voor de CDP door een kwalitatieve, trustbased aanpak, passend binnen de context van het landelijke programma Erkennen en Waarderen, waarin onderwijsprofessionalisering en de waardering hiervoor centraal staan.
- Bijzondere aandacht voor de competenties en thema's: 1) toetsing, beoordeling en feedback; 2) onderwijs en ICT en blended learning; 3) diversiteit en inclusiviteit; en 4) continue professionalisering.
- Meer aandacht voor competentieontwikkeling in het (RenO-)gesprek tussen docent en leidinggevende.

Nu deze stap is gezet, kan ook de implementatie van de nieuwe logistiek en workflow, die is ontwikkeld in 2021, verder worden geïmplementeerd. Hiervoor is in 2022 een vooronderzoek gestart naar een passend systeem.

De revisie van het formulier voor eerder verworven competenties en het STAR-document, een methodiek voor het inzichtelijk krijgen van competenties, is afgerond. Hiermee is een nieuw en gebruiksvriendelijker instrument beschikbaar dat eerder verworven competenties van nieuwe medewerkers inventariseert. Zodra de toetsingscommissie Docentprofessionalisering dit document heeft goedgekeurd, kan het worden ingezet.

In 2022 is de revisie van het BKO-curriculum verder uitgewerkt, mede aan de hand van de eerdergenoemde cursusevaluaties. Een van de nieuwe ontwikkelingen betreft het werken met de nieuwe digitale leeromgeving Brightspace. De implementatie daarvan – inclusief het ontwikkelen van trainingsaanbod – loopt nog. Het BKO- en CDP-cursusaanbod zal hierop geleidelijk worden aangepast. Een ander aandachtspunt is het aanbieden van Engelstalige cursussen. Hoewel de Open Universiteit een Nederlandstalige universiteit is, neemt de vraag naar Engelstalig aanbod van de BKO-cursussen toe. Verschillende cursussen kennen inmiddels een Engelstalige variant, zoals 'Kennismaking met OU-onderwijs'. Bij de cursus 'Individuele begeleiding' betreft dit echter alleen de gezamenlijke bijeenkomsten. Voor 2023 staat op de agenda om een visie vast te stellen op de wijze waarop de Open Universiteit omgaat met het Engelstalige aanbod en de implicaties hiervan voor de docentprofessionalisering.

Door personele wisselingen is het up-to-date brengen van het Leertraject Onderwijsontwikkeling (LTOO) vertraagd. Dit zal in 2023 verder worden opgepakt. In 2022 is wel een start gemaakt met de ontwikkeling van een SKO. Na externe en interne oriëntatie is hiervoor een eerste scenario ontwikkeld, dat in 2023 verder zal worden uitgewerkt. Dat geldt ook voor nieuw scholingsaanbod in de CDP. Tot slot zijn in 2022 de eerste stappen gezet met het verder inrichten van een systeem van kwaliteitszorg rondom het docentprofessionaliseringsaanbod.

De docenten in de diverse trainingen hebben een onderwijskundige of gedragswetenschappelijke achtergrond. Door bijscholing en lidmaatschap van landelijke netwerken, zoals EHON (Expertisenetwerk Hoger Onderwijs), houden zij hun kennis up-to-date. De Open Universiteit participeert verder in verschillende (inter)nationale netwerken en samenwerkingsverbanden, zoals de SOP (Studiegroep Onderwijskundige Professionalisering) en de WUO (Werkgroep Universitaire Onderwijskundige Centra), waarin kennisdeling plaatsvindt over onderwijsontwikkeling en docentprofessionalisering.

Kwaliteitszorg

Visitatie

Bij de faculteit Bètawetenschappen kregen verschillende opleidingen te maken met midterm reviews en visitaties. In juni vond een midterm review plaats voor de bacheloropleiding Milieu-natuurwetenschappen en de masteropleiding Milieukunde. Het doel was om, op basis van een zelfevaluatie en presentatie, een duidelijk beeld te krijgen van de stappen die nodig zijn voor de echte visitatie in 2024. Het panel concludeerde dat beide programma's de aanbevelingen van de vorige accreditatiecommissie duidelijk hebben opgepakt, voldoen aan de verschillende normen, en enkele acties voorstellen om voorbereid te zijn op de volgende accreditatie in 2024.

In september heeft de midterm onderwijsreview van de bacheloropleiding Informatiekunde en de masteropleiding Business Process Management & IT (BPMIT) plaatsgevonden. Dit gebeurde ter voorbereiding op de visitatie in 2023. Ook dit leverde een aantal constructieve voorstellen op die momenteel worden opgepakt.

De bacheloropleiding Milieu-natuurwetenschappen scoort goed op alle vier de standaarden en is met succes aangepast om aan te sluiten bij de kerncompetenties van milieu- en duurzaamheidsprofessionals in de hedendaagse samenleving. Ook de master Milieukunde presteert goed op alle vier de standaarden en bereidt studenten goed voor op een toekomst op academisch niveau op het gebied van milieuwetenschappen. Het panel erkent dat de invoering van een standaard studielast van 7,5 EC grote gevolgen zal hebben voor de structuur van het masterprogramma. De voorgestelde actualisering van het programma biedt echter ruimte voor meer thematische diepgang, terwijl het programma toch zo flexibel mogelijk blijft.

In september vond de midterm onderwijsreview van de bachelor Informatiekunde en de master Business Process Management & IT (BPMIT) plaats. Deze is gebaseerd op een recente versie van de opleidingsplannen (academisch jaar 2021-2022) en een update van de zelfstudiedocumenten (minus het studentenhoofdstuk). De commissie heeft goede handvatten gegeven om de rapportages verder aan te scherpen. Over de programma's zijn diverse opmerkingen gemaakt die de faculteit de komende tijd zal oppakken.

Eind 2022 heeft de midterm onderwijsvisitatie van Rechtswetenschappen plaatsgevonden. De faculteit blijkt op de goede weg te zijn. De commissie dacht constructief mee over door de faculteit gestelde ontwikkelvragen en deed nuttige suggesties. Een interessant aandachtspunt is het expliciet maken van

de bij Rechtswetenschappen gedeelde visie op onderwijs. Naar aanleiding hiervan zal in 2023 aandacht worden besteed aan het concretiseren van de onderwijsvisie. De onderwijsvisitatie staat gepland voor juni 2024.

Studentenonderzoek

Tevredenheid huidige studenten

Op cursusniveau evalueert de Open Universiteit met behulp van een online vragenlijst. De resultaten van de evaluaties op cursusniveau worden realtime verwerkt in gestandaardiseerde cursusdeelnamerapportages in de onderwijsrapportage-omgeving in Qlikview. Daardoor kunnen docenten altijd beschikken over de laatste stand van zaken wat betreft de evaluaties van hun cursus. Daarnaast worden bij vaste cursussen na ieder kwartaal rapporten beschikbaar gesteld, bij variabele cursussen gebeurt dit tweemaal per jaar. De rapporten die aan het eind van het academisch jaar worden opgeleverd, vormen de basis voor het cursusverslag. In 2022 is er gewerkt aan een nieuwe versie van de cursusdeelnamerapportage, waarin gedetailleerder wordt gerapporteerd over cursusrendementen en opleidingsdeelname.

In de Nationale Studenten Enquête (NSE) scoorde de Open Universiteit in 2022 hoog tot zeer hoog in vergelijking met andere universiteiten. Overall staat de instelling op de tweede plaats in de ranglijst van de veertien universiteiten.

Studenten die niet worden benaderd voor deelname aan de NSE (zoals schakelstudenten), zijn in 2022 uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek Studentinzicht. Daardoor heeft de instelling de totale studentenpopulatie vanuit kwaliteitszorgperspectief goed in beeld. Gemiddeld genomen zijn studenten tevreden over hun opleiding.

Tevredenheid recent afgestudeerden

In de bachelor- en masterenquêtes worden recent afgestudeerden bevraagd om zicht te krijgen op de kwaliteit van de totale opleiding. De algemene tevredenheid over de afgeronde opleiding, uitgedrukt in een rapportcijfer, is voor de bachelor 7,6 en voor de master 7,8.

Tevredenheid alumni

In de jaarlijkse alumnionderzoeken worden bachelor-alumni na twee jaar en masteralumni na twee en vijf jaar bevraagd. Alumni zijn over het algemeen positief en tevreden over de opleiding die ze hebben gevolgd. Het rapportcijfer dat alumni geven voor de opleiding die ze hebben afgerond, ligt voor alle drie de groepen rond een 8. Het percentage alumni dat achteraf gezien

opnieuw voor hun studie zou kiezen, ligt bij de master-alumni na 5 jaar op 79, en bij de bachelor- en master-alumni na 2 jaar rond de 90.

Naast de reguliere onderzoeken is er in dit rapportagejaar een grootschalig alumnionderzoek uitgezet onder alle afgestudeerden van de Open Universiteit sinds 2015. Dat onderzoek dient als basis voor de verdere invulling van het alumnibeleid.

Panels

Het studentenpanel met ruim 1.000 leden en het alumni-panel met ruim 300 leden zijn ook in 2022 weer bij verschillende projecten ingezet. Zo hebben er peilingen plaatsgevonden over hybride onderwijs, het studentenmagazine *Modulair* en de *Studentennieuwsbrief*, en over mogelijke nieuwe focus- en masterprogramma's. Daarnaast zijn er ook dit jaar panelleden uitgenodigd om via focusgesprekken of het bijwonen van demo's/sprints mee te denken en te praten over bijvoorbeeld de verdere invulling van de Digitale campus, het alumnibeleid, hybride onderwijs en de *Modulair*.

Analyses studiedata

Er worden diverse analyses uitgevoerd op basis van de beschikbare studiedata in de systemen van de Open Universiteit. Al sinds de introductie van het huidige onderwijsmodel, in 2014 in de masteropleidingen en in 2016 in de bacheloropleidingen, worden de resultaten gemonitord in termen van studiesucces en studenttevredenheid. In 2022 verschenen rapporten over de bacheloropleidingen en de masteropleidingen. In de master ligt het studietempo significant hoger in vergelijking met het oude model, zonder dat er aan studenttevredenheid is ingeboet. In de bacheloropleidingen valt onder meer het verschil in doorlooptijd op tussen vaste cursussen (met een vast startmoment en vaste begeleidingsperiode) en variabele cursussen: vaste cursussen hebben significant kortere doorlooptijden vergeleken met variabele cursussen. Daarnaast lijken met name beginnende studenten baat te hebben bij de structuur en begeleiding die een vaste cursus biedt.

Overige kwaliteitsonderzoeken

In 2022 is er weer een rapport opgemaakt over de evaluatie van scriptietrajecten in de afgelopen twee jaar. Studenten geven gemiddeld een 7,5 voor het scriptietraject dat ze hebben doorlopen. De fase waarin de scriptieplannen worden uitgewerkt, krijgt een iets lagere waardering dan de fase waarin die plannen worden ontwikkeld tot een eindschrijving. Aandachtspunten zijn de planning van de afstudeertrajecten en de informatievoorziening.

Het Expertisecentrum onderwijs (ECO) heeft in 2022 een cijfermatige verkenning uitgevoerd naar tentamenresultaten. Daaruit blijkt dat studenten het op het studiecentrum wat beter doen dan studenten die thuis een tentamen afleggen. Bij studenten die een tentamen doen dat geheel of gedeeltelijk uit open vragen bestaat, is het verschil het grootst. In 2023 wordt dit onderzoek herhaald voor studenten die hun tentamen hebben afgelegd met het nieuwe toetsstelsel ANS. De bedoeling is om samen met Onderwijswetenschappen te onderzoeken wat de oorzaken zijn van de gevonden verschillen.

In september zijn de eerste tentamens in ANS gehouden. Het ECO verzorgt de evaluatie hiervan. Een eerste verkenning van de resultaten laat zien dat de respondenten over het algemeen tevreden zijn. Respondenten die hun tentamen op het studiecentrum aflegden, zijn gemiddeld wel iets tevredener dan degenen die een thuis tentamen deden. Ook de docenten is gevraagd om hun ervaringen te delen. In het eerste kwartaal van 2023 zal hierover een uitgebreid rapport verschijnen.

Delen resultaten onderzoeken

Alle genoemde rapportages worden voor medewerkers beschikbaar gesteld via de tegel 'Kwaliteitsonderzoeken' in de intranetomgeving mijnOU. Voor studenten worden de belangrijkste resultaten gedeeld via de tegel 'Onderwijsbeoordelingen' in mijnOU voor studenten. In 2022 is de universiteit gestart met het maken van infographics, om zo de resultaten op een toegankelijker en aantrekkelijker manier over te brengen aan studenten.

Commissie voor de examens

De Open Universiteit heeft één centrale examencommissie voor alle opleidingen. Per wetenschapsgebied stelt de commissie een subcommissie in: de Examenkamer. Deze gremia geven inhoudelijk advies over verzoeken voor vrijstelling, toelating en andere bijzondere leertrajecten. Door de coronacrisis kreeg de examencommissie in 2020 te maken met ingrijpende veranderingen ten aanzien van tentaminering, en paste zij procedures en regelgeving hierop aan. Dit werd ook in 2022 verder ontwikkeld. Daarnaast overlegde de examencommissie regelmatig met verschillende gremia binnen de Open Universiteit over het nieuw in te voeren tentamensysteem en de proctoring van thuis tentamens. De commissie voerde in het verslagjaar gesprekken met decanen en het opleidingsmanagement, onder meer over beroepszaken, minnelijke schikking, vrijstellingen en andere tentamen- of examenaangelegenheden. Verder overlegde de voorzitter van de commissie in het verslagjaar regelmatig met de rector magnificus

en het College van beroep voor de examens. Ook nam de examencommissie deel aan visitatiegesprekken (toets nieuwe opleiding). Gegevens over toetsdeelnames, slaagpercentages, afgegeven certificaten, bachelor- en mastergetuigschriften en vrijstellingsbesluiten, en toelatingsbesluiten tot masteropleidingen staan in onderstaande tabel.

	2022	2021
toetsdeelnames	43.786	45.648
gemiddeld slaagpercentage	79,3%	75,1%
afgegeven certificaten	24.211	24.474
afgegeven bachelor-getuigschriften	227	194
afgegeven mastergetuigschriften	747	742
afgegeven vrijstellingsbesluiten	792	853
toelatingsbesluiten tot masteropleidingen	1.256	1.316

Studenttevredenheid

In 2022 verschenen de Keuzegids Universiteiten 2023 (vergelijking kwaliteit wetenschappelijke bacheloropleidingen) en de Keuzegids Masters 2022 (vergelijking kwaliteit wetenschappelijke masteropleidingen). De Open Universiteit behaalde in de Keuzegids Universiteiten 2023, die in november 2022 verscheen, opnieuw hoge scores in de ranglijsten van de 14 universiteiten die verenigd zijn in de Universiteiten van Nederland (UNL). In deze gids is de Open Universiteit de een-na-beste Nederlandse universiteit van de 14, over beide categorieën van brede klassieke en overige universiteiten heen. Topopleidingen (vanaf 75 punten) zijn de bacheloropleidingen Informatiekunde en Milieu-natuurwetenschappen, met respectievelijk 80 en 77 punten. Ze staan beide op de eerste plaats in de ranglijst van hun studierichting. Deze opleidingen behoren volgens de definitie in de Keuzegids tot de top van het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs. Ook de bachelors Rechtsgeleerdheid en Informatica zijn de beste opleidingen in hun studierichting. In de Keuzegids Masters 2022, die in maart 2022 verscheen, staan geen ranglijsten die tonen hoe de universitaire opleidingen scoren in vergelijking met elkaar.

Nationale Studenten Enquête (NSE) 2022
De ranglijsten in de keuzegidsen zijn voornamelijk gebaseerd op de studentoordelen uit de Nationale

Studenten Enquête (NSE). De Open Universiteit krijgt van haar studenten in de NSE 2022 een algemene tevredenheidsscore van 4,05 op een schaal van 1 tot 5. Dit is de een-na-beste score van alle universiteiten die zijn aangesloten bij de UNL. Bovendien staan vijf van de zeven bachelor- en vijf van de tien masteropleidingen van de Open Universiteit op de eerste plaats van de wo-opleidingen in hun studierichtingen. 83 procent van de studenten is (zeer) tevreden over het onderwijs van de Open Universiteit; het gemiddelde in het hele hoger onderwijs is 71 procent. Aspecten die bijzonder positief beoordeeld werden: inhoud en opzet van het onderwijs, toetsing en beoordeling, en aansluiting op de beroepspraktijk respectievelijk beroepsloopbaan.

Over de NSE

De NSE is een landelijk tevredenheidsonderzoek dat jaarlijks wordt uitgevoerd onder bijna alle studenten, ruim 700.000, in het hoger onderwijs. Doel van het onderzoek is bijdragen aan de kwaliteit en transparantie van het hoger onderwijs in Nederland. Studenten geven hun oordeel over diverse aspecten van hun studie, zoals inhoud en opzet van het onderwijs, docenten, studiebegeleiding, toetsing en beoordeling, betrokkenheid en contact, en aansluiting op beroepspraktijk/beroepsloopbaan.

De NSE is een initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in overleg met UNL, Vereniging Hogescholen, NRTO en de studentenorganisaties ISO en LSVb. De NSE vindt plaats onder verantwoordelijkheid van Stichting Studiekeuze123 en werd in het verslagjaar uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeksbureau MWM2.

Resultaten

Studenten

	2022	2021
nieuwe studenten bachelor- en masteropleidingen	4.032	4.698
nieuwe studenten schakel-programma's	1.596	1.856
totaal aantal studenten met inschrijvingsrechten (op 31 december)	16.940	17.015
studenten met inschrijvingsrechten voor de hogere beroepsopleiding Rechten (op 31 december)	20	38

Onderwijsdeelname

In 2022 schreven studenten zich in totaal voor 296.329 studiepunten (EC) in (2021: 277.244). In onderstaande tabel staat hoe die studiepunten procentueel verdeeld waren over opleidingen en schakelprogramma's.

	2022	2021
wetenschappelijke bachelor- of masteropleiding	80,9%	80,2%
schakelprogramma's	19,1%	19,8%

Verbetering van studiesucces

	ultimo 2022	ultimo 2021
cursusuitval	40,6%	40,0%
gemiddeld aantal behaalde studiepunten per student	9,1 EC	8,2 EC

Diploma's*

faculteit	bachelor- opleidingen		master- opleidingen	
	2022	2021	2022	2021
Bètawetenschappen	27	22	198	200
Cultuurwetenschappen	21	18	11	19
Managementwetenschappen	20	10	268	269
Onderwijswetenschappen	n.v.t.	n.v.t.	74	62
Psychologie	112	94	100	89
Rechtswetenschappen	47	50	96	103
totaal	227	194	747	742
* Getuigschriften in wettelijke zin (Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek).				

Geslaagden voor schakelprogramma's

	2022	2021
Bètawetenschappen	191	216
Cultuurwetenschappen	26	8
Managementwetenschappen	308	403
Onderwijswetenschappen	58	69
Psychologie	106	89
Rechtswetenschappen	189	175
totaal	878	960

Studiecentra

Studenten en docenten van de Open Universiteit vinden in Nederland en Vlaanderen steunpunten in de vorm van studiecentra voor hun onderwijs, tentamenring en onderzoek. In Nederland zijn er dat nu elf, terwijl de ontwikkeling van de campus in Den Haag in volle gang is. In Vlaanderen zijn er zes, alle gevestigd op de campussen van de Vlaamse universiteiten.

Zoals ook vermeld in het hoofdstuk Infrastructuur heeft het College van bestuur een begin gemaakt met de visieontwikkeling over de decentrale locaties in Nederland. De inventarisatie van aanleidingen en ontwikkelingen die van invloed zijn op de te definiëren visie voor de studiecentra wordt in het voorjaar 2023 afgerond. De visie zal in het najaar 2023 worden vastgesteld en leiden tot een meerjarig uitvoeringsplan.

Voorlichting en advisering

Op de website van de Open Universiteit staat informatie over haar bacheloropleidingen, masteropleidingen, korte programma's en schakeltrajecten, en kunnen mensen informatiebrochures en facultaire studiegidsen downloaden. Informatie voor ingeschreven studenten biedt de instelling via haar digitale leeromgeving yOUlearn, die in 2023 wordt vervangen door Brightspace. Om belangstellenden een beter en persoonlijker beeld te geven van een opleiding én kennis te laten maken met medestudenten, docenten en studieadviseurs organiseren faculteiten open dagen, webinars en startbijeenkomsten voor nieuwe studenten.

Elke week ontvangen studenten een nieuwsbrief met nieuws en informatie over bijeenkomsten. Het studentenblad Modulair werd ook in 2022 digitaal gepubliceerd. Studenten en belangstellenden met vragen, kunnen die stellen aan het contactcentrum Service en informatie. In 2022 heeft de Open Universiteit dit contact nog persoonlijker gemaakt en kunnen mensen op ieder moment bellen om een afspraak te plannen tijdens reguliere kantooruren. Verder is de bereikbaarheid verbeterd: tijdens werkdagen 's avonds tot 20.00 uur en op zaterdag van 9.00 tot 12.00 uur. Ook is het mogelijk om via livechat direct contact te zoeken met de Open Universiteit. Deze verbeteringen van de bereikbaarheid zijn ingevoerd om de overgang van oriënteren naar aanmelden te faciliteren.

Naast Service en informatie zijn er per wetenschapsgebied studieadviseurs voor studieadvies en vragen over studieplanning.

Kortingsregeling

Wettelijk is vastgelegd dat de Open Universiteit een voorziening treft voor minder draagkrachtige studenten die geen aanspraak kunnen maken op het levenlangleren-krediet. Om hoeveel studenten het ging en wat het totaalbedrag was, staat in onderstaande tabel.

	2022	2021
studenten	73	71
totaalbedrag	€ 29.000	€ 28.000

Studeren met bijzondere omstandigheden

Op maandag 16 mei 2022 ondertekende rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens de intentieverklaring VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Met de ondertekening geeft de Open Universiteit aan veel waarde te hechten aan het maken en behouden van toegankelijk en inclusief onderwijs voor elke student.

Daaropvolgend is het team van studieadviseurs voor studenten met een functiebeperking uitgebreid. Mede dankzij de extra capaciteit kon bij de start van het academisch jaar 2022-2023 de pilot van het buddyprogramma voor studenten met een functiebeperking worden gelanceerd. Vanwege het pilot-karakter is met een beperkt aantal studenten begonnen, om zo het proces soepel te laten verlopen en de kwaliteit te waarborgen. Ruim dertig koppels zijn succesvol gestart met het traject. De hulpvragen zijn divers, zoals het uitwisselen van studietips, wegwijs maken binnen de

universiteit en/of de studie, een luisterend oor bieden, support en motivatie geven, overzicht helpen bewaren, als sparringpartner fungeren, ervaringen uitwisselen op het gebied van de beperking of ziekte. Een traject duurt maximaal zes maanden. Alle feedback uit de eindevaluatie zal aan het eind van het academisch jaar zorgvuldig worden bestudeerd. Aan de hand van de uitkomsten besluit de universiteit of, en in welke vorm, zij verdergaat met het buddyprogramma.

In de overgang naar een inclusieve leeromgeving is een pilot gestart met de AutoCaption-tool van Speaksee, waarbij de audio standaard ondertiteld wordt. Voor de duur van één jaar zijn twaalf accounts beschikbaar gesteld aan studenten met een auditieve beperking. De AutoCaption-tool kan worden gebruikt voor realtime ondertiteling bij alle audiocontent, zoals livebijeenkomsten, video's, livestreams, podcasts. In juni 2023 vindt de eindevaluatie plaats.

Met de implementatie van het toetsstelsel ANS zijn er voor studenten meer functionaliteiten beschikbaar, zoals het vergroten van het beeldscherm en het activeren van de dyslexiemodus. De universiteit blijft werken aan verbeteringen en de toegankelijkheid voor onder anderen studenten met een visuele beperking die voorleessoftware gebruiken.

	2022	2021
studenten die bij aanmelding aangaven te studeren met bijzondere persoonlijke omstandigheden, waaronder functiebeperkingen	2.103	1.855
studenten met bijzondere persoonlijke omstandigheden die gebruikmaakten van tentamenvoorzieningen	253	255
afgegeven nieuwe beschikkingen, die vermeldden welke voorzieningen een student kon gebruiken**	191*	209*
* Het merendeel betreft een combinatie van voorzieningen, zoals een aparte ruimte, extra tijd, opsplitsing tentamens, en tentamens thuis afleggen op een afwijkend tijdstip, op een eigen laptop of pc van het studiecentrum. ** Beschikkingen werden afgegeven namens de Commissie voor de examens.		

Profileringsfonds

Belangrijkste doel van het profileringsfonds is studenten tegemoetkomen die door bijzondere omstandigheden studieovertraging oplopen en daardoor de cursus(sen) waarvoor zij ingeschreven staan, niet voor het einde van de inschrijftermijn kunnen afronden.

Ondersteuning via de Regeling profileringsfonds gaat in principe in natura. Tegemoetkoming bestaat veelal uit een extra inschrijftermijn (maximaal 12 maanden) of een vervangend programmaonderdeel inclusief tentamens (maximaal 12 maanden). Ook restitutie- en omboekingsverzoeken worden centraal door het profileringsfonds afgehandeld. Om hoeveel aanvragen en toewijzingen het ging, staat in onderstaande tabel. Er werd hierbij geen onderscheid gemaakt tussen EER- en niet-EER-studenten.

	aanvragen		toewijzingen	
	2022	2021	2022	2021
overmacht	911	690	740	546
bestuur*	8	7	8	7
overig	262	233	232	216
totaal	1.181	930	980	769
* Bijvoorbeeld lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie, of andere bestuurlijke activiteiten, lidmaatschap van een Opleidingscommissie of Studentenraad, maatschappelijke activiteiten.				

Leven Lang Ontwikkelen

De Open Universiteit had een actieve rol bij het initiëren van de groeifondsaanvraag De Nationale LLO Katalysator van het Nationaal Groeifonds, om de doorontwikkeling Leven Lang Ontwikkelen (LLO) in Nederland te versnellen. Deze aanvraag werd in 2022 gehonoreerd. De totale begroting van dit plan is € 421 miljoen, de gevraagde bijdrage van het Nationaal Groeifonds is € 392 miljoen. De LLO Katalysator richt zich op de vraag naar arbeid in de toekomst, het creëren en flexibiliseren van leeraanbod en het stimuleren van een leercultuur. Regionale initiatieven zullen dienen als voorbeeld en proeftuin. Gerelateerd hieraan werkt de Open Universiteit samen met de Radboud Universiteit en de Universiteit Maastricht aan een voorstel voor regionale samenwerking. Naast het opvolgen van de ontwikkelingen rondom het groeifonds werkt de Open Universiteit in het initiatief van de Universiteiten van Nederland rondom LLO aan verschillende thema's. Voorbeelden zijn: microcredentials, Stimulering Arbeidsmarkt Positie (STAP)-budget en de website universitairdoorleren.nl. Voor deze website verzorgde de Open Universiteit in 2022 het technisch beheer. Al deze ontwikkelingen zijn erop gericht om de omstandigheden voor LLO bij universiteiten te verbeteren.

Hoofdstuk 5

Onderzoek

De Open Universiteit heeft ook in 2022 stappen gezet om de omvang, kwaliteit en impact van haar onderzoek verder te ontwikkelen. De universiteit heeft als wettelijke taak om een bijdrage te leveren aan de innovatie van het Nederlandse hoger onderwijs. Zij is gespecialiseerd in leren en doceren in een door technologie verrijkte omgeving. Het onderzoek naar onderwijsvernieuwing is relevant om de ontwikkelingen in het hoger onderwijs gelijke tred te laten houden met die in de maatschappij. Dit onderzoek leidt ook tot vernieuwingen in het bachelor-, master- en postinitieel onderwijs van de instelling.

U.S. News oordeelde in 2022 dat het onderwijsonderzoek van de Open Universiteit behoort bij de tien beste universiteiten wereldwijd. De Open Universiteit werd als tiende gerangschikt in de categorie Education and educational research. Binnen Europa staat de Open Universiteit op de tweede plaats, na het University College London.

De Open Universiteit heeft zes faculteiten waar wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan binnen de zeven wetenschapsgebieden waarbinnen de instelling bachelor- en masteropleidingen verzorgt. In haar onderzoek werkt de universiteit samen met externe partners, zoals het Zuyderland-ziekenhuis. Verder draagt de instelling bij aan het vinden van oplossingen voor hardnekkige maatschappelijke problemen, zoals de groeiende ongelijkheid. Zo participeert de Open Universiteit vanuit verschillende disciplines in het project Heerlen-Noord.

Naast het onderwijskundig onderzoek ontwikkelt de Open Universiteit disciplinaire en multidisciplinaire onderzoeksprogramma's. Het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for Resilience bestaat uit drie onderzoekslijnen. De onderzoekslijn Learning and innovation in resilient systems is een al langer lopend programma, dat in 2021 succesvol een externe visitatie heeft doorlopen. De tweede lijn is De veilige stad, een succesvol onderzoeksprogramma dat in 2022 zijn vierde bundel heeft gepubliceerd: *Cohesie en polarisatie in de stad*. De derde onderzoekslijn is Innovation in education. Binnen dit programma wordt onderzoek gedaan naar thema's als ontwerpen van onderzoek, digitalisering en blended learning, activeering, en assessment en flexibilisering. Het programma is in 2022 versterkt met een aantal universitair docenten en daardoor flink verder gegroeid. In 2022 is daarom gestart met een doorontwikkeling van het programma, waarmee meer inhoudelijke samenhang tussen de drie onderzoekslijnen wordt beoogd.

Het beleid van de Open Universiteit is erop gericht om de resultaten van haar onderzoek zoveel mogelijk direct toegankelijk te maken voor het publiek. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van een open access-fonds, waarbij wetenschappers een beroep op dit fonds kunnen doen om de kosten voor het open access publiceren te dekken. Verder wordt gestimuleerd dat wetenschappers open access-tijdschriften zoeken of een beroep doen op het Taverne-amendement. Dit amendement biedt auteurs van kort wetenschappelijk werk dat geheel of gedeeltelijk met

Nederlandse publieke middelen is gefinancierd, het recht om dit werk na publicatie, na een redelijke termijn, vrij beschikbaar te stellen aan het publiek.

De ondersteuning en facilitering van het onderzoek van wetenschappers gebeurt op centraal niveau. In 2022 is gestart met het ontwikkelen van een Research Support Office, waarmee de samenhang en vindbaarheid van de ondersteuning wordt versterkt. In het verslagjaar zijn er verder diverse broodje onderzoek-webinars georganiseerd, over thema's als citizen science, onderzoeksfinanciering en wetenschapscommunicatie. Deze webinars kunnen live gevolgd worden en worden ook opgenomen. Veel wetenschappers kijken de webinars terug, gemiddeld gaat het om zo'n 640 keer.

Open University Graduate School

De Open University Graduate School introduceerde in 2022 de Lezingencarrousel 'Onderzoeksmethodologie' (maandelijks een online masterclass door ten minste twee senior wetenschappers van twee verschillende faculteiten), een tweemaandelijks Promovendi-uurtje en – in juni – de Promovendidag. Daarnaast verzorgde de Graduate School acht cursussen: Doing your PhD@OU, Introduction to critical writing, Advanced critical writing, Presentation skills, Begeleiden van promovendi (voor (co)promotoren en begeleiders), Use your creativity to boost your PhD, Statistics in R en Academic authoring bootcamp. Het aantal promotietrajecten en promoties staat in onderstaande tabel.

	2022	2021
promotietrajecten (net gestarte trajecten, tot en met trajecten die bijna afgerond waren)	364*	327**
promoties	27	24
* Waaronder 282 buitenpromovendi.		
** Waaronder 251 buitenpromovendi.		

Faculteiten

Faculteit Bètawetenschappen

De faculteit Bètawetenschappen heeft haar onderzoek in 2022 verder uitgebreid om het facultaire onderzoeksprogramma New Horizons for Science gestalte te geven. Dat medewerkers meer tijd aan onderzoek kunnen besteden (het streven is 30 procent) werpt duidelijk vruchten af. Het aantal ingediende voorstellen is toegenomen tot 35 in 2022. Het gaat hierbij om zowel voorstellen voor persoonlijke beurzen

(Veni, Vidi en Comenius) als grotere onderzoeksprojecten (Horizon Europe, NWO). Een aantal voorstellen is inmiddels gehonoreerd. Een van de goedgekeurde voorstellen is het NWO Perspectief-voorstel PersOn (Explainable, Maintainable, and Trustworthy Decision Support Systems for Personalised Care in Oncology). Daarnaast financieren het United Nations Environmental Programme (UNEP) en het Global Partnership on Marine Litter (GPML) een voorstel om de Massive Open Online Course over zwerfvuul op zee een vervolg te geven. Ook ondersteunen zij het opzetten van het Global Digital Platform on Plastic Pollution and Marine Litter en helpen ze bij de ondersteuning van overheden en andere belanghebbenden ten aanzien van hun betrokkenheid bij het Intergouvernementeel onderhandelingscomité (INC) voor de ontwikkeling van een juridisch bindend instrument inzake plasticverontreiniging, ook in het mariene milieu. Protocol Lab financiert het project Environmental Footprint of Distributed Systems applying Consensus Mechanisms (Econsensus), dat zich richt op het in kaart brengen van de milieuoetafdruk van gedistribueerde systemen die consensusmechanismen toepassen. De bekendste voorbeelden zijn cryptocurrency-systemen als bitcoin en ethereum. Ook heeft de vakgroep Informatica een Comenius Teaching Fellow-beurs ontvangen voor onderzoek naar autisme-inclusief online onderwijs. Het aantal wetenschappelijke publicaties van de faculteit is in 2022 met ruim 40 procent gestegen ten opzichte van 2021. Het overgrote deel is gepubliceerd in open access-media. Verder zijn er de jaarlijkse prijzen voor de Grand Challenges for Science-competitie, waarbij de faculteit in 2022 drie voorstellen heeft goedgekeurd om onderzoeksactiviteiten te ondersteunen in lijn met het facultaire onderzoeksprogramma New Horizons for Science, bijvoorbeeld voor het uitnodigen van buitenlandse sprekers. Ook heeft de faculteit de startersbeurzen van het ministerie verder aangevuld. Daardoor krijgt in 2023 binnen ieder van de drie vakgroepen een universitair docent een startersbeurs om een PhD-student te kunnen aanstellen. Verder zijn er in 2022 twee nieuwe hoogleraren aangesteld: de hoogleraar Innovatie van technologiegedreven ecosystemen is benoemd als decaan bij de faculteit en er is een nieuwe hoogleraar Integrated Environmental Modelling aangesteld bij de vakgroep Milieuwetenschappen. Naast het stimuleren van onderzoek evalueert de faculteit het onderzoek door erop toe te zien dat elke vakgroep eens per vijf jaar deelneemt aan een onderzoeksvisite. Informatica en Informatiekunde namen deel aan een landelijke visite, die begin 2022 werd afgerond. Onderzoek van de vakgroep Milieuwetenschappen binnen het programma Learning and Innovation in Resilient Systems (LIRS) werd in 2021 met positief gevolg gevisiteerd.

Faculteit Cultuurwetenschappen

Met geld uit het Sectorplan Social Sciences and Humanities kon de faculteit twee postdocs aanstellen. Dankzij financiering uit het universiteitsbrede onderzoeksprogramma Innovating for Resilience is in 2022 bovendien een universitair docent aangesteld, die met zijn expertise op het gebied van postkoloniale studies bijdraagt aan onderzoek (en onderwijs) rond diversiteit en inclusie. Verder vindt met financiering van NWO een promotieonderzoek plaats om artistiek-wetenschappelijk onderzoek te starten naar gender en geluid in de publieke ruimte.

Een van de universitair docenten ontving in september de eervolle Keetje Hodshon Prijs, voor het beste letterkundige proefschrift van de afgelopen vijf jaar. Dezelfde docent was ook genomineerd voor de OU Wetenschapsprijs 2022. Twee promovendi ontvingen beurzen om onderzoek te doen in respectievelijk Oxford en de University of California, Santa Cruz (Verenigde Staten).

Er werden twee nieuwe leerstoelen ingesteld. Eén ervan betreft de leerstoel Moderne kunst en de ander de leerstoel Cultuur, Innovatie en Communicatie. De laatstgenoemde leerstoel symboliseert de ambitie van de faculteit om grensoverschrijdend onderzoek vorm te geven, in samenwerking tussen cultuurwetenschappelijke en sociaalwetenschappelijke disciplines. Verder zijn er in 2022 drie buitenpromovendi en één interne promovendus van start gegaan. Tot slot is de faculteit in het verslagjaar begonnen met het schrijven aan een zelfevaluatie voor de midterm review van het onderzoek, die rond de zomer van 2023 zal plaatsvinden.

Faculteit Managementwetenschappen

Gedurende 2022 heeft de onderzoekscommissie Managementwetenschappen het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de faculteit herzien. Daarvóór, in september 2021, was het multidisciplinaire onderzoeksprogramma LIRS (Learning and Innovation in Resilient Systems) geëvalueerd door een internationale commissie. De commissie was onder de indruk van de ontwikkeling van dit programma, maar had ook enkele verbetersuggesties. Op basis daarvan heeft de onderzoekscommissie een nieuwe – tweede – versie van het onderzoeksprogramma opgesteld, namelijk: Learning and Innovation for Resilience and Sustainability (LIRS²). Dit is een multidisciplinair en integrerend onderzoeksprogramma, met de ambitie om voort te bouwen op de noties van veerkracht en duurzaamheid, en om belangrijke uitdagingen aan te pakken waar onze samenleving voor staat. Deze uitdagingen vormen een complex samenspel tussen sociale, economische, technologische en milieusystemen.

Op 25 november kwamen onderzoekers van de faculteit samen om hun onderzoek over diversiteit en veerkracht in complexe systemen te delen en te bediscussiëren in de 2022 LIRS² Onderzoeksdag. Drie plenaire lezingen gingen in op de ecologische, symbolische en sociale aspecten van diversiteit als bron van veerkracht in complexe systemen. In de verschillende sessies werden tien papers gepresenteerd en besproken die verschillende aspecten van diversiteit onderzochten, voortbouwend op inzichten uit de management-, computer- en natuurwetenschappen. De faculteit wil in 2023 een internationale conferentie rond het LIRS-onderzoeksprogramma organiseren.

In september kondigden de decaan en het faculteitsmanagementteam aan dat er € 20.000 beschikbaar werd gesteld voor onderzoeksprojecten, te gebruiken in 2022. De voorstellen moesten een duidelijke waarde aantonen voor het verhogen van de zichtbaarheid en reputatie van Managementwetenschappen-onderzoek. Op basis van een interne evaluatie van 12 ingediende voorstellen, zijn er 6 gehonoreerd, ter waarde van € 24.760. Deze voorstellen dragen bij aan het verhogen van de onderzoekskwaliteit en de zichtbaarheid van LIRS².

Het LIRS²-onderzoeksprogramma sluit aan bij en ondersteunt de onderwijsprogramma's van de faculteit, met name op master- en PhD-niveau. In 2022 zijn zeven nieuwe promovendi aangenomen. Promovendi kunnen cursussen en trainingen volgen over onderwerpen die verband houden met hun promotieonderzoek. Het aanbod omvat cursussen over literatuuronderzoek, literatuur zoeken, onderzoeksmethoden en onderzoeksethiek, en begeleiding op maat bij het onderzoeksthema. De begeleiding bestaat uit individuele of collectieve bijeenkomsten, waarin senior onderzoekers van de faculteit specifieke vragen over het promotieonderzoek beantwoorden. Naast vier reguliere promovendi begonnen in 2022 drie externe promovendi met fase 1 van hun promotietraject. Verder verdedigden vier promovendi hun proefschrift en hielden vier hoogleraren hun oratie.

Faculteit Onderwijswetenschappen

In het kader van Innovating for Resilience, het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, is in 2022 een universitair docent aangesteld. Deze docent draagt bij aan het project VERLICHT, in Heerlen-Noord, en heeft samen met de andere multidisciplinaire universitair docenten en de research board een nieuwe call opgesteld voor onderzoeksprojecten in 2023.

In 2022 zijn negen onderzoeksprojecten goedgekeurd en gestart: een Horizon Europe-project (PREMIERE), een Erasmusproject, een NRO Open Science-project,

een NWO-Overzichtsstudie, een Comeniusbeurs, een ZonMw-project, een SIA RAAK publiek project, een Pro RAAK-project en een EFG/EARLI-project. Het onderzoek naar Agora-scholen, waarbij leerlingen in autonomie met en van elkaar kunnen leren, is in 2022 meegegroeid met de groei van het aantal Agora-scholen: 4 po, 1 mbo en de rest vo. Ook zijn de Loopbaan-Oriëntatie en -Begeleiding (LOB) en de loopbaankeuzes die de eindexamenleerlingen maken, in 2022 in kaart gebracht.

In 2022 zijn daarnaast de Sectorplannen voor het SSH-domein (Social Science and the Humanities) goedgekeurd. Onderwijswetenschappen en Psychologie vallen in het domein Sociale Wetenschappen en geven samen vorm aan de uitvoering van het Sectorplan Sociale Wetenschappen. Daarnaast dragen de faculteiten bij aan het dwarsdoorsnijdende thema van het SSH-domein, 'Welvaart, participatie en burgerschap in een digitale wereld'. In het verslagjaar zijn ook input-, proces- en outcome-KPI's geformuleerd. De thema's uit het Sectorplan waar de Open Universiteit bij aansluit, zijn: thema 3, De menselijke factor in nieuwe technologieën; thema 4, Maatschappelijke transitie en gedragsverandering; en thema 5, Maatschappelijke ongelijkheid en diversiteit. In alle thema's zullen Onderwijswetenschappen en Psychologie samenwerken. Thema 3 zal intern betrokken worden door Onderwijswetenschappen en thema 4 en 5 door Psychologie. Onderwijswetenschappen levert ook de landelijke coördinator voor de discipline-investering in de Onderwijswetenschappen. In het verslagjaar zijn in het kader van de Sectorplannen bij Onderwijswetenschappen twee posities voor universitair docenten en één voor een postdoc beschikbaar gekomen. Daarnaast biedt het plan de mogelijkheid om te investeren in de onderzoeksinfrastructuur. Naast de aanschaf van hardware en software, zijn ook enkele medewerkers aangesteld om de onderzoeksprocessen en het onderzoekslaboratorium te optimaliseren. De thema's van het Sectorplan sluiten aan bij het onderzoeksprogramma van de faculteit, maar het Sectorplan zal de komende jaren extra diepgang brengen. Er is in 2022 geen onderzoeksvisitatie geweest. Wel zijn de voorbereidingen gestart voor de midterm visitatie van het onderzoeksprogramma 'Onderwijs-onderzoek met impact op activerend (online) onderwijs'. Verder is in 2022 met name gewerkt aan het beter inzichtelijk maken van conferentiedeelnames, tweede- en derde-geldstroomactiviteiten en het bevorderen van de onderzoeksprocessen. Het Onderzoeks ABC is in samenwerking met Algemene Zaken opgeleverd. In de vakgroep Leren en Innoveren met ICT is de nieuwe onderzoeksgroep Educational Robotics, Computational Thinking & STEM-learning gestart.

Het mARC ID model voor meer ervaringsgericht onderwijs is innovatief en trekt externe belangstelling. Samen met Expertisecentrum Beroepsonderwijs ECBO, Hogeschool Utrecht en de Beroepsvereniging Opleiders MBO is een pre-promotietraject voor opleiders in het mbo ontwikkeld en uitgevoerd. Dit leidt tot goede onderzoeksvoorstellen en draagt indirect bij aan het onderzoekend vermogen van het mbo.

Verder is in 2022 de bijzondere leerstoel Effectief Leren ingesteld. De leerstoel is een samenwerking met ThiemeMeulenhoff en het Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs (vavo-netwerk).

In 2022 zijn er 4 interne promovendi gestart en 18 buitenpromovendi.

Faculteit Psychologie

In 2022 heeft de faculteit uitvoering gegeven aan het disciplinair onderzoeksprogramma 'Understanding Human Change in a Dynamic Digital Era 2021-2025', dat in 2021 is herzien. Belangrijke onderdelen in 2022 waren: het aanhaken bij het Sectorplan Maatschappij en Gedragswetenschappen, het versterken van het (regionaal) onderzoeksnetwerk, het werven van tweede- en derde-geldstroomprojecten en onderzoeksprofessionalisering. Ook zijn er voorbereidingen getroffen voor de landelijke onderzoeksvisitatie in 2023 en is er een enquête onder promovendi gehouden over de begeleiding en ondersteuning.

In oktober onderging het onderzoeksprogramma van Psychologie een midterm review. Kwaliteit, wetenschappelijke en maatschappelijke impact en levensvatbaarheid werden beoordeeld. Er werd ook gekeken naar het promovendibeleid, HR-beleid, open science en academisch klimaat. Het programma werd beoordeeld als goed: onderzoek met een goede wetenschappelijke en maatschappelijke impact en een sterke onderzoeksgroep. De commissie had ook aanbevelingen, zoals het duidelijker zichtbaar maken van de onderzoeksfocus, met name de e-component. Verder moeten doelen en strategieën concreet en meetbaar worden gemaakt. Daarnaast is het advies om het open science-beleid verder te concretiseren en zichtbaar te maken, en de onderzoeksinfrastructuur te versterken. Sindsdien is de faculteit druk met het voorbereiden van de landelijke onderzoeksvisitatie, samen met zeven Nederlandse psychologiefaculteiten. In voorbereiding daarop wordt in de loop van 2023 een plan van aanpak gemaakt voor het doorvoeren van verbeteringen in het werk. De aanbevelingen voor de zelfevaluatie worden direct doorgevoerd in het betreffende verslag.

Aan de faculteit zijn in 2022 één interne promovendus en 17 buitenpromovendi gestart.

Faculteit Rechtswetenschappen

Het onderzoeksprogramma van de faculteit Rechtswetenschappen staat beschreven in het document 'Recht in de geïndividualiseerde netwerksamenleving 2020-2025'. Daarnaast vindt onderzoek plaats in het kader van het landelijke Sectorplan Rechtsgeleerdheid en binnen het reeds langer lopende multidisciplinaire onderzoeksprogramma De veilige stad. In 2023 zal een nieuwe onderzoeksprogrammering van start gaan, op basis van een herijkt programma. In 2022 is ook het dwarsdoorsnijdende onderdeel van het nieuwe sectorplan 'Welvaart, participatie en burgerschap in een digitaliserende wereld' gestart. Rechtswetenschappen participeert hierin met twee universitair docenten en heeft het voortouw genomen op het door de Open Universiteit geprioriteerde thema recht, privacy en veiligheid.

In het kader van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid zijn verschillende promovendi aangesteld. Bovendien worden regelmatig bijeenkomsten georganiseerd, waarbij betrokkenen bij het Sectorplan presentaties verzorgen. Daarnaast vindt tweemaandelijks voor de gehele faculteit een Work in Progress (WinP) plaats: een presentatie door twee of meer medewerkers.

De onderzoeksgroep van de faculteit Rechtswetenschappen, bestaande uit promovendi, postdocs, hoogleraren en (universitaire) docenten, houdt zich bezig met actuele thema's, zoals witwassen, verzekeringsrecht, ondernemings- en insolventierecht, terrorisme, mensenhandel, digitalisering in de democratische rechtsstaat, mensenrechten en de rol van de rechter in (onder meer) klimaatzaken, en de positie van de rechter in verhouding tot de andere staatsmachten. Ook de empirische onderbouwing van wetgeving staat in de belangstelling van de onderzoekers. Daarnaast vormen huiselijk geweld en eengerelateerd geweld aandachtspunten binnen de onderzoeksprogrammering.

De faculteit Rechtswetenschappen heeft in 2022 voor de eerste keer meegedaan met de landelijke onderzoeksvisitatie van rechtenfaculteiten. De visitatie betrof de periode 2016-2021. Er is een zelfevaluatie geschreven en de visitatiecommissie heeft de faculteit bezocht op 28 oktober 2022. De commissie was 'vol waardering' over het onderzoek en de manier waarop onderzoek wordt bedreven bij de faculteit.

De commissie spreekt van een bruisende groep onderzoekers die 'mooie projecten uitvoert, met het multidisciplinaire onderzoeksproject De veilige stad als paradepaard'. De groei van de output in de periode 2016-2021 wordt zowel kwantitatief als kwalitatief indrukwekkend gevonden. Ook de wetenschapscommunicatie vindt de commissie krachtig en onderscheidend ten opzichte van zusterfaculteiten.

De kwaliteit van de publicaties wordt ervaren als hoog, en in een aantal gevallen zeer hoog. Het actief uitdragen van de resultaten van het onderzoek is een van de kernwaarden van de faculteit. De commissie is onder de indruk van de omvang van deze activiteiten, zoals de webpublicaties en webinar-series.

De commissie doet in haar rapport een aantal aanbevelingen. Zij constateert onder meer dat de sterke groei van de onderzoeksformatie van de faculteit een verdere professionalisering van voorzieningen en sturing vereist. Deze aanbeveling zal in de komende onderzoeksprogrammering ter harte worden genomen. Eerder in 2022 werd de eerste fase van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid beoordeeld. De commissie is positief over de verrichtingen van de Open Universiteit binnen het thema Transformatieve werking van globalisering in recht. Wel heeft de commissie de vier op dit thema samenwerkende universiteiten (Universiteit van Amsterdam, Tilburg University, Universiteit Maastricht en de Open Universiteit) aan-gespoord om de samenwerking in onderzoek en valorisatie te versterken.

In het kader van derde-geldstroomonderzoek is in 2022 in opdracht van het ministerie van Justitie een onderzoek uitgevoerd naar de strafbaarstelling van psychisch geweld. Ook waren medewerkers van Rechtswetenschappen betrokken bij een onderzoek over werken onder een dekmantel.

Eind 2022 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) de faculteit de opdracht gegund om onderzoek te doen naar uitsluiting van ex-leden van religieuze gemeenschappen. Aan het project nemen juristen en sociale wetenschappers van verschillende secties deel.

In het kader van het multidisciplinaire onderzoeksprogramma De veilige stad zijn in eerdere jaren drie bundels verschenen. Een vierde bundel, met als titel *Cohesie en polarisatie in de stad*, is tijdens een symposium op 1 november 2022 overhandigd aan de burgemeester van Heerlen.

Impact

Faculteit Bètawetenschappen

De faculteit organiseerde in 2022 succesvolle webinars als 'Aarde en Duurzaamheid' en 'Logische Puzzels', en het symposium 'Milieuwetenschappen voor milieubeleid' rondom de oratie van de nieuwe hoogleraar. Daarnaast was de faculteit actief op het gebied van valorisatieactiviteiten en mediaoptredens. Medewerkers verschenen in 2022 bijna 70 keer in de media.

Een wetenschapper van Milieuwetenschappen kwam veelvuldig in het nieuws vanwege zijn expertise over de stikstofcrisis. Enkele hoogleraren traden op in het kader van Studium Generale. Ook faciliteert de faculteit het onderzoek door medewerkers een jaarlijks reisbudget toe te kennen voor congresbezoek.

Bètawetenschappen levert verder een belangrijke bijdrage aan het toegepaste onderzoek (en onderwijs) in het kader van CAROU. Het gaat dan bijvoorbeeld om het al genoemde data science-onderwijs voor DHL en Vittera, en het onderzoeksproject Blockchain for Prosumers, de bijdragen aan het onderzoek van het consortium dat werkt aan de Einstein Telescope en GO-kit (Gebouwde Omgeving-kit), en samen met de faculteit Psychologie ook nieuwe activiteiten in het kader van Coalitie Heerlen-Noord (programma VERLICHT). Dit zal de komende jaren met MAI HOME (Met Artificiële Intelligentie naar het tegengaan van energiearmoede en optimale CO₂-emissiereductie in woningen) een nog veel groter vervolg gaan krijgen.

Faculteit Cultuurwetenschappen

De populairwetenschappelijke online open access-publicatie *Locus – Tijdschrift voor Cultuurwetenschappen* trekt een steeds breder lezerspubliek en prikkelt met bijdragen rond allerlei actuele thema's. In 2022 schreven studenten bijvoorbeeld in een reeks columns bespiegelingen op antiracistische literatuur. Een van de universitair docenten mengde zich actief in de maatschappelijke discussie over teruggave aan Indonesië van de 'Javamens'. Deze collectie fossiele resten van een van de vroegste mensensoorten wordt nu nog tentoongesteld in Naturalis. De docent trad meermaals op in landelijke media. Een van de promovendi werd in december door *NRC Handelsblad* geïnterviewd over haar promotieonderzoek naar de geschiedenis van de sinterklaasviering in Nederland, in relatie tot negentiende-eeuwse emancipatiebewegingen. En vanuit de onderzoeksgroep Mental Health Humanities organiseerde een wetenschapper in oktober – samen met het Kunstwissenschaftliches Institut (KWI) te Essen – drie workshops, de Narcotic City Event Series, in New York, rond het thema drugsgebruik en stedelijke cultuur. De openbare workshops brachten een breed gezelschap samen van wetenschappers, activisten, medewerkers van archieven, musea en culturele instellingen, hulpverleners en beleidsmakers. Het was het slotevenement van het Europese project Governing the Narcotic City (2019-2022), gefinancierd door Humanities in the European Research Area (HERA).

Faculteit Managementwetenschappen

In 2022 hebben bij de faculteit Managementwetenschappen verschillende activiteiten plaatsgevonden op het gebied van valorisatie en impact. Zo wordt er vanuit de faculteit deelgenomen aan het ELSA-lab Armoede en schulden, op een project dat gefinancierd wordt door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Daarnaast zijn medewerkers actief in het vertalen van hun wetenschappelijk werk naar de praktijk en geven ze geregeld lezingen aan een breder publiek (TED Talks, Universiteit van Nederland, Studium Generale). Ook publiceren wetenschappers in tijdschriften die zich richten op maatschappelijke en sociale impact. Verder worden er regelmatig blogs gepubliceerd over het wetenschappelijk onderzoek en wordt dat onderzoek geregeld opgepikt door de media. Verschillende medewerkers worden ook regelmatig uitgenodigd om keynote-speeches op conferenties te geven.

Faculteit Onderwijswetenschappen

Bij de faculteit Onderwijswetenschappen zijn in 2022 veel workshops, trainingen en presentaties gehouden naar aanleiding van onderzoek. Onderwerpen van deze valorisatie-activiteiten waren bijvoorbeeld: online, blended en synchroon hybride onderwijs, (digitale) didactiek, samenwerkend leren in virtuele onderwijs-settings, 4C/ID-model, (multimedia) assessment, professionele expertise, het gebruik van eyetracking in onderwijsonderzoek, educatieve video's, learning analytics, peerfeedback, STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics)-onderwijs, intrinsieke motivatie, AI (kunstmatige intelligentie) en onderwijs, ChatGPT (AI Chatbot), seamless learning, brein en leren, peerfeedback-tools, feedback en reflectie, instructievideo's.

Tijdens de TEDxOpenUniversiteitHeerlen zijn twee TEDx Talks verzorgd: 'Online education: Hello, goodbye?' en 'Do we still need teachers after the fifth learning revolution?'. Ook is bijgedragen aan de 'Zeker weten?'-tentoonstelling in het Discovery Museum Kerkrade, is een leergang 'Breinkunde in het onderwijs' ontwikkeld en verzorgd bij de Stichting Onderwijs Midden-Limburg (SOML) en vo-scholen, en zijn er verschillende podcasts opgenomen en gedeeld. Good practices en instrumenten zijn opgenomen in de producten van de zones van het Versnellingsplan. Ook is in het verslagjaar een boek verschenen over het intrinsiek motiveren van leerlingen. In een professionaliseringstraject in Bulgarije hebben drie Bulgaarse universiteiten een sterke innovatieve impuls gekregen voor de ontwikkeling van hun blended onderwijs.

Valorisatie van kennis vindt verder plaats tijdens conferenties die de faculteit zelf organiseert. Bij een oratie is bijvoorbeeld een Trends-conferentie georganiseerd, met als titel 'Leren in Beeld'. En in oktober vond de mLearn-conferentie plaats. Deze conferentie, over mobiel, blended en seamless learning, werd door Onderwijswetenschappen gehost, in samenwerking met de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). Samen met het VISTA college, Zuyd Hogeschool en SharePower is de conferentie 'AI en de maatschappelijke impact, een verkenning van een complex systeem' verzorgd. En met het LDE-CEL (Leiden-Delft-Erasmus Centre for Education and Learning) van de Technische Universiteit Delft is de APSCE CTE-STEM '22 (International Conference on Computational Thinking Education and STEM Education) conferentie georganiseerd.

De opzet van de leerstoel Effectief leren heeft geleid tot het verwerken van dit thema in het beleidsplan van ThiemeMeulenhoff. Er zijn vakpublicaties en interviews geweest in publiekstijdschriften, zoals *KIJK*, *EXAMENS*, tijdschrift voor de toetspraktijk, *JSW*, vakblad voor leerkrachten in het basisonderwijs, *HJK*, vakblad voor leerkrachten met leerlingen van 3 tot 8 jaar, *De Nieuwe Meso*, *Didactief*, *Van Twaalf tot Achttien*, en de *Modulair*. In het *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs* is een artikel gepubliceerd dat tot een bericht op ScienceGuide heeft geleid.

De doelgroep van deze valorisatie-activiteiten is divers, zoals studenten, docenten, deelnemers aan het Versnellingsplan, (inter)nationale projectpartners, medewerkers van het Expertisecentrum E-learning van Defensie, de EADTU, leden van het Europees Parlement, Teacher Learning Centers, partners in de educatieve allianties, medewerkers van ThiemeMeulenhoff en schoolbesturen.

Faculteit Psychologie

Naast actieve deelname aan wetenschappelijke congressen ontplooi de faculteit in 2022 veel valorisatieactiviteiten. Zo verschenen er een video-college en een podcast bij de Universiteit van Nederland (met als titel: 'Maakt shoppen gelukkig') en een podcastaflevering ('Gelukkig ben je soms ongelukkig') in de serie 'Over denken'. Verder verschenen er 5 kennissnacks, 2 webcolumns, 8 persberichten en 79 nieuwsberichten op de website van de Open Universiteit. In september vond in Heerlen een symposium plaats over de stand van zaken rond onderzoek naar dierondersteunde interventies. Aan dit symposium waren een oratie en een afscheidsrede van prof. dr. Marie-José Enders-Slegers gekoppeld. Tijdens haar afscheid kreeg zij een koninklijke onderscheiding uitgereikt. In november vond in Heerlen het symposium 'Leefstijl als medicijn bij diabetes. Een kwestie van

gedrag?' plaats. In dezelfde maand werd ook een succesvolle studentendag georganiseerd in Utrecht met keynotespeaker prof. dr. Erik Scherder. Stafleden van de faculteit waren in 2022 verder betrokken bij relevante beoordelingscommissies, editorial boards, adviescommissies en klankbordgroepen.

In 2022 is ook een nieuwe hoogleraar arbeids- en organisatiepsychologie benoemd. Verder werden diverse externe onderzoekssubsidies binnengehaald. De geplande aanstelling van een interne promovendus vanuit het faculteitsbudget is niet gelukt omdat hierop geen projectvoorstellen zijn ingediend. Daarom is besloten om in 2023 twee interne promovendi aan te stellen. Hoewel er in 2022 relatief weinig tweede- en derde-geldstroomonderzoekprojecten zijn gehonoreerd, heeft het managementteam ook dit jaar actief ingezet op het verlagen van de werkdruk door de inzet van extra (onderwijs)personeel, zodat de wetenschappelijke staf meer ruimte krijgt om onderzoekssubsidies binnen te halen en zelf onderzoek te doen.

Faculteit Rechtswetenschappen

Belangrijke doelen van het onderzoeksprogramma van Rechtswetenschappen zijn: internationaal en nationaal publiceren, het verwerven van extern onderzoeksgeld en het intensiveren van valorisatie en samenwerking met partners in de (juridische) praktijk. Verschillende medewerkers zijn tevens werkzaam als rechter- of raadsheer-plaatsvervanger. Ook schrijven diverse medewerkers annotaties bij rechtspraak om deze toegankelijk te maken voor beroepsgenoten in de praktijk. Een van de medewerkers werd genomineerd voor de Ammodo Science Award 2023 voor het boek *Supreme Courts Under Nazi Occupation*, dat in november 2022 uitkwam. De auteur had hiervoor in 2021 een open access-subsidie van de Open Universiteit ontvangen. Andere medewerkers kregen in 2022 hun aanvraag binnen de Open Universiteit voor een open access-publicatie gehonoreerd. Het betreft een artikel dat in 2023 zal verschijnen over achtergronden van zowel corruptie als het optreden als tipgever.

De faculteit Rechtswetenschappen is steeds meer zichtbaar in de maatschappij, en de deskundigheid van medewerkers wordt regelmatig geraadpleegd door media en organisaties binnen en buiten de rechtspleging. Ook schreven medewerkers diverse artikelen en blogs, die verschenen op verschillende communicatiekanalen. Onderzoekers waren bovendien te horen en te zien in podcasts en diverse programma's in verschillende media. Onderzoekers van de Open Universiteit zijn, samen met die van Tilburg University, verantwoordelijk voor het forum (blogs) van [Nederlandrechtsstaat.nl](https://nederlandrechtsstaat.nl). Dit forum wordt door een groeiend aantal lezers bezocht.

De faculteit organiseerde in 2022 verschillende symposia en conferenties. In november vond het symposium 'Digitalisering in de rechtsverhouding tussen burger en overheid' plaats. De bundel *Digitalisering in de rechtsverhouding tussen burger en overheid*, geredigeerd door bestuursrecht deskundigen van de Open Universiteit, werd bij deze gelegenheid overhandigd aan de Nationale ombudsman. In december organiseerde de faculteit in Den Haag het symposium 'Fundamentele rechten en de positie van de rechter'. Op basis hiervan wordt een bundel samengesteld die zal verschijnen bij Boom juridisch. En in mei werd de tweedaagse 'International Conference on Research and Experiences in the Anti-Human Trafficking Field focusing on Sexual Exploitation' georganiseerd in Amsterdam. De conferentie, die zowel fysiek als digitaal kon worden bijgewoond, was aanleiding voor een bundel met de presentaties van de sprekers, aangevuld met die van andere wetenschappers of professionals.

In september 2022 hield de nieuwe hoogleraar Gegevensbescherming en privacyrecht een inaugurele rede, getiteld 'Openbare persoonsgegevens'. Rond de oratie vond een symposium plaats over de reikwijdte van het gegevensbeschermingsrecht. Het thema van de dies 'Perspectieven op privacy', die op 23 september plaatsvond, lag in de lijn van het thema van dit symposium. Tot slot waren er de benoemingen van een nieuwe hoogleraar Materieel strafrecht en een hoogleraar Digitalisering en de democratische rechtsstaat. In de reguliere onderzoeksprogrammering zijn meer dan 20 buitenpromovendi en 10 reguliere promovendi actief, naast de overige onderzoekers van wie een aantal ook participeert in landelijke onderzoekscholen.

Wetenschappelijke integriteit

Ook in 2022 hanteerde de Open Universiteit de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018) en had zij – conform het Landelijk Model Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit – een Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit. De universiteiten initieerden in 2022 een aanpassing van het landelijk model. De Open Universiteit zal in 2023 haar klachtenregeling herzien op basis van dit model. Verder had de Open Universiteit ook in 2022 een Commissie wetenschappelijke integriteit. Bij die commissie kan een klacht worden ingediend door eenieder die vermoedt dat een (voormalig) medewerker van de Open Universiteit inbreuk heeft gepleegd op de wetenschappelijke integriteit. Het aantal ingediende klachten staat in nevenstaande tabel.

	2022	2021
ingediende klachten	–	–

Naast de Commissie wetenschappelijke integriteit heeft de Open Universiteit een Vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit. Waar nodig vindt overleg en afstemming plaats tussen deze vertrouwenspersoon en de commissie. De vertrouwenspersoon is in het verslagjaar door vijf mensen geraadpleegd en heeft in al deze gevallen advies gegeven. Daarnaast verzorgde de vertrouwenspersoon tweemaal een lezing en een workshop over wetenschappelijke integriteit voor de Open University Graduate School. Bovendien nam de vertrouwenspersoon tweemaal deel aan activiteiten van het Netherlands Research Integrity Network (NRIN). Het betrof twee keer een intervisie met vertrouwenspersonen van andere universiteiten en hogescholen en het bezoeken van een conferentie over het belang van wetenschappelijke integriteit. In onderstaande tabel staat hoe vaak de vertrouwenspersoon is geraadpleegd door mensen binnen en buiten de Open Universiteit, en hoe vaak naar aanleiding daarvan advies is gegeven.

	2022	2021
aantal keren geraadpleegd en/of advies gegeven	5	1

Kennisveiligheid en WetenschapVeilig

In mei kwam het ministerie van OCW met de vraag om risico's rondom kennisveiligheid in kaart te brengen. Bij kennisveiligheid gaat het om ongewenste overdracht van sensitieve kennis en technologie, om heimelijke beïnvloeding van onderwijs en onderzoek door 'statelijke actoren', en om ethische kwesties die kunnen spelen in de samenwerking met landen die de grondrechten niet respecteren. Kennisveiligheid speelt met name een rol bij internationale samenwerkingen in de wetenschap. De risico-analyse heeft laten zien dat de Open Universiteit momenteel geen risicovol onderzoek heeft. Naast de analyse is er een meldpunt kennisveiligheid geopend, waar onderzoekers terecht kunnen voor meldingen, vragen of advies. Bij dit meldpunt zijn geen meldingen binnengekomen. Evenmin hebben onderzoekers het meldpunt benaderd voor vragen of advies.

Ook Universiteiten van Nederland (UNL) is begonnen met een initiatief rondom de veiligheid van onderzoekers, aangezien zij steeds vaker te maken krijgen met bedreigingen, intimidatie en haatreacties. Naast een landelijk meldpunt WetenschapVeilig, is er een meldpunt op het niveau van de Open Universiteit. In 2022 heeft de Open Universiteit één melding ontvangen, deze is inmiddels afgehandeld.

Tabel onderzoeksgetallen 2022 en 2021

faculteit	dissertaties		wetenschappelijke publicaties/ totaal		wetenschappelijke publicaties peer reviewed		open access-publicaties %*		vakpublicaties		(congres-) presentaties		inaugurale redes		afscheidsredes	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
faculteit CW	3	1	70	53	42	33	43%	39%	20	11	53	45	1	0	0	0
faculteit RW	5	4	126	152	55	61	15%	21%	23	28	69	57	2	1	0	0
faculteit PSY	4	3	131	123	95	100	82%	64%	15	26	54	52	1	0	0	0
faculteit OW	10	3	135	139	105	106	50%	67%	16	21	134	135	1	1	0	0
faculteit MW	4	10	105	128	81	111	70%	62%	14	22	45	40	3	3	0	0
faculteit BW	1	3	172	110	129	94	50%	40%	3	6	105	59	1	0	0	0
totaal OU**	27	24	703	670	480	480	54%	53%	88	114	441	375	9	5	0	0

* Percentage 'open access' heeft betrekking op wetenschappelijke peer-reviewed artikelen, als percentage van de wetenschappelijke peer-reviewed publicaties.

** De totalen van de aantallen in deze rubrieken zijn niet gelijk aan de optelsommen van de aantallen van de faculteiten omdat sommige publicaties auteurs van meer dan één faculteit kennen.

Hoofdstuk 6

Samenwerking

Internationaal

De Open Universiteit heeft voornamelijk een Europese oriëntatie voor haar activiteiten in het kader van internationalisering. Daarbij maakt zij gebruik van het Erasmus Charter for Higher Education (ECHE). Dat is het kwaliteitskader voor internationale samenwerkingsactiviteiten die een instelling voor hoger onderwijs uitvoert binnen Erasmus+.

In 1987 was de Open Universiteit een van de oprichters van de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). Sindsdien is zij een actief lid van deze koepel van 18 Europese afstandsuniversiteiten. Op het goed bezochte congres Innovation of Higher Education 2022, in oktober in Athene, verzorgden verschillende medewerkers van de Open Universiteit presentaties over activerend academisch afstandsonderwijs. Bovendien werd prof. dr. Theo Bastiaens, rector magnificus van de Open Universiteit, gekozen tot nieuwe president van EADTU.

De Open Universiteit draagt bij aan diverse internationale projecten waarin ook andere Europese afstandsuniversiteiten deelnemen. Zo richt het project Empower zich op de vernieuwing van het hoger onderwijs in Europa. Verschillende experts van de Open Universiteit participeren in dit project, dat is opgezet in samenwerking met het Directoraat-generaal Onderwijs en cultuur van de Europese Unie.

Daarnaast leverde de Open Universiteit een relevante bijdrage aan het project DigiTel Pro. Concreet ging het om lezingen en bijdragen als auteur aan twee rapporten. DigiTel Pro is, met steun van de Europese Commissie, tijdens een van de COVID-lockdowns opgezet om de professionele ontwikkeling van digitaal onderwijs te versterken. Het project stimuleert dat afstandsonderwijs uit de sfeer van ‘emergency remote teaching’ wordt getrokken. DigiTel Pro brengt experts bij elkaar met als doel om good practices aan digitale oplossingen beter over het voetlicht te krijgen.

De Open Universiteit speelt ook een actieve rol in het project Modular Continuing Higher Education by Microcredentials (MCE), dat in 2022 van start ging. Het project wil de kennis over ‘microcredentials’ vergroten en zo bijdragen aan de flexibilisering van het hoger onderwijs. Daarbij gaat het om onderwijs met een veel kleinere omvang dan een bachelor- of masteropleiding.

Ook participeerde de Open Universiteit in 2022 in de Taskforce Diversity and Inclusion, die het verslagjaar afsloot met een rapportage over de identificatie van de kansen om de emancipatoire functie van open universiteiten in Europa beter over het voetlicht te brengen.

Verder ondersteunde de Open Universiteit in 2022 Bulgaarse universiteiten bij de verbetering van hun afstandsonderwijs. Een grote groep docenten bezocht

twee weken de Open Universiteit om kennis op te doen over het organiseren en doceren van innovatief online onderwijs op masterniveau.

Samen met het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) en de Vrije Universiteit organiseerde de Open Universiteit in mei een internationale conferentie over mensenhandel en seksuele uitbuiting. De conferentie bestond uit presentaties door onderzoekers, beleidsmakers en andere deskundigen en een paneldiscussie met sekswerkers uit de hele wereld.

In september verzorgde de Open Universiteit met de Universiteit Luxemburg een internationaal congres over experimentele media-archeologie. Het congres bestond uit twee op elkaar aansluitende programma's, waaronder een publieksevenement met demonstraties van verschillende analoge mediatechnologieën.

Tot slot was de Open Universiteit in 2022 mede-organisator van de elfde Computer Science Education Research Conference (CSERC'22). Dit is een internationaal platform voor onderzoekers die geïnteresseerd zijn in de educatieve aspecten van alle informatica-disciplines (computer science, computer engineering, software engineering en information systems). Deze conferentie vond volledig online plaats.

Faculteit Bètawetenschappen

De faculteit Bètawetenschappen werkt onder andere samen met het United Nations Environmental Programme (UNEP, dat onder meer het opzetten van het Global Digital Platform on Plastic Pollution and Marine Litter ondersteunt; zie het hoofdstuk Onderzoek voor meer toelichting over het gebied van samenwerking), Econ-sensus (dat zich richt op het in kaart brengen van de milieuvoetafdruk van gedistribueerde systemen die consensusmechanismen – zoals cryptocurrency-systemen – toepassen), de consortia BC4P (Blockchain for Prosumers) en GO-kit/MAI HOME, en met Virginia Tech (Verenigde Staten). In die laatste gevallen gaat het om samenwerking op het gebied van artificial intelligence, informatica en milieuwetenschappen. Daarnaast heeft de faculteit een aandeel in de voorstellen voor OPEN EU, een initiatief van EADTU. Er wordt onder andere gewerkt aan een mogelijke gezamenlijke bachelor Informatica met de Open Universiteit Catalonië (UOC), Spanje. Tot slot is er een nieuwe samenwerking met de Flanders Business School, Katholieke Universiteit Leuven, Fontys Hogescholen en Universiteit Twente in het Panther-programma voor hightech ondernemerschap.

Faculteit Cultuurwetenschappen

In het kader van het Socio-gerontechnology Network werkt de faculteit Cultuurwetenschappen samen met een breed netwerk van internationale universiteiten en andere onderzoeksinstituten op het gebied van vergrijzing en digitalisering. Daarnaast werkt de faculteit samen met een internationaal netwerk van Media & Communication Studies-faculteiten op het gebied van ouderen, ouderdom en artificial intelligence, in het kader van het project Ageing in Data. In september organiseerde de Universiteit Luxemburg samen met de Open Universiteit een internationaal congres over experimentele media-archeologie. Dit was het slotevenement van het project Doing Experimental Media Archaeology: Practice & Theory (DEMA), gefinancierd door het Luxembourg National Research Fund (FNR) (2019-2022). Daarnaast was er samenwerking met Europese collega's binnen de internationale werkgroep Media and Mental Health, onderdeel van het European Network of Cinema and Media Studies. In mei organiseerde de faculteit, samen met Duitse collega's, het internationale congres People on Streets, op de universiteit van Paderborn.

Faculteit Onderwijswetenschappen

De internationale partners zijn belangrijk voor de Europese onderzoeksaanvragen en bieden de mogelijkheid voor medewerkers van de faculteit om onderzoek uit te voeren. Directe relaties zijn er met Lund University en de University of Turku, waar een hoogleraar en een emeritus hoogleraar een gastaanstelling hebben. Een andere hoogleraar heeft een aanstelling bij Cologne Game Lab. Hierdoor is een sterke samenwerking tussen de vakgroep Leren en Innoveren met ICT en Cologne Game Lab, wat blijkt uit enkele promotieprojecten. Een hoogleraar werkt bij het Leibniz Institute for Research and Information in Education, waarmee het onderzoek naar learning analytics wordt vormgegeven. In het kader van het Europese project Cloudclass is de samenwerking met de Universidad Santiago de Compostela te noemen. De expertise van deze universiteit ten aanzien van het gebruik van virtuele studio-technologieën in het onderwijs wordt gebruikt bij een promotieonderzoek naar de inrichting van een online klaslokaal.

Faculteit Psychologie

In 2022 waren er diverse internationale samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek. Zo werd er op het terrein van de antrozoölogie intensief samengewerkt met de University of Basel. De bijzonder hoogleraar Anthrozoölogie: Animal-assisted

interventions in Clinical Psychology heeft eveneens een aanstelling aan de University of Basel. Dit zorgt voor een mooie samenwerking met haar onderzoeksgroep in Zwitserland. Vanuit deze bijzondere leerstoel wordt ook samengewerkt met de International Association of Human-Animal Interaction Organizations, waarmee de Open Universiteit ook Engelstalige online modules op het terrein van de antrozoölogie aanbiedt. Vanuit de vakgroep arbeids- en organisatiepsychologie is er onder meer een uitstekende samenwerking met vakgenoten die verbonden zijn aan de Katholieke Universiteit Leuven. Verder zijn onderzoekers van de faculteit Psychologie actief betrokken bij het Belgian-Dutch Network for ESM Research in Mental Health.

Faculteit Rechtswetenschappen

In het European Distance Education in Law Network (EDELNet) werkt de faculteit samen met andere (open) universiteiten in Europa. Er worden meerdere keren per jaar bijeenkomsten georganiseerd, waarbij promovendi uit de verschillende landen tijdens plenaire (online) bijeenkomsten hun onderzoek presenteren en feedback krijgen van docenten. Ook kunnen er seminars en cursussen worden gevolgd, die in het kader van EDELNet worden aangeboden onder de thema's 'Current Methods of Legal Research' en 'Empirical Legal Research'. De meeste seminars worden online gehouden, maar een deel vindt face to face plaats. De vakgroep privaatrecht is penvoerder van het *European Journal of Commercial Contract Law* (EJCCL). Dit is een wetenschappelijk tijdschrift waarbij topuniversiteiten uit heel Europa betrokken zijn. In de redactie en het reviewteam zitten ook hoogleraren van de Open Universiteit. De faculteit is ook direct betrokken bij een internationaal A-tijdschrift: het *Hague Journal on the Rule of Law*.

Nationaal

Faculteit Bètawetenschappen

De faculteit Bètawetenschappen werkt onder andere samen in VERLICHT, een initiatief in Heerlen-Noord. De faculteiten Psychologie en Bètawetenschappen hebben hiervoor ieder een onderzoeker voorgefinancierd. Daarnaast is Bètawetenschappen lid van het vicedecanen-onderwijsoverleg van Bètadecanen NL. Via dat gremium én via deelname aan het Informatica Platform Nederland heeft de faculteit een actieve inbreng gehad bij de ontwikkeling van het nieuwe nationale sectorbeeld Informatica: 'Fundament onder de digitale samenleving'. Daarbij hoort ook het Sectorplan Informatica 2022, landelijk gezien het

tweede Sectorplan. Dit wordt begin 2023 aangeboden aan de minister. Voor de faculteit is dit een grote stap voorwaarts. De middelen die het Sectorplan in principe voorziet voor de Open Universiteit, zullen worden ingezet voor uitbreiding van de staf (senior posities) op het gebied van twee zwaartepunten: security and privacy en software engineering. De definitieve toekenning van de middelen vindt in 2023 plaats. Ook werkt Bètawetenschappen samen in PersOn (Explainable, Maintainable, and Trustworthy Decision Support Systems for Personalised Care in Oncology). Een van de universitair hoofddocenten gaat samen met onderzoekers van de Universiteit Utrecht werken aan nieuwe methoden om betrouwbare en begrijpbare adviezen te genereren uit AI-modellen.

Faculteit Cultuurwetenschappen

Binnen het SSH-verband (Social Science and the Humanities) werkt de faculteit Cultuurwetenschappen aan het Sectorplan 'Samen Vooruit'. Ze draagt daarin bij aan de thema's 'Cultureel Erfgoed en Identiteit' en 'Humane AI en de gedataficeerde samenleving'. Met Vilans, de Nederlandse kennisinstelling voor zorg en ondersteuning, werkt de faculteit aan de begeleiding van twee promovendi in het kader van het Marie Skłodowska Curie (MSCA) Doctoral Network Programme HOMeAGE. Bij de begeleiding van drie andere promovendi werkt Cultuurwetenschappen samen met het Copernicus Institute for Sustainable Development (Universiteit Utrecht). In het kader van een NWO-KIC-consortium werkt de faculteit samen met een breed netwerk van nationale instellingen en universiteiten op het gebied van artificial intelligence en dementie. Verder werkt Cultuurwetenschappen met de Reinwardt Academie (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten) aan de ontwikkeling van een bachelorcursus 'Belangen van Erfgoed'. In juni gaf de faculteit vorm aan een symposium rond de kolonialiteit van de natuur, samen met de Universiteit Leiden en de Leidse hortus botanicus, waar het symposium ook plaatsvond.

Faculteit Managementwetenschappen

Vanuit de faculteit Managementwetenschappen is er op het gebied van onderzoek een samenwerking met de Universiteit Maastricht, Zuyd Hogeschool en verschillende niet-kennisinstellingen binnen het ELSA-lab Armoede en schulden. Verder wordt er met verschillende internationale universiteiten samengewerkt in het organiseren van conferenties en doen medewerkers veel gezamenlijk onderzoek met wetenschappers van andere universiteiten.

Faculteit Onderwijswetenschappen

De faculteit Onderwijswetenschappen participeert in de Zuidelijke Educatieve Alliantie en de Educatieve Levensbeschouwelijke Alliantie. In deze allianties werken educatieve partners (universiteiten, hogescholen en scholen) samen om een bijdrage te leveren aan het oplossen van het lerarentekort. Zie https://www.vereniginghogescholen.nl/allianties_lerarenopleidingen.

In 2022 is in samenwerking met Stichting Onderwijs Midden-Limburg (SOML) een leertraject Breinkunde in het onderwijs gestart. Alle scholen van SOML kunnen aan deze leergang deelnemen en als vervolg op deze leergang zijn enkele docenten gestart met een promotietraject.

De hogescholen Iselinge, de Kempel, De Nieuwste Pabo, Avans en Hogeschool Zeeland vormen samen met de masteropleiding Onderwijswetenschappen academische pabo's. Op deze manier hebben pabostudenten een extra uitdaging en de mogelijkheid om na de pabo rechtstreeks in te stromen in de masteropleiding.

In het onderzoek werkt de faculteit samen in consortia met vrijwel alle universiteiten en hogescholen. De inzichten van de anderen versterken ook het eigen profiel van de faculteit. In 2022 is de samenwerking met ThiemeMeulenhoff en het vavo-netwerk versterkt door het opstarten van de leerstoel Effectief Leren.

Faculteit Psychologie

Er waren in 2022 verschillende nationale samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek. Zo werd er samengewerkt met de Universiteit Maastricht, de Radboud Universiteit, Zuyd Hogeschool, Berenschot, RINO Zuid, GGD Zuid-Limburg, Alliantie Heerlen-Noord en de Brightlands Smart Services Campus. In 2022 heeft het kabinet geld toegekend voor het Sectorplan Maatschappij- en gedragswetenschappen. Met financiering uit de landelijke sectorplangelden kon de faculteit twee universitair docenten en één postdoc aanstellen. De sectorplangelden zijn bedoeld om – samen met andere universiteiten – maatschappelijke vraagstukken met een link naar gedrag aan te pakken, en voor methodologische innovatie. In het kader van dit laatste punt is vanuit het Sectorplan meerjarige financiering geborgd voor optimalisering van de onderzoeksinfrastructuur van Psychologie en Onderwijswetenschappen (en een klein deel van Cultuurwetenschappen). De faculteiten trekken hierin samen op. Het gaat om zowel onderzoeksondersteuning als de opzet en uitbouw van een fysiek en online onderzoekslaboratorium. In dit kader zijn twee onderzoeksmedewerkers aangesteld.

Faculteit Rechtswetenschappen

De vakgroep privaatrecht is betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe masteropleiding Gezondheidswetenschappen, waarbij ook onderzoekssamenwerking bestaat. Steeds vaker worden projecten in samenwerking met andere universiteiten en onderzoeksinstituten opgezet, zoals met de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit, het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) en Avans Hogeschool.

De faculteit werkt binnen het Amsterdam Centre for Insurance Studies (ACIS) op verzekeringsrechtelijk gebied samen met binnen- en buitenlandse universiteiten, waaronder de Universiteit van Amsterdam, de Katholieke Universiteit Leuven en de Universiteit Antwerpen. De Open Universiteit speelt een belangrijke rol in dit samenwerkingsverband. Zo leveren veel onderzoekers van de Open Universiteit een bijdrage aan de gezamenlijke activiteiten van de genoemde universiteiten, zoals boekproducties, studiedagen, symposia en opleidingsbijeenkomsten voor promovendi.

Provinciaal en regionaal

Faculteit Onderwijswetenschappen

Regionaal werkt de faculteit Onderwijswetenschappen samen in het kader van de Educatieve Agenda Limburg. Doel hiervan is het blijvend verzorgen van goed onderwijs in Limburg.

Met de gemeente Heerlen werkt de faculteit samen in het kader van het programma Heerlen-Noord. Samen met de andere faculteiten wordt onderzocht hoe een betere toekomst gecreëerd kan worden.

Onderwijswetenschappen is verbonden aan het project VERLICHT en projecten in de scholen.

Samenwerking met het Discovery Museum zorgt voor verspreiding van kennis op een toegankelijke manier.

Faculteit Psychologie

Er is het afgelopen jaar veel geïnvesteerd in het verstevigen van de binding met de regio en in samenwerking met andere faculteiten. De faculteit heeft zich vanuit de disciplinaire en multidisciplinaire programma's sterk ontwikkeld door aan te haken bij het programma Heerlen-Noord, dat zich ten doel stelt om sociale ongelijkheid te verkleinen. De faculteiten Psychologie en Bètawetenschappen coördineren samen met de gemeente Heerlen het project VERLICHT. Dit is een 25-jarig project waarin de faculteiten, samen met de alliantiepartners, allerlei

indicatoren van welzijn, veiligheid en gezondheid gaan monitoren en koppelen aan interventies, om zo inzicht te krijgen in effecten. Een universitair hoofddocent heeft het project mee opgezet, coördineert het onderzoek naar gedragsverandering en de interventieontwikkeling en implementatie, en begeleidt een promovendus die dit onderzoek uitvoert. Daarnaast heeft de docent een belangrijke rol in diverse werkpakketten, zoals het opzetten en onderhouden van de data-architectuur, het ontwikkelen van gerichte rapportages en het adviseren over het iteratief integreren van big data uit verschillende bronnen. Daarnaast is de faculteit betrokken bij het ELSA-lab (Ethical, Legal and Societal Aspects) voor armoedebestrijding, dat vanuit de Brightlands Smart Services Campus is ontwikkeld. Dit project onderzoekt hoe artificial intelligence kan worden ingezet om mensen te behoeden voor schulden en armoede. In deze projecten wordt, net als in het multidisciplinaire programma, samengewerkt met collega's van andere faculteiten. Belangrijk in dit verband zijn de aanstelling in 2022 van een universitair docent die het onderzoek in het multidisciplinaire programma mede gaat trekken, en de gezamenlijke exercitie van de onderzoekskoördinatoren in het updaten van het multidisciplinaire programma. Ook relevant in het kader van de binding met de regio, maar eveneens voor het verstevigen van samenwerking met maatschappelijke en wetenschappelijke partners, zijn twee Interreg-aanvragen, waarvoor in 2022 de basis is gelegd en die hopelijk in 2023 gehonoreerd worden. Het gaat om projecten op het gebied van gezondheid, met als elementen: digitale transitie van de zorg, verkleinen van gezondheidsverschillen, en gezonde leefstijl. Al deze initiatieven verstevigen de levensvatbaarheid van de onderzoeksgroep en zijn belangrijk voor het realiseren van maatschappelijke impact.

Faculteit Rechtswetenschappen

Op steeds grotere schaal vindt samenwerking plaats binnen de gemeente Heerlen en in de regio. Die samenwerking zal de komende jaren verder worden versterkt. De gemeente Heerlen wil de komende vier jaar de problematiek van criminaliteit en overlast in Heerlen-Noord aanpakken en heeft daarvoor het beleidsplan 'Preventie met gezag' gelanceerd. Verschillende faculteiten van de Open Universiteit, waaronder Rechtswetenschappen, overleggen met de gemeente om dit project te ondersteunen met onderzoek. De gemeente is van plan om onder andere promotieplaatsen te financieren. De rechtenfaculteit heeft voorstellen ingediend op de thema's 'Criminele uitbuiting van scholieren en jonge aanwas' en 'Vertrouwen van de burger en burgerparticipatie'.

Center for Actionable Research van de Open Universiteit (CAROU)

De Open Universiteit zoekt via het Center for Actionable Research actief de verbinding met bedrijfsleven, organisaties en andere kennispartners in de regio. CAROU verbindt de faculteiten van de Open Universiteit met de maatschappij op belangrijke maatschappelijke thema's. De resultaten leiden tot oplossingen voor onze partners, en met de onderzoeksbevindingen worden tegelijkertijd papers gepubliceerd in hoogwaardige wetenschappelijke tijdschriften. Ook in 2022 hebben onderzoekers van de Open Universiteit aangetoond dat waardecreatie en academische kennisontwikkeling prima samengaan.

In het verslagjaar is een aantal belangrijke nieuwe projecten gestart met meerdere partners in en buiten de regio. Zo is het ELSA-lab Armoede en Schulden – ELSA staat voor Ethical, Legal and Societal Aspects – officieel begonnen op de Brightlands Smart Services Campus. De ELSA-labs zijn een initiatief van de Nederlandse AI-Coalitie. Hierbinnen wordt onderzoek verricht naar de ethische, juridische en maatschappelijke aspecten van data science en AI-toepassingen, zoals het gebruik van datasets en algoritmes. Het ELSA-lab Armoede en Schulden richt zich op het voorkomen van geldproblemen, de bestrijding van schulden en armoede én het verbeteren van de financiële gezondheid van burgers door het verantwoord inzetten van data science en AI. Dit lab is een samenwerking tussen de Open Universiteit en diverse partners uit het bedrijfsleven, overheidsinstellingen en collega-kennisinstellingen.

Binnen het domein van de gebouwde omgeving zijn in 2022 twee belangrijke multidisciplinaire initiatieven gestart: GO-kit en MAI-HOME. Beide richten zich op de bijdrage die sensoren en algoritmes kunnen leveren aan het verminderen van CO₂-uitstoot en energiearmoede in woningen. Doel is om bewoners te helpen hun energieverbruik te verminderen door slimme technologie in woningen te implementeren.

Vrijwel alle nieuwe projecten zijn het resultaat van een verdere versteviging van de samenwerking met de Brightlands Smart Services Campus.

Afgelopen jaar is uiteraard ook verder gewerkt aan meerjarige projecten die in voorgaande jaren zijn gestart. Voorbeelden zijn het Einstein Telescope Technologies project, het Europese project Beyond CULTural TOURism: human-centred innovations for sustainable and circular cultural tourism (Be.CULTOUR) en het Smart Cities en Data Analytics project. Met partner DHL Express zijn meerdere nieuwe onderzoeksprojecten uitgevoerd binnen het domein van machine learning in logistics. En met partner AME is

het onderzoek gecontinueerd binnen het thema van procesoptimalisatie (process optimization in industry 4.0).

Samen met Shell en de gemeente Rotterdam is dit jaar een pilot gestart op het terrein van city science, data analytics en smart local development. Het gaat om een studie op het gebied van duurzame en klimaatbestendige uitdagingen voor steden, in het bijzonder duurzame energiesystemen, met behulp van zogeheten digital twins.

Brightlands Smart Services Campus

De Open Universiteit is op 1 januari 2023 als aandeelhouder toegetreden tot de Brightlands Smart Services Campus (BSSC). Daarmee onderstreept de universiteit haar ambitie op het gebied van kennisvalorisatie en haar regionale betrokkenheid. Met haar onderzoek en onderwijs wil de Open Universiteit de komende jaren nog nadrukkelijker bijdragen aan de sociaal-economische en maatschappelijke vraagstukken van onze samenleving.

Als aandeelhouder draagt de Open Universiteit zowel financieel als strategisch bij aan de verdere ontwikkeling van de BSSC in Heerlen. Het jaar 2022 stond daarom in het teken van het verbreden van de samenwerking met het Brightlands-ecosysteem. De Open Universiteit zet met nieuwe opleidingen en onderzoekslijnen sterk in op artificial intelligence en data science. Dat sluit aan bij de activiteiten van de BSSC, die zijn gericht op digitalisering en de toepassing van data science en artificial intelligence in onder meer publieke dienstverlening, financiële dienstverlening, duurzaamheid, onderwijs en zorg. Onderzoekers van de Open Universiteit zijn al sinds 2016 werkzaam binnen het ecosysteem van de BSSC. In 2022 werden het onderzoek en de samenwerkingen binnen dit ecosysteem van een van de onderzoekers bekroond met de OU Wetenschapsprijs 2022.

In november werd een Onboarding Event georganiseerd om collega's van alle faculteiten van de Open Universiteit bij te praten over lopende en nieuwe initiatieven op het gebied van actionable research, samen met partners van de Brightlands Smart Services Campus.

Hoofdstuk 7

Sociale paragraaf

Organisatie

Aantal medewerkers

De Open Universiteit had ultimo 2022 852 medewerkers (702 fulltime-equivalenten, fte) in dienst. Dit was exclusief onbezoldigde en bijzondere hoogleraren. De categorie wetenschappelijk personeel (WP) omvatte 368 fte, de categorie ondersteunend en beheerspersoneel (OBP) 334 fte. Ten opzichte van 2021 is de categorie WP met 36 fte gestegen en de categorie OBP met 32 fte. Afgerond blijft de verhouding tussen beide categorieën: 52 procent WP versus 48 procent OBP.

	2022	2021
WP (aantal)	451	400
WP (fte)	368	332
OBP (aantal)	404	369
OBP (fte)	334	302
totaal aantal	852*	769
totaal fte	702	634
%WP	52%	52%
%OBP	48%	48%

* Drie medewerkers hebben een OBP/WP-aanstelling, vandaar dat het totaal op 855 uitkomt in plaats van 852.

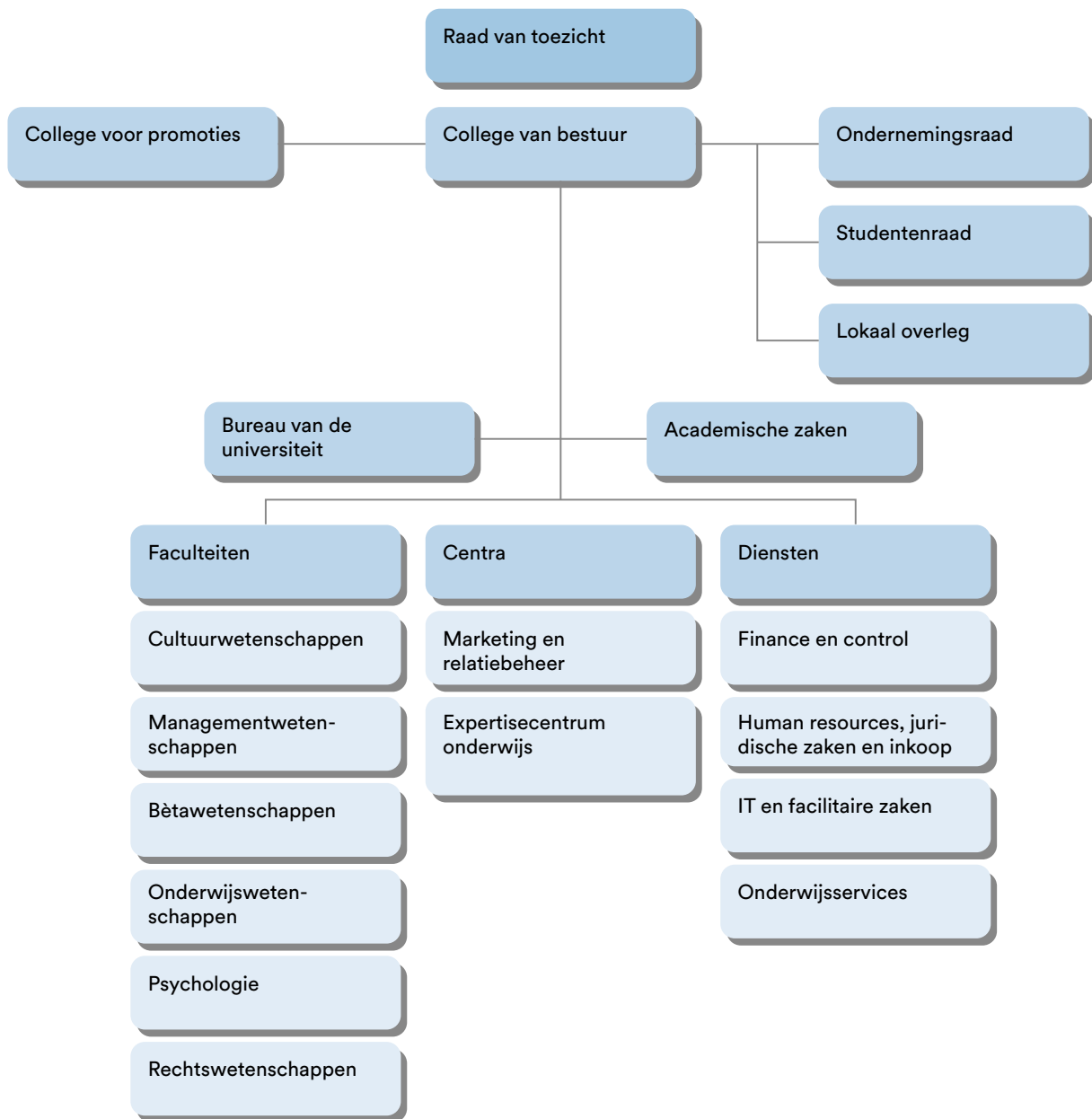
Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage (exclusief zwangerschap) bedroeg in het verslagjaar 4,85. Dit percentage is toegenomen met 0,87 ten opzichte van 2021. Ook de gemiddelde meldingsfrequentie is toegenomen: van 0,58 naar 0,94. Dit blijkt een landelijke trend. Meer sectoren zagen in het verslagjaar een stijging van het ziekteverzuim. Volgens de arbodienst worden de oorzaken onder andere gezocht in factoren die te maken hebben met het doorwerken tijdens de COVID-19-periode.

In overleg met de arbodienst zal in 2023 verder worden uitgezocht wat de oorzaken zijn van de toename van het ziekteverzuimpercentage en de meldingsfrequentie bij de Open Universiteit. Daarbij wordt tevens gezocht naar manieren om hier in de toekomst in preventieve zin weer meer grip op te krijgen.

	2021	2022
ziekteverzuimpercentage exclusief zwangerschap	3,98	4,85
verzuimfrequentie	0,58	0,94

Organisatiemodel

HRM

Werving en selectie

In 2022 heeft weer een groot aantal werving- en selectieprocedures plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een flinke groei van de organisatie. In totaal werden 155 vacatures geplaatst. De organisatie is dan ook gegroeid met 83 medewerkers, een stijging van ruim 10 procent. Ondanks de krappe arbeidsmarkt, die bij de werving vaak duidelijk voelbaar is, slaagt de Open Universiteit er doorgaans toch in om de meeste vacatures op het juiste niveau in te vullen.

Instroom medewerkers 2022

	aantal	fte
WP	92	69
OBP	70	52
totaal	162	121

Uitstroom medewerkers 2022

	aantal	fte
WP	43	31
OBP	36	20
totaal	79	51

Erkennen en Waarderen

In de positionpaper ‘Ruimte voor ieders talent’ pleitten Nederlandse publieke kennisinstellingen en onderzoeksfinanciers eind 2019 voor een nieuwe balans in het erkennen en waarderen van wetenschappers. In de jaren daarna werd geëxperimenteerd en geleerd. Elke instelling richtte een Erkennen en Waarderen-commissie op. Universiteiten en instituten schreven visiedocumenten voor de eigen organisatie. Bovendien startten tal van experimenten die de uitgangspunten van Erkennen en Waarderen in praktijk brengen. Ook werden beoordelingscriteria aangepast. Een voorbeeld hiervan is het Strategy Evaluation Protocol 2021-2027, dat is vormgegeven in lijn met de uitgangspunten van Erkennen en Waarderen. De coronapandemie werkte in deze periode natuurlijk als een vertragende factor en vroeg om een andere aanpak dan oorspronkelijk gewenst.

In 2022 presenteerde de Open Universiteit het visiedocument ‘We zijn anders: Erkennen en Waarderen op de Open Universiteit’. Er werden diverse dialoogsessies georganiseerd en de voorzitter van de commissie Erkennen en Waarderen van de Open Universiteit bezocht alle faculteiten en gremia om het visiedocument toe te lichten. De universiteit wil aan verschillende belangrijke thema's bijzondere aandacht gaan besteden. Ten eerste de rol van teams en hun doelstellingen in de organisatie. Hierbij zal strategische personeelsplanning een belangrijke rol spelen. Een tweede thema is diverse en dynamische loopbaanpaden, met ook aandacht voor leiderschap en (maatschappelijke) impact. Maatschappelijke impact ligt aan de basis van het bestaansrecht van de Open Universiteit. Met activiteiten gericht op het bereiken van impact geeft de Open Universiteit de kennis die zij in haar onderzoek heeft opgedaan, terug aan de maatschappij. Ten derde wil de instelling haar kennis uit wetenschappelijk onderzoek en onderwijs met de samenleving delen en voor andere onderzoekers toegankelijker maken (open science).

In 2023 verschijnt een vernieuwde versie van de nationale positionpaper, waaraan elke commissie een bijdrage heeft geleverd. Hierin beschrijven de Nederlandse publieke kennisinstellingen hoe ze de

speerpunten uit de paper structureel in praktijk gaan brengen. Daarmee breekt een nieuwe fase aan, waarin de instellingen Erkennen en Waarderen via nieuwe processen en instrumenten in de praktijk gaan verankeren.

De landen om ons heen kijken met veel belangstelling naar Erkennen en Waarderen en bewegen in een vergelijkbare richting. In 2022 spraken honderden wetenschapsorganisaties uit Europa en daarbuiten af dat de beoordeling van onderzoek anders moet. Ze deden dat in de Agreement on Reforming Research Assessment. Ook de Open Universiteit ondertekende in 2022 deze overeenkomst. Het document, opgesteld door de Europese Commissie, de Europese Vereniging van Universiteiten en Science Europe, bevat afspraken over de vraag hoe onderzoeksresultaten beoordeeld dienen te worden, met als doel de waardering van het werk van wetenschappers te verbeteren.

Nieuw personeels- en salarissysteem

Als onderdeel van het programma de Digitale OU is in februari 2022 de aanbesteding gestart voor een nieuw HR-personeels- en salarissysteem. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de keuze voor AFAS Profit. De invoering van het nieuwe systeem moet onder andere bijdragen aan het efficiënter laten verlopen van een aantal HR-processen. In 2022 is veel tijd geïnvesteerd om de implementatie en livegang op 1 januari 2023 mogelijk te maken. De invoering vindt gefaseerd plaats, waarbij gestart is met de basisinrichting.

Loopbaanontwikkeling

Met de komst van een loopbaanadviseur zijn nieuwe initiatieven ontstaan om het belang van loopbaanontwikkeling nadrukkelijker op de kaart te zetten. Zo is de leer- en loopbaanportal grondig vernieuwd en uitgebreid, en zijn er verschillende workshops georganiseerd voor zowel medewerkers als het management.

Onboarding

Ook is er meer aandacht gekomen voor de introductie en begeleiding van nieuwe medewerkers, en wordt het hele onboarding-proces kritisch onder de loep genomen. Op basis van deze bevindingen en met de implementatie van AFAS krijgt de verdere uitwerking hiervan in 2023 zijn beslag.

Leiderschapsontwikkeling

Het blended learning Management Development-traject voor vakgroepvoorzitters en teamleiders is in 2021 gestart, maar heeft vanwege COVID-19 tijdelijk

stilgelegd. In de loop van 2022 zijn de trainingsbijeenkomsten hervat en volgen 39 leidinggevendenden een uitgebreid traject. De afronding hiervan is voorzien in februari 2023.

Vrouwelijke hoogleraren

In december 2022 bleek uit de jaarlijkse Monitor Vrouwelijke Hoogleraren van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren (LNVH) dat het aandeel vrouwelijke hoogleraren in Nederland opnieuw is gestegen. Het landelijk gemiddelde aandeel vrouwelijke hoogleraren aan de universiteiten in Nederland ligt op 26,7 procent. Dit aandeel nam ten opzichte van 2021 toe met 1 procent.

Aan de Open Universiteit bedraagt het aandeel vrouwelijke hoogleraren 40,4 procent. Ten opzichte van 2021 is het aandeel licht gedaald (met 1,6 procent), maar de Open Universiteit is in Nederland nog steeds koploper wat betreft het aandeel vrouwelijke hoogleraren; zie onderstaande tabel.

	2022	2021
landelijk gemiddelde	26,7%	25,7%
Open Universiteit	40,4%	42%

Vitaliteitsweek

Als gevolg van COVID-19 was het enkele jaren niet mogelijk om de vitaliteitsweek te organiseren. In 2022 heeft de Open Universiteit haar medewerkers in het kader van deze week weer kunnen informeren, inspireren en activeren op het gebied van vitaliteit, gezondheid en werksatisfactie. De boodschap van de vitaliteitsweek was: werk aan je eigen welzijn, maak kennis met nieuwe activiteiten, verwen jezelf en doe mee. Ook deze keer was de animo groot en werden de verschillende activiteiten goed bezocht.

Werkdruk

Uit het medewerkersonderzoek in 2021 bleek dat 51,2 procent van de respondenten hun werkdruk (veel) te hoog vinden (2017: 46,6 procent). De stijging is vooral te verklaren door de verplichte lockdown en het thuiswerken tijdens de coronacrisis. Eind 2018 is de Open Universiteit al begonnen met maatregelen om de werkdruk te verminderen. Deze maatregelen zijn vastgelegd in werkdrukplannen per dienst en faculteit, die op lokaal niveau jaarlijks worden geëvalueerd en geactualiseerd. Positief beoordeelde maatregelen die

in 2022 zijn ingezet, betreffen: meer inzet van externe promovendi en van student-assistenten; beter gebruik van teamwork; en de verdergaande automatisering van administratieve processen.

Sociale veiligheid

De Nederlandse universiteiten hechten veel waarde aan een veilig en open werk-, studeer- en onderzoeks-klimaat voor hun studenten, medewerkers en bezoekers. Door het creëren van bewustzijn, het zorgen voor ondersteuning en het scheppen van een veilige cultuur willen de universiteiten een veilige (werk)plek zijn voor iedereen; individueel en als sector. Bij bedreigingen van wetenschappers steunen universiteiten hen waar mogelijk. Instellingen zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun veiligheidsbeleid.

De universiteiten hebben gezamenlijk drie prioritaire thema's gekozen waarop stappen gezet worden: kennisveiligheid, cyberveiligheid en sociale veiligheid. De definitie van sociale veiligheid is: de mate waarin medewerkers en studenten zich op de universiteit beschermd voelen en beschermd zijn tegen sociale onveiligheid, veroorzaakt door menselijk gedrag en/of handelen. Dit gaat onder meer over uitsluiting, pesten, (seksuele) intimidatie, discriminatie en racisme. Dé oplossing voor sociale veiligheid bestaat niet: de instelling moet zorgen dat elke melding serieus en adequaat opgelost wordt.

In opdracht van het ministerie van OCW heeft de KNAW een onderzoek verricht naar ongewenst gedrag in de wetenschap en hoe de structurele en culturele factoren die daartoe leiden, doorbroken kunnen worden. In 2022 is het advies van de KNAW over sociale veiligheid verschenen: 'Sociale veiligheid in de Nederlandse wetenschap. Van papier naar praktijk'. Dit advies is geschreven als gids. Het doel is een proces in gang te zetten om de sociale veiligheid in de Nederlandse wetenschap te vergroten.

Acties van de Open Universiteit op het gebied van sociale veiligheid in 2022:

Voor medewerkers

- Opstellen van een wegwijzer sociale veiligheid medewerkers: sociale veiligheid is een zaak van iedereen. Wat als je als medewerker vermoedt dat er iets gebeurt dat niet hoort, als je zelf een belangenconflict hebt of te maken krijgt met ongewenst gedrag of ongewenst gedrag waarneemt? Waar kun je terecht? De wegwijzer beschrijft de verschillende opties voor medewerkers.

- De Sociale kaart medewerkers. Deze kreeg in 2022 een voortdurende update. De kaart laat zien bij wie medewerkers binnen de Open Universiteit terecht kunnen voor informatie of ondersteuning als het gaat over hun werk, werkplek, welzijn of gezondheid.
- Diversiteit en inclusie. De Open Universiteit heeft de omschrijving van diversiteit en inclusie overgenomen van het Nationaal actieplan voor meer diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek. De omschrijving luidt: ‘De Open Universiteit biedt een veilige leer- en werkomgeving, waarin iedereen zich thuis voelt en kan ontplooiën en waar een diversiteit aan perspectieven gebruikt en overwogen wordt.’ In 2022 is een Diversity Office opgezet dat verantwoordelijk is voor:
 - coördinerende en organisatorische werkzaamheden wat betreft de doelstellingen en bijhorende acties;
 - communicatie intern en extern over diversiteit en inclusie;
 - het geven van gevraagd en ongevraagd advies op verschillende niveaus en naar verschillende eenheden binnen de organisatie (onder andere beleidsadvies);
 - het houden van totaaloverzicht over alle initiatieven op het gebied van diversiteit en inclusie binnen de Open Universiteit;
 - deelname aan in- en externe overlegstructuren op het vlak van diversiteit en inclusie.
- De Open Universiteit heeft eind 2021 een ombudsfunctionaris aangesteld, als onderdeel van de hulp-/zorgstructuur. In juni 2022 heeft de ombudsfunctionaris een rapportage uitgebracht over de eerste acht maanden. In deze rapportage is het advies gegeven een soort nulmeting/scan uit te voeren naar de sociale veiligheid om te onderzoeken in welke mate de sociale veiligheid inclusief is. Dit hangt samen met de speerpunten ‘Personeelsbeleid’, ‘Duurzaamheid’ en ‘Diversiteit en inclusie’, opgenomen in de positionpaper ‘Strategische Koers Open Universiteit’ van april 2022. De planning is dat een onafhankelijke organisatie deze scan in 2023 zal uitvoeren.

Voor studenten

- Op de website klachten en geschillen van de Open Universiteit is een overzicht geplaatst dat duidelijkheid biedt over de vraag waar studenten voor welke klachten terecht kunnen bij de Open Universiteit. Samen met een ‘Doorstroomschema klachten studenten.’
- Net als de vertrouwenspersonen ongewenst gedrag is de ombudsfunctionaris ook voor studenten toegankelijk.
- De Open Universiteit heeft speciale voorzieningen voor studenten met een functiebeperking.

Diversiteit en inclusie

Sinds de oprichting in 1984 geeft de Open Universiteit invulling aan de missie om het hoger onderwijs toegankelijker te maken. Europese en nationale ontwikkelingen op het vlak van diversiteit en inclusie (D&I) maakten het noodzakelijk om deze missie te actualiseren.

Daarom is begin 2021 een klankbordgroep D&I opgericht. Onder leiding van het Expertisecentrum inclusief onderwijs (ECIO) is, samen met studenten en medewerkers, een beleidsscan uitgevoerd naar het studeren met een ondersteuningsvraag bij de Open Universiteit. Naar aanleiding van de bevindingen van de klankbordgroep, de beleidsscan en de bredere Europese en nationale ontwikkelingen is besloten dat de Open Universiteit een algemene strategie voor diversiteit en inclusie moest ontwikkelen. In 2021 is daartoe een eerste voorstel met doelstellingen voor diversiteit en inclusie onderschreven door het College van bestuur en het managementteam. Daarbij is uitgegaan van de missie om een veilige leer- en werkomgeving te bieden, waarin iedereen zich thuis voelt en zich kan ontplooiën en waar een diversiteit aan perspectieven gebruikt en overwogen wordt. Dit sluit aan bij het Nationaal actieplan voor diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek (2020).

Bovendien is eind 2021 gestart met het ophalen van organisatiebrede input om vanuit deze doelstellingen te komen tot een werkplan (inclusief Diversity Office) dat aansluit bij de hedendaagse ontwikkelingen. Vooruitlopend daarop werden, in het kader van aanvraagvereisten voor onderzoeksfinanciering binnen het Europese innovatie- en onderzoeksprogramma Horizon Europe, de initiatieven ten behoeve van gendergelijkheid samengebracht en gepubliceerd in een gendergelijkheidsplan. In 2022 werd een werkplan D&I vastgesteld door het College van bestuur en besproken in het collegeoverleg en managementteamoverleg. Onderdeel van het plan zijn acties gericht op taalbeleid, digitale en fysieke toegankelijkheid en bewustwording op deze drie domeinen. Voor de uitvoering is een Diversity Office (DO) ingericht. In juni 2023 worden de uitvoering van het werkplan en het functioneren van het DO geëvalueerd en wordt een besluit genomen over de toekomstige inrichting van het diversiteitsbeleid. De klankbordgroep D&I blijft bestaan om de werkzaamheden van het DO te volgen en te voeren. Daarnaast blijft de klankbordgroep functiebeperking bestaan.

Gelet op de gendersamenstelling anno 2022, wordt in het gendergelijkheidsplan in het bijzonder aandacht gevestigd op de vertegenwoordiging van vrouwen in de top van het bestuur, onder universitair hoofddocenten en bij IT-functies. Naast deze interne ontwikkelingen, neemt de Open Universiteit sinds eind 2020 actief deel aan de Task Force Diversity and Inclusion van EADTU en sinds april 2021 aan het Landelijk Netwerk van Diversity Officers (LandDO, informeel netwerk) van de Nederlandse universiteiten.

Vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen

Vertrouwenspersonen bieden steun en helpen bij het zoeken naar manieren om ongewenst gedrag te laten stoppen of de-escaleren. De uiteindelijke keuze om al dan niet vervolgstappen te zetten, ligt bij de melder. Vertrouwenspersonen garanderen vertrouwelijkheid en zullen nooit zonder toestemming van de melder handelen. Naast opvangen, begeleiden en adviseren, kent de vertrouwenspersoon nog twee hoofdtaken, namelijk gevraagd en ongevraagd adviseren, en het voorlichten en informeren van de organisatie.

Onderstaande tabel 1 geeft het totaal aantal casussen weer van medewerkers en studenten. We spreken van een casus als een persoon de vertrouwenspersoon gecontacteerd heeft. Het komt geregeld voor dat een melder meerdere gesprekken over het jaar heeft met de vertrouwenspersoon. Dit wordt als één casus geteld.

TABEL 1
Aantal casussen van studenten en medewerkers

	2022	2021	2020	2019	2018
medewerkers	36	10	23	18	23
studenten	8	11	5	3	13
totaal	44	21	28	21	36

TABEL 2
Aantal casussen per ongewenste gedragsvorm

	discriminatie	intimidatie seksueel	intimidatie algemeen	pesten	agressie/geweld	overig ongewenst gedrag	overig
medewerkers	1	1	12	1	2	16	3
studenten	0	0	2	0	0	3	3
totaal	1	1	14	1	2	19	6

In 2022 (44 casussen) zagen we een verdubbeling ten opzichte van 2021 (21 casussen). Er is vooral een grote stijging te zien van casussen onder medewerkers. Kijkend naar de man-vrouwverhouding blijkt dat 33 procent van de personen die de vertrouwenspersonen contacteren man is. De medewerkers die contact opnemen met de vertrouwenspersonen vallen zowel onder OBP (53 procent) als WP (47 procent).

Vormen van ongewenst gedrag

In tabel 2 zijn de casussen van 2022 onderverdeeld in de verschillende vormen van ongewenst gedrag die onder psychosociale arbeidsbelasting vallen. Indien er binnen één casus meerdere vormen van ongewenst gedrag hebben plaatsgevonden, wordt de meest prominente vorm gebruikt. Deze tabel is hierop gebaseerd.

De tabel bevat een extra categorie 'overig ongewenst gedrag'. Hieronder valt gedrag dat niet direct onder de andere categorieën te plaatsen is, maar toch als ongewenst wordt ervaren. Het gaat dan bijvoorbeeld om onheuse bejegening en onprofessioneel, niet integer of respectloos gedrag. Ook vallen hier casussen onder waarbij een persoon een signaal wil afgeven over sociaal onveilige situaties die hij of zij observeert als omstander.

In de categorie 'overig' zijn casussen opgenomen die niet onder ongewenst gedrag vallen, en dus niet bij de vertrouwenspersoon horen, en soms een doorverwijzing vereisen.

Advies versus melding

Het doel waarmee een persoon de vertrouwenspersoon contacteert, kan verschillen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee hoofdredenen: advies inwinnen en melden. In 22 gevallen werd advies ingewonnen en in 19 gevallen was sprake van een melding. In drie situaties ging het om een ander doel dan advies of melden, of om een verwijzing naar de vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit of de ombudsfunctionaris.

Er is sprake van een grote stijging van het aantal casussen onder medewerkers. De Open Universiteit is dus kennelijk niet voor iedere medewerker een sociaal veilige werkplek. De stijging zou kunnen worden gezien als een indicatie dat mensen makkelijker hun weg vinden naar de vertrouwenspersoon en/of dat er sprake is van een daadwerkelijke toename van het aantal gevallen van ongewenst gedrag aan de Open Universiteit.

Het gaat meestal om individuele casussen. Soms kregen de vertrouwenspersonen meerdere meldingen en/of adviesvragen van bepaalde groepen medewerkers. Dit heeft soms geleid tot het signaleren hiervan aan de ombudsfunctionaris en/of de Ondernemingsraad en/of het College van bestuur.

In 2022 zijn er geen klachten via de vertrouwenspersonen doorgestuurd naar de klachtencommissie ongewenste omgangsvormen.

Ombudsfunctionaris

De ombudsfunctionaris heeft een onafhankelijke en onpartijdige positie en signaleert en adviseert over mogelijke structurele problemen en knelpunten wat betreft sociale veiligheid en ongewenst gedrag. De ombudsfunctionaris onderneemt actie als er sprake is van een patroon.

In 2022 hebben in totaal 15 medewerkers en 14 studenten een melding gedaan bij de ombudsfunctionaris. Een melding is in het 'Reglement ombudsfunctionaris' als volgt omschreven: het verzoek van (een) medewerker(s) of (een) student(en) aan de ombudsfunctionaris om een vraag, klacht, dilemma of conflict in behandeling te nemen aangaande beleid dat ongewenst of onbillijk uitwerkt, dan wel aangaande ongewenst gedrag of onjuiste of onbillijke behandeling door een functionaris, student of orgaan van de Open Universiteit.'

Bij de medewerkers ging het om:

- ervaren sociale onveiligheid binnen de eigen werksituatie;
- geen transparantie in de besluitvorming, de communicatie erover en de uitvoering ervan;
- een gevoel van machtsmisbruik of intimiderend gedrag;
- een arbeidsconflict.

Het merendeel van de medewerkers wilde zaken anoniem melden. Daarmee is de bewegingsvrijheid om specifiek iets te doen aan casuïstiek (hoor en wederhoor) voor de ombudsfunctionaris beperkt. Dit laat onverlet dat in algemene zin het thema sociale (on)veiligheid door de ombudsfunctionaris aan de orde is gesteld (zie de hierboven beschreven ondernomen acties).

Bij de studenten ging het om:

- de communicatie door de Open Universiteit;
- het niet nakomen van afspraken;
- problemen met de thuisentamining;
- een niet goed werkend computersysteem van de Open Universiteit.

De meldingen van studenten zijn in overleg met de ombudsfunctionaris opgepakt door de organisatie en veelal naar tevredenheid van de studenten afgehandeld.

Hoofdstuk 8

Financiën

De Open Universiteit sloot 2022 af met een negatief resultaat van € 4,9 miljoen. Begroot was een tekort van € 3,6 miljoen.

Financiële gegevens

Na een reeks positieve resultaten is het resultaat over 2022 negatief. Dit ligt weliswaar in lijn der verwachting met hetgeen is begroot, echter de omstandigheid dat het resultaat ongunstiger is dan begroot, wordt met name veroorzaakt door de omvangrijke dotatie aan de voorziening voor claims, geschillen en rechtsgedingen. Deze voorziening is in de jaarrekening 2022 gevormd ter dekking van de kosten gerelateerd aan het onrechtmatig verstrekken van de graden Master of Business Administration (MBA) en Master Loopbaan Management (MLM).

Het resultaat 2022 heeft een drukkend effect op de vermogenspositie van de Open Universiteit. De ratio's dalen weliswaar ten opzichte van 2021, maar blijven ultimo 2022 binnen de externe en interne signaleringswaarden die worden gehanteerd voor de beoordeling van de financiële continuïteit.

Van het resultaat over 2022 is € 0,5 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserves onder het eigen vermogen. Ultimo 2022 bedraagt de omvang van de bestemmingsreserves € 1,2 miljoen. Dit bedrag bestaat voor € 0,9 miljoen uit het in 2023 afronden van activiteiten die in 2022 waren voorzien in het kader van de Kwaliteitsafspraken en strategische initiatieven. Dit geldt eveneens voor de middelen die zijn toegerekend voor 2022 voor de uitvoering van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid. Hiervoor werd een bestemmingsreserve gevormd van € 0,2 miljoen. Voorts resteert er ultimo 2022 een bestemmingsreserve van € 0,1 miljoen voor de IT-transitie en informatieveiligheid.

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022

Bedragen maal € 1.000

	rekening 2022	begroting 2022	rekening 2021
baten			
rijksbijdrage OCW	66.095	62.328	58.885
cursus-, les- en examengelden	14.008	14.590	15.062
baten werk in opdracht van derden	4.982	4.997	4.656
overige baten	1.314	1.005	1.330
totaal baten	86.399	82.920	79.933
lasten			
personele lasten	65.418	66.831	58.281
afschrijvingen	1.546	1.680	1.887
huisvestingslasten	2.398	2.374	2.316
overige lasten	21.766	15.318	13.895
totaal lasten	91.128	86.203	76.379
saldo baten en lasten	(4.729)	(3.283)	3.554
financiële baten en lasten	126	0	0
resultaat	(4.603)	(3.283)	3.554
resultaat deelneming	(310)	(300)	0
nettoresultaat	(4.913)	(3.583)	3.554

Samenstelling resultaat 2022

In onderstaande tabel wordt de samenstelling van het resultaat gespecificeerd, gesplitst in het operationele resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering en het resultaat uit bijzondere of eenmalige gebeurtenissen die zich in het boekjaar hebben voorgedaan.

Bedragen maal € 1.000

omschrijving	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
operationeel resultaat	(1.273)	(3.143)	3.478
onderuitputting toegekende middelen			
sectormiddelen	192	0	270
Kwaliteitsafspraken	587	0	711
strategische initiatieven	1.223	0	444
IT-transitie/informatieveiligheid	128	0	271
	2.130	0	1.696
mutatie voorzieningen			
claims, geschillen, e.d.	(1.100)	0	0
reorganisatievoorziening/voorziening WW/BW	(519)	(250)	(18)
voorziening vitaliteit	124	0	106
eigen risico WAO/jubilea	(28)	0	(312)
langdurig zieken	(35)	0	(168)
wachtgeldvergoeding/transitievergoeding*	(345)	(150)	(244)
	(1.903)	(400)	(636)
bijzondere/incidentele mutaties			
niet opgenomen verlof	(475)	0	(416)
voorziening voorraad/prijs- en hoeveelheidsverschil	226	0	(779)
dubieuze debiteuren	(179)	(40)	(81)
batens/lasten mutatie	(739)	0	292
verplichting (OU-)studenten i.v.m. onterechte graadverlening	(2.700)	0	0
	(3.867)	(40)	(984)
resultaat	(4.913)	(3.583)	3.554

* Inclusief uitbetaling transitievergoedingen en uitkeringen aan medewerkers die in het verleden een tijdelijk dienstverband hadden.

Uit voorgaande tabel kan worden afgeleid dat het resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering (het operationele resultaat) € 1,3 miljoen negatief bedraagt. Dit is € 1,8 miljoen beter dan begroot. Het uiteindelijke resultaat 2022 wordt voor € 3,6 miljoen negatief beïnvloed door bijzondere of eenmalige gebeurtenissen.

De baten (inclusief de financiële baten en lasten) overstegen de begroting met € 3,6 miljoen, terwijl de lasten € 4,9 miljoen hoger waren dan begroot. Uiteindelijk kwam het resultaat over 2022 hierdoor € 1,3 miljoen ongunstiger uit dan begroot.

De belangrijkste redenen voor de afwijkingen van de baten in 2022 ten opzichte van de begroting staan in onderstaande tabel.

omschrijving	toelichting
rijksbijdrage OCW	Compensatie halvering collegegeld eerstejaarsstudenten over de periode 2018 t/m 2021. Compensatie halvering collegegelden voor alle studenten in 2021/22 (NPO-maatregel). Besteding deel toegekende Sectorplan-middelen 2022.
cursusgelden	Hogere afzet EC-punten in de periode t/m augustus tegen een gereduceerd tarief, verband houdend met de maatregel halvering collegegeld Nationaal Programma Onderwijs. Lagere afzet EC-punten in de periode september-december na beëindiging maatregel halvering collegegeld Nationaal Programma Onderwijs. Voorts is een deel van de cursusgelden als vooruitontvangen post op de balans gepresenteerd omdat de onderwijsprestatie pas in het volgende boekjaar wordt geleverd.

De belangrijkste redenen voor de afwijkingen van de lasten in 2022 ten opzichte van de begroting staan in onder- en nevenstaande tabel.

omschrijving	toelichting
personele lasten	Vertraagde invulling van vacatures; er is sprake van een krappe arbeidsmarkt, waardoor het lastig is om tijdig voldoende personeel te vinden. Hogere externe inhuur, mede als gevolg van de vertraagde invulling van vacatures. Hoger dan verwachte dotatie aan de personele voorzieningen. Hogere overige personele lasten door omvangrijke dotatie aan de verplichting verlofdagen.

omschrijving	toelichting
overige lasten	Opnemen voorziening gevormd ter dekking van de kosten gerelateerd aan het onrechtmatig verstrekken van de graden Master of Business Administration (MBA) en Master Loopbaan Management (MLM). Hogere kosten project de Digitale OU door inhoudelijke wijzigingen in het programma en een verschuiving in de planning van de verschillende deelprojecten. Hogere materiaalgebonden lasten als gevolg van een hogere EC-afzet dan waarmee rekening was gehouden in de begroting. Hogere kosten voor inhuur diensten derden voor een aantal strategische speerpunten en onderzoeken.

Een uitgebreide toelichting op de afwijkingen tussen de realisatie en de begroting is opgenomen in de jaarrekening.

Financiële positie en ontwikkeling kengetallen

Het negatieve resultaat 2022 heeft een ongunstig effect op de financiële positie van de Open Universiteit en de kengetallen (ratio's) die voor de beoordeling van de financiële continuïteit worden gehanteerd. In de continuïteitsparagraaf staan de financiële kengetallen opgenomen voor de periode 2021 tot en met 2027.

Financiële instrumenten, marktrisico's en risicobeheersing

De Open Universiteit was ook in 2022 voornamelijk actief in Nederland en liep geen significante valutarisico's. Er werd in het verslagjaar niet belegd in effecten, waardoor de instelling geen prijsrisico's liep. De instelling loopt wel een renterisico over rentedragende vorderingen (liquide middelen). In 2020 werd de overstap gemaakt naar schatkistbankieren via het ministerie van Financiën, om te voorkomen dat negatieve rente over uitstaande betaal- en spaartegoeden moest worden betaald. De Open Universiteit had in het verslagjaar geen vastrentende vorderingen of financiële derivaten. Er werd in 2022 geen gebruik gemaakt van bancaire kredietfaciliteiten. In 2022 is de rente op de financiële markten gestegen. Dit heeft geleid tot bescheiden rentebaten op de uitstaande liquide middelen die niet waren begroot.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten, verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden en dergelijke, benadert de boekwaarde daarvan.

Risico's en kansen

Risicomanagement vormt een belangrijk onderdeel van de interne beheersorganisatie binnen de Open Universiteit. Periodiek, onder andere bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening, worden de risico's in kaart gebracht die op strategisch, tactisch en operationeel niveau onderkend worden en die een mogelijke belemmering zouden kunnen zijn voor het realiseren van de doelstellingen. Waar nodig zijn of worden beheersmaatregelen getroffen om deze risico's te mitigeren. Centraal daarbij staat een evenwichtige balans tussen de impact van onderkende risico's en getroffen beheersmaatregelen. In 2022 is een nieuwe impuls gegeven aan strategisch risicomanagement binnen de Open Universiteit. Het eigenaarschap en daarmee de verantwoordelijkheid om middels dit project risicomanagement binnen de Open Universiteit te optimaliseren, ligt bij het College van bestuur en het managementteam (de decanen en directeuren).

Op basis van gesprekken met het College van bestuur, decanen en directeuren van de diensten is een groslijst gegenereerd met de strategische risico's die door de betrokkenen worden onderkend, rekening houdend met de kans dat een risico zich voordoet en de impact ervan. Deze risico's zullen worden toebedeeld aan eigenaren die, samen met een in te stellen werkgroep per risico, aan de slag gaan om voor de onderkende risico's een risicomanagementstrategie (vermijden, verminderen, overdragen of accepteren) te formuleren. Verankering in de planning-en-controlcyclus vindt plaats door middel van periodieke monitoring en rapportage aan de verschillende gremia binnen de Open Universiteit, waaronder het College van bestuur, managementteam en de Raad van toezicht. De belangrijkste strategische risico's zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Strategische risico's

Beheersbare instroom van studenten	
Het risico bestaat dat de voorgenomen groei in BaMa- en niet-BaMa-onderwijs niet wordt gerealiseerd en dat de instroom van studenten en/of de afzet in EC terugloopt, met als gevolg afnemende opbrengsten en overcapaciteit aan formatie. Door wijziging van de wet- en regelgeving komen medewerkers eerder in aanmerking voor een vast dienstverband, waardoor de flexibele schil afneemt.	Prioriteit: gemiddeld
Krapte op de arbeidsmarkt	
Als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt en de concurrentie met andere universiteiten, bestaat het risico dat de Open Universiteit onvoldoende in staat is om talent aan te trekken en te behouden. De werkdruk in het hoger onderwijs en de geografische ligging zijn mogelijk risico verhogende factoren.	Prioriteit: hoog

Beperkte omvang opbrengsten uit tweede en derde geldstroom	
Door de beperkte schaalomvang van de Open Universiteit en de toegenomen concurrentie in het verkrijgen van financiering uit de tweede en derde geldstroom, bestaat het risico dat deze geldstromen verder afnemen. Hierdoor kunnen de uitvoering van onderzoek en de kwaliteit van het onderzoek onder druk komen te staan.	Prioriteit: gemiddeld
Digitale veiligheid	
Het risico dat de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in gevaar komt, door een externe of interne digitale calamiteit. De impact op onderwijs, onderzoek en ondersteuning zal groot zijn aangezien we in het primaire proces in grote mate afhankelijk zijn van informatietechnologie.	Prioriteit: hoog
Kenniseveiligheid	
Het risico dat derden ongewenst toegang krijgen tot data van de Open Universiteit. De impact is groot omdat we een grote hoeveelheid persoonsgebonden informatie in gebruik hebben. Ook de potentiële gevolgen zijn groot.	Prioriteit: hoog
IT-transitie	
Het risico dat de IT-transitie langer duurt dan gepland en niet binnen het hiervoor beschikbaar gestelde budget kan worden gerealiseerd. Als dit risico zich voordoet, vormt dit mogelijk een bedreiging voor de voortgang van de primaire en ondersteunende processen. Tevens kan dit negatieve gevolgen hebben voor de community-vorming binnen de Open Universiteit als de ICT deze community-vorming onvoldoende faciliteert.	Prioriteit: hoog
Positie en rol van de Open Universiteit in het onderwijsveld	
Door wijzigingen in het politieke landschap en veranderende politieke keuzen bestaat het risico dat de overheidsfinanciering onvoldoende meebeweegt met de groei van het aantal studenten in het onderwijs en dat de uitvoering van onderzoek verder onder druk komt te staan. Ook door geopolitieke gebeurtenissen kan de hoogte van de rijksbijdrage negatief worden beïnvloed. De Open Universiteit is als kleinste van de 14 universiteiten kwetsbaarder voor veranderingen in de overheidsfinanciering.	Prioriteit: gemiddeld
Beperkte executiekracht van de Open Universiteit	
De executiekracht van de Open Universiteit is beperkt. Hiermee wordt bedoeld het vermogen om plannen tot uitvoering te brengen. Dit houdt voor een belangrijk deel verband met de beperkte omvang van de ondersteunende staf. Het adresseren van de thema's die in het wetenschappelijk onderwijs spelen en het hieraan opvolging geven, komt vaak neer op een kleine groep (vaak dezelfde) medewerkers. Hierdoor is de Open Universiteit kwetsbaar.	Prioriteit: gemiddeld

Instrumenten College van bestuur

Het College van bestuur is verantwoordelijk voor de bewaking van het resultaat en het stellen van kaders waarin medewerkers en managers opereren. Hiertoe beschikt het College over verschillende instrumenten. Het gaat onder meer om het instellingsplan waarin de strategie van de Open Universiteit wordt vastgelegd, vertaling van strategische doelen in (meer)jarenplannen van faculteiten en diensten, en een begrotingscyclus, waarbij jaarlijks, voortbordurend op het instellingsplan en de middelen die naar verwachting door het rijk worden toegekend, het centrale kader wordt bepaald. Op basis hiervan en de (meer)jarenplannen stellen faculteiten, centra en diensten een (meerjaren) begroting op. Het geheel leidt tot een (meerjaren) begroting van de Open Universiteit. Verder betreffen de instrumenten van het College van bestuur onder meer een bottom-up gevoed stelsel van periodieke rapportages over financiële en niet-financiële informatie, inclusief een eindejaarsprognose en periodiek bilateraal overleg tussen het College van bestuur en faculteiten, centra en diensten; het Bestuurs- en beheersreglement waarin taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd; de Regeling nevenwerkzaamheden die regels bevat voor openbaarmaking van nevenwerkzaamheden van medewerkers ter voorkoming van potentiële belangenverstrengeling; en de Integriteitscode.

Ontwikkeling afzet EC-punten

Sinds de start van collegejaar 2022/2023 is een afvlakking van de groei in afzet EC-punten waarneembaar. In dit kader is het van belang dat de Open Universiteit haar unieke positie in het hoger onderwijs onder de aandacht blijft brengen van het ministerie van OCW en andere relevante stakeholders. Naast het doel om de rijksbekostiging op het juiste niveau te houden, dient de Open Universiteit zich maximaal in te spannen om de cursusafzet op niveau te houden. Hiervoor is het noodzakelijk dat de Open Universiteit op zoek blijft naar mogelijkheden om het onderwijsaanbod aantrekkelijk te houden door het aanbieden van relevante en actuele opleidingen en programma's en door het onderzoeken van mogelijkheden om de bestaande doelgroepen uit te breiden, of het aanbod ook interessant te maken voor schoolverlaters. Voorts heeft in 2022 een heroriëntatie plaatsgevonden van de rol en positie van Marketing en communicatie binnen de Open Universiteit, om daarmee de effectiviteit ervan verder te optimaliseren.

Kwaliteit van onderwijs en onderzoek

Kwaliteit van onderwijs en onderzoek is van grote betekenis voor de Open Universiteit. Van belang daarbij zijn visitaties van opleidingen en onderzoek, die erop gericht zijn vast te stellen of de instelling voldoet aan de vereiste wetenschappelijke kwalificaties en maatstaven. Sinds 1 september 2017 is in Nederland nieuwe wetgeving van kracht die aan de toekenning van hoger-onderwijsgraden de voorwaarde verbindt van accreditatie op opleidingsniveau door de NVAO. De Open Universiteit heeft ten aanzien van drie programma's in het contractonderwijs verzuimd om als gevolg van deze nieuwe wetgeving de toekenning van een mastergraad te beëindigen. Het gaat om de programma's Loopbaanmanagement, yOurMBA en MBA Data Science and Digital Innovation. Geen van deze programma's is geaccrediteerd. Hiervoor mogen niet langer de behaalde titels MBA en MLM worden gevoerd. De Open Universiteit ziet het als haar verantwoordelijkheid om de gemaakte fouten te herstellen. In de jaarrekening 2022 is een voorziening gevormd in verband met de financiële afwikkeling van deze kwestie. Het College van bestuur heeft maatregelen getroffen om een soortgelijke situatie in de toekomst te voorkomen.

Werkkapitaal en financieringsbehoefte

Het werkkapitaal bedroeg ultimo 2022 € 17,5 miljoen (ultimo 2021: € 20,6 miljoen). In 2022 vonden geen externe financieringsactiviteiten plaats en werden ook geen middelen belegd in niet-direct opeisbare middelen. Momenteel is geen sprake van externe financiering. Daar zal mogelijk verandering in komen wanneer besluitvorming over huisvesting van de campus in Heerlen heeft plaatsgevonden. De verwachting is dat in de loop van 2023 duidelijk zal worden op welke wijze de huisvesting voor de langere termijn vorm zal krijgen. Onderzocht wordt, mede afhankelijk van de omvang van de hiermee gemoeide investeringen, hoe deze uitgaven zullen worden gefinancierd.

Treasury

Beleid, taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het Treasurystatuut, dat gebaseerd is op de Regeling beleggen, lenen en derivaten van het ministerie van OCW. Voor de Open Universiteit is financieel risicobeheer het primaire treasurydoel. Het secundaire doel is een goed renteresultaat. Dat secundaire doel leverde in 2022 voor het eerst sinds enige tijd weer een positief resultaat op. De Open Universiteit had in 2022 geen beleggingen en bijzondere risicoafdekking was niet nodig.

Aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesystemen

De Open Universiteit heeft een risicobeheersings- en controlesysteem dat afgestemd is op de belangrijkste geïdentificeerde risico's (zie het overzicht met de belangrijkste strategische risico's in dit hoofdstuk). Daarbij houdt de instelling rekening met de bevindingen en aanbevelingen die in de managementletter van de externe accountant zijn opgenomen. Deze managementletter bespreekt het College van bestuur met de externe accountant en de Raad van toezicht. Indien gewenst, nodigt de Raad van toezicht de accountant uit voor een nadere toelichting en dialoog. De externe accountant is minimaal één keer per jaar aanwezig bij de Raad van toezicht, namelijk in de vergadering waarin het jaarverslag wordt goedgekeurd.

Begroting 2023

De begroting 2023 van de Open Universiteit is op 9 december 2022 goedgekeurd door de Raad van toezicht. De begroting 2023 sluit met een tekort van € 2,9 miljoen (begroting 2022: € 3,6 miljoen negatief). Het College van bestuur heeft in de begroting 2023 omvangrijke budgetten gereserveerd voor de uitvoering van strategische initiatieven, Kwaliteitsafspraken en de geformuleerde speerpunten uit het nieuwe instellingsplan 2023-2027. Daarnaast is, net als in de begroting van 2022, rekening gehouden met de IT-transitie. Ten slotte wordt de Open Universiteit, zoals de gehele samenleving, geconfronteerd met prijsstijgingen in het algemeen en energie in het bijzonder. In de begroting 2023 is rekening gehouden met (gedeeltelijke) compensatie door de overheid van deze hogere energielasten. Het tekort in 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.

Nieuw instellingsplan 2023-2027

In het najaar van 2022 heeft de Open Universiteit haar nieuwe instellingsplan gepresenteerd voor de periode 2023-2027. Speerpunten daarin liggen op het gebied van onderwijs, onderzoek, communityvorming, huisvesting, maatschappelijke vraagstukken, personeelsbeleid, en (het verhogen) van de executiekracht van de universiteit (onder het label 'excellente organisatie').

IT-investeringen

In 2022 is het instellingsbrede IT-programma de Digitale OU gecontinueerd. Dit betreft een meerjarig en ingrijpend transitieprogramma dat is gesplitst in drie deelprogramma's, namelijk de Digitale campus, de

Digitale faculteit en het Digitaal bedrijf. De uitvoering van deze programma's trekt een zware wissel op de organisatie en haar medewerkers. In financiële zin is in 2022 sprake van een forse overschrijding van de begroting. Deze overschrijding wordt op hoofdlijnen veroorzaakt doordat werkzaamheden uit 2021 zijn doorgeschoven naar 2022; daarnaast is op onderdelen sprake van inhoudelijke wijzigingen in de programma's en vertraging in de tijd als gevolg van een beperkte interne capaciteit. Externe capaciteit is niet altijd direct beschikbaar en brengt hogere kosten mee. De vertraging leidt vervolgens tot het langer operationeel beschikbaar houden en onderhouden van bestaande programma's en applicaties (de IT-legacy), met alle bijkomende en niet-voorzien kosten van dien.

De governance van dit programma is in de loop van 2022 aangescherpt om de (inhoudelijke en financiële) beheersing van het totale programma, respectievelijk van de daartoe behorende deelprogrammalijnen, te verbeteren. Voor ieder deelprogramma is een verantwoordelijke benoemd en zijn de uit te voeren activiteiten per programma geïnventariseerd en de kosten in kaart gebracht. Dit heeft ertoe geleid dat het budgettaire kader voor het programma in 2023 is verruimd. Over de inhoudelijke en financiële uitvoering wordt periodiek aan de (onlangs ingestelde) Projectraad gerapporteerd in de vorm van een voortgangsrapportage.

Kwaliteitsafspraken

In 2023 wordt het programma voor de Kwaliteitsafspraken, in goede afstemming met de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad, vervolgd. Uitdaging is en blijft om het ambitieuze programma conform planning uit te voeren en de beschikbare middelen daarbij ten volle in te zetten voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Onderwijs

In financieel opzicht staat de Open Universiteit er ondanks het negatieve resultaat 2022 goed voor. Het is van belang om ook in 2023 te blijven sturen op afzet EC-punten door het onderwijs én de onderwijs-ondersteuning verder te verbeteren, en het onderwijsportfolio met aantrekkelijke propositities uit te breiden. Daarbij is het verder van belang – gegeven het huidige onzekere economische klimaat (met onder andere hoge inflatie en fors gestegen energieprijzen) – om nauwlettend de mogelijke impact daarvan op de onderwijs-deelname te volgen, zodat tijdig passende maatregelen kunnen worden genomen.

Onderzoek

Op het onderzoeksdomein zal de Open Universiteit verdere stappen zetten, waarbij versterking van het interdisciplinaire onderzoek, dat gestoeld is op een stevige disciplinaire basis, bijzondere aandacht krijgt.

Huisvesting

Op het gebied van huisvesting staat in 2023 besluitvorming op de agenda wat betreft de campusontwikkeling in Heerlen. Daarnaast wordt gezien welke investeringen en bijbehorende maatregelen nodig zijn om het netwerk van studiecentra een krachtige impuls te geven. Recentelijk is in dit kader besloten dat de Open Universiteit samen met de Universiteit Leiden, de TU Delft en Universiteiten van Nederland in 2025 het Spuigebouw in het centrum van Den Haag in gebruik zal nemen. De Open Universiteit wil van het studiecentrum in Den Haag een aansprekende en toonaangevende locatie maken, met state-of-the-art voorzieningen voor ons hybride onderwijs en voor publiekspresentaties.

Declaraties leden College van bestuur

In overeenstemming met de declaratieregeling College van bestuur-leden Nederlandse universiteiten werd onderstaand overzicht opgesteld.

Overzicht declaraties bestuurders verslagjaar 2022 (bedragen in euro's)

	prof. dr. Frank van der Duijn Schouten (voorzitter ad interim)	prof. dr. Theo Bastiaens (rector magnificus)
representatiekosten*	1.951	3.212
reis- en verblijfkosten binnenland**	6.616	2.888
reis- en verblijfkosten buitenland	0	3.138
overige onkosten	0	0
totaal	8.567	9.238
* Hieronder is opgenomen de vaste onkostenvergoeding uitbetaald via het salaris.		
** Inclusief vergoeding woon-werkverkeer.		

Juridische structuur

De Open Universiteit is een publiekrechtelijke rechtspersoon, statutair gevestigd te Heerlen. In onderstaande tabel staat welke belangen de Open Universiteit in 2022 had in andere maatschappijen.

Aandeel in geplaatst kapitaal

Naam rechtspersoon en statutaire zetel	Deelname
OU Holding B.V., Heerlen	100%

Neimed - Limburgs kenniscentrum demografische transitie

Naast Zuyd Hogeschool en de Universiteit Maastricht participeert de Open Universiteit in dit onafhankelijke sociaaleconomische kenniscentrum. Door de krachten van vrijwel het gehele hoger onderwijs- en onderzoeksveld in Limburg te bundelen, beziet Neimed de kansen voor en uitdagingen van Limburg vanuit een multidisciplinair perspectief. Er werden in 2022, conform overheidsbeleid, geen publieke middelen van de Open Universiteit ingezet.

Stichting Open Universiteitsfonds

De stichting Open Universiteitsfonds verworft (deel)fondsen voor stimulering, bevordering en waarborging van onderwijs en onderzoek. Er werden in 2022, conform overheidsbeleid, geen publieke middelen van de Open Universiteit ingezet. Gedurende het boekjaar vonden geen activiteiten plaats in deze stichting.

Brightlands Smart Services Campus

Eind 2021 tekenden de Open Universiteit en de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) een aandeelhoudersovereenkomst. Hiermee is de Open Universiteit, via haar 100%-deelneming in OU Holding B.V., per 1 januari 2022 de vierde aandeelhouder van de campus, naast de Universiteit Maastricht, Provincie Limburg en APG. Als aandeelhouder draagt de Open Universiteit financieel én strategisch bij aan de verdere ontwikkeling van de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen.

Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf geeft de Open Universiteit inzicht in het voorgenomen beleid in de jaren volgend op het verslagjaar en de verwachte effecten van dit beleid op de financiële positie.

Onderwijsdeelname in EC

De oorlog in Oekraïne heeft gezorgd voor een stijging van de prijzen van gas en andere grondstoffen, met als gevolg een forse inflatie. Ook cao-lonen stegen in 14 jaar niet zo hard als in 2022, zij het niet genoeg om de inflatie volledig te compenseren. De gewijzigde economische omstandigheden hebben ertoe geleid dat we, in tegenstelling tot de begrote afzet in 2023 van circa 288.000 EC-punten, thans in de eindejaarprognose 2023 uitgaan van een EC-afzet in 2023 van circa 250.000 EC. Meerjarig gaan we vanaf kalenderjaar 2024 uit van een groei van 3% per jaar voor de afzet bachelor-master (ten opzichte van de eindejaarprognose 2023) en 10% per jaar voor de afzet contractonderwijs. De komende periode is het van belang om de afzetontwikkeling kritisch te blijven monitoren. De ontwikkeling van de afzet wordt regelmatig besproken in het overleg met het managementteam. In de onderstaande tabel is het verloop van het aantal EC-punten gedurende de periode 2022-2027 opgenomen.

	2022 realisatie	2023 raming	2024 raming	2025 raming	2026 raming	2027 raming
bacheloropleidingen	177.201	163.301	146.971	151.380	155.921	160.599
masteropleidingen	68.160	75.357	67.821	69.856	71.952	74.110
schakelprogramma's	50.968	49.667	44.700	46.041	47.423	48.845
totaal	296.329	288.325	259.493	267.277	275.296	283.554

Personele kengetallen in fte's

De formatie in fte's nam toe van 634 ultimo 2021 naar 702 ultimo 2022. In de begroting 2023 wordt rekening gehouden met een verdere uitbreiding van de formatie. Meerjarig wordt gestreefd naar een formatie passend bij de onderwijsdeelname. Dat wil zeggen dat medewerkers die uit dienst treden, niet meer automatisch worden vervangen. Leidend is het strategisch HR-plan, waardoor bij uitdiensttreding wordt beoordeeld of vervanging noodzakelijk is. In de tabel op de volgende pagina is het verloop van het aantal fte's gedurende de periode 2022-2027 opgenomen.

personele kengetallen in fte's	2022 realisatie	2023 raming	2024 raming	2025 raming	2026 raming	2027 raming
management/directie	16	17	17	17	17	17
wetenschappelijk personeel	361	389	389	395	401	407
ondersteunend personeel	325	335	335	338	341	344
totaal in fte's	702	741	741	750	759	768

Staat van baten en lasten: meerjarige ontwikkeling

Uitgangspunt voor de samenstelling van de meerjarenraming is, dat deze een zo reëel mogelijk beeld laat zien van de budgettaire gevolgen van strategische ambities en doelstellingen, zoals opgenomen in het instellingsplan. De begroting t+1 en de meerjarenraming t+2 tot en met t+5 zijn ontleend aan de reguliere planning-en-controlcyclus. Tijdens de totstandkoming van de begroting en de meerjarenraming werden meerdere scenario's doorgerekend. Doorrekenen van scenario's biedt inzicht in de volatiliteit van de uitkomsten, ingeval er wijzigingen worden doorgevoerd in uitgangspunten, parameters en veronderstellingen. De cijfers in deze continuïteitsparagraaf zijn ontleend aan het meest realistische scenario.

Meerjarenraming 2023-2027

Op grond van de geldende verslaggevingsregels dient in het jaarverslag van jaar t een financiële doorkijk te worden opgenomen van de jaren t+1 tot en met t+5, ook wel de continuïteitsparagraaf genoemd. Voor het jaarverslag 2022 betekent dit dat naast de vastgestelde en goedgekeurde begroting 2023, tevens de financiële ramingen over de jaren 2024-2027 dienen te worden opgenomen.

De meerjarenraming 2023-2027 wordt gekenmerkt door een drietal hoofdthema's, te weten:

- de ontwikkeling van de EC-afzet met een daarbij passende ontwikkeling van de formatie
- de huisvesting van de Open Universiteit
- het IT-programma de Digitale OU

Deze ontwikkelingen tezamen leiden ertoe dat het meerjarig resultaat naar verwachting negatief zal zijn. Het meerjarig resultaat laat een opwaartse lijn zien van € 2,9 miljoen negatief in 2023 naar break-even in 2027.

EC-afzet (BaMa en niet-BaMa)

Na vaststelling en goedkeuring van de begroting 2023 is duidelijk geworden dat de begrote EC-afzet 2023 niet zal worden gerealiseerd. Een van de mogelijke oorzaken voor deze afname betreft de afloop van de NPO-maatregel inzake de halvering van het collegegeld voor alle studenten in het collegejaar 2021/2022. Tegelijkertijd is de koopkracht van de mensen in Nederland en Europa gemiddeld genomen afgenomen door de forse inflatie (die onder andere energie en primaire levensbehoeften betreft), die slechts gedeeltelijk is gecompenseerd door hogere lonen. Het voorgaande vertaalt zich in een aanzienlijk lagere afzet. Voor 2023 is een EC-afzet begroot van circa 288.000 EC (dit is gelijk aan de realisatie over 2021 plus 4%). Op basis van de huidige realisatie en aanmeldingen in 2023 is de verwachting dat de EC-afzet uitkomt op een niveau van circa 250.000 EC.

Het effect van de afname van de EC-afzet op de opbrengsten cursus-, les- en examengelden én de rijksbijdrage (door de daling van de afzet neemt het aandeel van de Open Universiteit in de studentgebonden financiering naar verwachting af van 0,86% naar 0,80%) bedraagt circa € 3 miljoen negatief. Daarnaast blijkt uit de meest recente referentieraming dat de groei van de studentenaantallen naar beneden is bijgesteld, hetgeen tot een daling van het te verdelen macrobudget leidt. Teneinde de kosten in lijn te brengen met de teruglopende opbrengsten, heeft het College van bestuur maatregelen getroffen. Naast het verminderen van enkele centrale budgetten, ligt de nadruk van deze maatregelen op het scherp monitoren van de ontwikkeling van de personele formatie.

Huisvesting van de Open Universiteit (hoofdlocatie Heerlen en studiecentra)

De komende maanden zal een beslissing worden genomen inzake de huisvesting van de hoofdlocatie van de Open Universiteit in Heerlen: verhuizen naar de binnenstad of op de huidige locatie blijven. In de meerjarenraming is het scenario verhuizen naar de binnenstad financieel uitgewerkt. Teneinde de initiële investering te kunnen financieren, zal naar verwachting een externe lening aangetrokken moeten worden. In voorliggende meerjarenraming is verder rekening gehouden met de jaarlijkse kosten en investeringen verbonden aan de nieuwe vestiging van de Open Universiteit in Den Haag.

Digitale OU

Het derde thema dat in 2023, en deels ook nog in latere jaren, onderdeel is van de raming heeft betrekking op het moderniseren en toekomstbestendig maken van het IT-landschap van de Open Universiteit. In de begroting 2023 is hiervoor een bedrag van € 2,6 miljoen gereserveerd. Eveneens is in dat jaar regulier rekening gehouden met een substantiële stijging van de computerkosten gerelateerd aan de nieuwe SAAS-oplossingen.

Overige aandachtspunten

Naast bovenstaande centrale thema's is onderstaand een aantal aandachtspunten opgenomen die relevant zijn voor de interpretatie van de opbrengsten en kosten die in de meerjarenraming zijn opgenomen.

- In de rijksbijdrage is rekening gehouden met loonprijscompensatie. We gaan er echter van uit dat deze compensatie niet voldoende zal zijn om de verwachte stijging van de kosten te kunnen dekken. In de meerjarenraming is een kostenstijging ingeboekt die 1% hoger is dan de compensatie.
- Voortbordurend op de negatieve afzetontwikkeling verwachten we dat dit meerjarig een effect zal hebben op het aandeel van de Open Universiteit in de studentgebonden financiering. In de meerjarenraming houden we rekening met een daling van ons aandeel van 0,86% naar 0,80%.
- Vanaf 2024 gaan we meerjarig uit van een groei van de EC-afzet bachelor-master van 3% op jaarbasis (ten opzichte van de eindejaarprognose 2023 van circa 250.000 EC) en contractonderwijs van 10%. Verondersteld wordt daarbij dat het kostenniveau, in dit geval de personele formatie, meebeweegt met de toename van de opbrengst cursus-, les- en examengelden. Meer concreet gaan we uit van een toename van de personele lasten van 70% van de groei van de opbrengsten.

- Ten aanzien van de baten werk in opdracht van derden, zijnde subsidies voor onderzoek, is in de meerjarenraming rekening gehouden met een jaarlijkse groei van 10%. De kosten worden verondersteld mee te groeien, eveneens met een percentage van 70% van de toename van de baten.
- Ten aanzien van de huisvestingslasten is rekening gehouden met de tarieven voor Energiebelasting en Opslag Duurzame Energie (ODE), conform opgave van begin 2023. Hieruit blijkt dat de tarieven behoorlijk zijn gestegen. Er wordt van uitgegaan dat een deel van de hogere kosten zal worden gecompenseerd via de rijksbijdrage. Voorts is bij de huisvestingslasten, indien en voor zover bekend, rekening gehouden met de verwachte exploitatiekosten van het gebouw ná de verhuizing.
- Ten slotte is in de begroting 2023 een budget opgenomen van € 1,6 miljoen, ter besteding aan strategische beleidskeuzes. Meerjarig is hiervoor een bedrag ingeboekt van € 1,0 miljoen per jaar.

Hoewel bovenstaande uitgangspunten een realistisch-ambitieuw en voldoende behoedzaam financieel beeld schetsen, zijn er vanzelfsprekend zaken die voor afwijkingen in het meerjarig beeld kunnen zorgen. Meer informatie staat in de Risicoparagraaf.

Staat van baten en lasten: meerjarige ontwikkeling

Bedragen maal € 1.000

	jaar- rekening 2022	begroting 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027
rijksbijdrage OCW	66.095	66.582	67.087	71.425	75.232	78.944
cursus-, les-, en examengelden	14.008	22.126	21.121	22.185	23.302	24.476
baten werk in opdracht van derden	4.982	6.174	6.792	7.471	8.218	9.040
overige baten	1.314	831	848	865	882	900
totaal baten	86.399	95.713	95.848	101.946	107.634	113.360
personele lasten	65.418	73.416	74.285	78.784	84.244	89.684
afschrijvingen	1.546	1.260	1.263	1.363	2.194	2.200
huisvestingslasten	2.398	2.878	3.007	4.068	3.101	3.128
overige lasten	21.766	20.822	18.333	17.795	18.482	18.168
totaal lasten	91.128	98.376	96.888	102.010	108.021	113.180
saldo baten en lasten	(4.729)	(2.663)	(1.040)	(64)	(387)	180
financiële baten en lasten	(184)	(300)	(128)	529	(172)	(153)
resultaat	(4.913)	(2.963)	(1.168)	465	(559)	27

Een update van de meerjarenraming volgt in het kader van de begroting 2024.

Balans: meerjarige ontwikkeling

Bedragen maal € 1.000

	jaarrekening 2022	begroting 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027
immateriële vaste activa	15	4	0	0	0	0
materiële vaste activa	8.172	8.192	34.400	35.286	34.277	33.262
totaal vaste activa	8.187	8.197	34.400	35.286	34.277	33.262
voorraden	1.311	1.311	1.311	1.311	1.311	1.311
vorderingen	6.943	6.943	6.943	6.943	6.943	6.943
liquide middelen	37.343	30.508	10.064	9.252	9.318	10.013
totaal vlottende activa	45.597	38.762	18.318	17.506	17.572	18.267
totaal activa	53.784	46.959	52.718	52.792	51.850	51.529
algemene reserve	20.588	18.813	17.645	18.110	17.552	17.578
bestemmingsreserves	1.186	0	0	0	0	0
groepsvermogen	21.774	18.813	17.645	18.110	17.552	17.578
voorzieningen	3.941	2.778	2.648	2.545	2.449	2.390
langlopende schulden	0	0	6.768	6.480	6.192	5.904
crediteuren	3.378	3.378	3.378	3.378	3.378	3.378
belastingen en premies sociale premies	4.068	4.068	4.068	4.068	4.068	4.068
vooruitontvangen cursus- en les gelden	7.611	7.611	7.611	7.611	7.611	7.611
vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden werk	3.874	3.874	3.874	3.874	3.874	3.874
OCW/EZ	0	0	0	0	0	0
overige schulden en overlopende passiva	9.138	6.438	6.726	6.726	6.726	6.726
totaal kortlopende schulden	28.069	25.369	25.657	25.657	25.657	25.657
totaal passiva	53.784	46.959	52.718	52.792	51.850	51.529

De onderwijsinspectie (OCW) hanteert een aantal signaleringswaarden voor het identificeren van organisaties met een mogelijk financieel risico. De signaleringswaarden die gehanteerd worden voor de beoordeling zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Signaleringswaarden onderwijsinspectie

signaleringswaarden	
liquiditeit (current ratio)	> 0,75
solvabiliteit II	> 30%
absolute omvang liquide middelen	> 2 M€
normatief eigen vermogen	> 1,00

De overige signaleringswaarden (rentabiliteit, huisvestingsratio en weerstandsvermogen) blijven onderdeel uitmaken van de analyses die de inspectie uitvoert. Daarbij geeft de onderwijsinspectie aan dat deze waarden een minder voorspellende waarde hebben en het de sector om die reden vrij staat om over deze waarden te rapporteren in het bestuursverslag. De Open Universiteit heeft ervoor gekozen deze facultatieve signaleringswaarden mee te nemen in haar bestuursverslag.

In de tabel op de volgende pagina is het verloop van de belangrijkste financiële kengetallen en ratio's opgenomen voor de jaren 2021 tot en met 2027, afgezet tegen de externe signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs.

Kengetallen

De financiële positie van de Open Universiteit neemt de komende jaren af. Dit houdt verband met de verwachte resultaten gedurende de planperiode, in combinatie met de omvangrijke investeringen die samenhangen met de huisvestingsplannen van de universiteit in Heerlen en Den Haag. Uit de tabel op de volgende pagina blijkt dat de liquiditeitsratio naar verwachting in de jaren 2024 tot en met 2027 onder de signaleringswaarde uitkomt. Ook de rentabiliteit is in 2023 en 2024 negatief, om vanaf 2025 rond de 0% te blijven schommelen. De Open Universiteit is gaarne bereid om met de Inspectie van het Onderwijs het gesprek aan te gaan om de ontwikkeling van de financiële positie en de daarvan afgeleide kengetallen nader toe te lichten.

Groepsvermogen

Ultimo 2022 bedroeg het groepsvermogen € 21,8 miljoen. Verwacht wordt dat het groepsvermogen de komende jaren door de geraamde negatieve resultaten zal afnemen tot € 17,6 miljoen. Gedurende de planperiode wordt de signaleringswaarde voor het publieke deel van het groepsvermogen niet overschreden.

Financieringsstructuur

Uit de meerjarenbegroting blijkt dat er naar verwachting met ingang van 2024 externe financiering noodzakelijk is. Dit houdt verband met de omvangrijke investeringen die gemoeid zijn met de realisatie van de huisvestingsplannen van de Open Universiteit in Heerlen en Den Haag.

In de Risicoparagraaf staat informatie over de financiële en andere risico's die de Open Universiteit nadrukkelijk monitort. Waar nodig leidt dit tot tussentijdse bijstellingen van het beleid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit I, gedefinieerd als de algemene reserve gedeeld door het balanstotaal, nam door het negatieve resultaat in 2022 af en bedroeg ultimo 2022 38% (2021: 49%). De verwachting is dat de solvabiliteit de komende jaren verder zal afnemen tot 34% ultimo 2027 en daarmee voldoet aan de interne signaleringswaarde van minimaal 30%.

Als uitgegaan wordt van het totale groepsvermogen inclusief de voorzieningen (solvabiliteit II), dan is dit verhoudingspercentage ultimo 2022 48% (2021: 59%). Verwacht wordt dat dit percentage eind 2027 39% bedraagt, hetgeen eveneens boven de externe signaleringswaarde van 30% is.

kengetallen	signaleringswaarden Inspectie van het Onderwijs	2021 realisatie	2022 realisatie	2023 begroting	2024 raming	M€ 2025 raming	2026 raming	2027 raming
solvabiliteit I	n.v.t.	49%	38%	40%	33%	34%	34%	34%
solvabiliteit II	niet lager dan 30%	59%	48%	46%	38%	39%	39%	39%
liquiditeit	niet lager dan 75%	198%	162%	153%	71%	68%	68%	71%
weerstand- vermogen	niet lager dan 5%	31%	24%	20%	18%	18%	16%	15%
rentabiliteit	cum. in 3 jaar: niet lager dan 0%	4,4%	-5,7%	-3,1%	-1,2%	0,5%	-0,5%	0,00%
huisvestingsratio	niet hoger dan 15%	4,0%	4,3%	4,2%	4,4%	5,3%	4,9%	4,7%
eigen vermogen		26,7 M€	21,8 M€	18,8 M€	17,6 M€	18,1 M€	17,6 M€	17,6 M€
	<i>ondergrens (30% vh balans totaal)</i>	15,2 M€	16,1 M€	14,1 M€	15,8 M€	15,8 M€	15,6 M€	15,5 M€
	<i>bovengrens (formule inspectie)</i>	27,3 M€	27,5 M€	27,8 M€	27,9 M€	30,4 M€	27,0 M€	27,3 M€
vermogensratio	niet hoger dan 100%	98%	79%	68%	63%	60%	65%	64%
liquide vermogen	niet lager dan 2 M€	34,2 M€	37,3 M€	30,5 M€	10,1 M€	9,3 M€	9,3 M€	10,0 M€

Liquiditeit

De Open Universiteit volgt de liquiditeit nauwgezet door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Er vindt ook regelmatig overleg plaats met de huisbankier en de Open Universiteit wint op gezette tijden treasury-advies in. De Open Universiteit maakt gebruik van schatkistbankieren. De liquiditeitspositie van de Open Universiteit was ultimo 2022 adequaat. Het banksaldo bedroeg ultimo 2022 € 37,3 miljoen (ultimo 2021: € 34,2 miljoen). De current ratio bedroeg ultimo 2022 162% (ultimo 2021: 198%). In de jaren 2023-2027 daalt de liquiditeit naar 68%. Dit houdt met name verband met de verwachte huisvestingsinvesteringen. De ondergrens van 75% die de Inspectie van het Onderwijs hanteert, wordt vanaf 2024 onderschreden. Hierbij dient te worden opgemerkt dat Universiteiten van Nederland met de Inspectie van het Onderwijs in overleg is om deze signaleringswaarde naar beneden bij te stellen tot een niveau van 50%, zijnde het niveau dat gold tot en met boekjaar 2020. In 2021 stelde de Inspectie van het Onderwijs een ondergrens vast van € 2 miljoen voor de absolute omvang van de liquide middelen. Deze grens wordt niet onderschreden.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft de verhouding weer tussen het groepsvermogen en de baten, en toont de mate waarin de Open Universiteit in staat is wisselingen in de opbrengsten op te vangen. De verwachting is dat deze ratio de komende jaren afneemt, maar nog steeds ruimschoots boven de ondergrens van 5% (voormalige signaleringswaarde Inspectie van het Onderwijs) en 10% (interne signaleringswaarde) blijft.

Rentabiliteit

Voor de planperiode 2023 tot en met 2027 worden wisselende (positieve en negatieve) resultaten geraamd, onder andere in verband met de afvlakking van de groei in EC-punten en de investeringen gemoeid met de huisvestingsplannen. Hierdoor is de rentabiliteit in die jaren afwisselend negatief en positief.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft aan hoeveel de huisvestingskosten procentueel uitmaken van de totale lasten. Hierbij is in het verleden door de Inspectie van het Onderwijs een bovendgrens geformuleerd van 15%. Gedurende de jaren 2023 tot en met 2027 overstijgt de huisvestingsratio deze bovendgrens niet.

Voorzieningen

De post voorzieningen bestaat uit personele voorzieningen en een voorziening voor claims en geschillen.

Het verloop van de personele voorzieningen is moeilijk te prognosticeren. Daarbij komt dat dotatie of vrijval van één medewerker aan de WW/BW-voorziening of de voorziening eigen risico WAO/WIA tot een aanzienlijke fluctuatie kan leiden. De ontwikkeling van de personele voorzieningen wordt gedurende het jaar nauwlettend gevolgd. Een nadere toelichting op het verloop van de onderscheiden onderdelen van deze voorzieningen staat in de jaarrekening.

De voorziening voor claims en geschillen is in 2022 gevormd voor de financiële afwikkeling van de schade die door (oud-)studenten is geleden naar aanleiding van de onterechte graadverlening van drie programma's in het contractonderwijs. De verwachting is dat deze eind 2023 nagenoeg geheel zal zijn afgewikkeld.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten hebben vooral betrekking op de huur van de studiecentra. Naast de hoofdvestiging in Heerlen had de Open Universiteit in 2022 elf Nederlandse en zes Vlaamse studiecentra. Die worden gehuurd, met uitzondering van studiecentrum Parkstad Limburg. De gebouwen van de hoofdvestiging, inclusief studiecentrum Parkstad Limburg, zijn eigendom van de Open Universiteit.

Onderhoud aan de gebouwen op de campus in Heerlen bleef in 2022 beperkt tot noodzakelijk onderhoud. Een belangrijk deel van het geplande onderhoud is uitgesteld in afwachting van een definitief besluit over de huisvesting van de campus in Heerlen.

Meerjarig lopen de huisvestingslasten naar verwachting op. In voorliggende meerjarenraming is rekening gehouden met de effecten van besluitvorming over het huisvestingsbeleid.

Hoofdstuk 9

Infrastructuur

Huisvesting

De campus in Heerlen is grotendeels gebouwd in de jaren tachtig en negentig en voldoet niet meer aan de huidige eisen. Bij het bepalen van het functionele eisenpakket voor de locatie Heerlen spelen onder andere de volgende onderwerpen een rol:

- Een aantrekkelijke, inspirerende en faciliterende werkomgeving aan de medewerkers bieden. Ook de bereikbaarheid voor medewerkers, studenten en partners speelt hierbij een steeds grotere rol.
- Een andere balans in het op locatie en thuis werken, met gevolgen voor de inrichting van en faciliteiten bij de werkomgeving.
- Meer bewustwording en handelingsurgentie in de samenleving – en ook bij de Open Universiteit – rond het thema duurzaamheid. Dit geldt voor het onderwijs en onderzoek, maar ook voor de campus en de bedrijfsvoering.
- De Open Universiteit kiest in haar instellingsplan ‘Met open mind’ voor de periode 2023-2027 voor het investeren in de community van studenten, medewerkers, alumni en partners.

Verder speelt de wens van de gemeente Heerlen mee om zich meer te profileren als onderwijsstad en daartoe de Open Universiteit zichtbaarder te maken in het stadsbeeld.

Medio 2021 is een werkgroep gestart met een oriënterend onderzoek naar een geschikte alternatieve locatie voor de hoofdvestiging van de Open Universiteit in Heerlen, naast de bestaande locatie Valkenburgerweg. In afstemming met de gemeente Heerlen en op basis van globale specificaties die de Open Universiteit heeft aangeleverd, heeft een onafhankelijke makelaar dit onderzoek uitgevoerd. Eind 2022 is een gespecialiseerd bureau ingeschakeld. Dit bureau zal voor twee locaties (de locatie Valkenburgerweg en een locatie in de Heerlense binnenstad, nabij het station) op basis van een globaal Programma van Eisen inventariseren wat de kosten zijn om de locaties te laten voldoen aan de eisen van de Open Universiteit. De universiteit trekt in het hele project op met de gemeente Heerlen als partner.

In 2023 zal de businesscase nader worden geconcretiseerd. Op basis hiervan kan het College van bestuur – na onder andere een bestuurlijk traject met afstemming met management, medewerkers en medezeggenschap – een voorgenomen besluit aan de Raad van toezicht voorleggen.

In december 2022 ondertekende de Open Universiteit de overeenkomst met de Universiteit Leiden voor de onderhuur van een deel van het gebouw dat bekendstaat als het voormalige Vroom & Dreesmann-pand aan

het Spui in Den Haag. Ingebruikname staat gepland voor 1 september 2025. De Open Universiteit zal daar een campus realiseren, samen met de Universiteit Leiden (de hoofdhuurder), TU Delft en Universiteiten van Nederland. De Open Universiteit wil er haar 'flagship' van maken, waar bijeenkomsten worden georganiseerd met uiteraard wetenschapscollega's, maar ook met politiek, bedrijfsleven en andere maatschappelijke partijen. Doel is de bekendheid van de Open Universiteit te vergroten en de positionering te versterken. De aanstaande vestiging zal ook dienst doen als studiecentrum. De basisinput voor de visieontwikkeling op de studiecentra in Nederland is in fase van afronding en moet in 2023 leiden tot het uitvoeringsplan voor die visie.

Informatiebeveiliging, cybersecurity en bescherming persoonsgegevens

De Open Universiteit startte 2022 met een mooie score (3,1 op een schaal van 1 tot 5) op de landelijke benchmark voor het hoger onderwijs op het gebied van informatiebeveiliging en de bescherming van persoonsgegevens. Daarmee voldoet de universiteit goed aan de landelijke streefwaarde van 3,0. Met afstandsonderwijs als primaire onderwijsvorm streeft de Open Universiteit echter naar een hoger niveau. Een deugdelijk kwaliteitsniveau draagt in hoge mate bij aan de kwaliteit van informatiebeveiliging en de bescherming van persoonsgegevens van alle mensen over wie de Open Universiteit gegevens verzamelt. Daarom ondernam de universiteit in 2022 een aantal activiteiten.

Zij moderniseerde het beleid op het gebied van informatieveiligheid en de verwerking van persoonsgegevens. Het voorgestelde beleid is eind 2022 aangeboden aan de Ondernemingsraad voor een review, waardoor gewaarborgd wordt dat het beleid een breed draagvlak heeft. Ook besteedde de instelling aandacht aan informatieveiligheid en de bescherming van persoonsgegevens als integraal onderdeel van het vernieuwingsprogramma de Digitale OU. Dit uitte zich onder meer in het borgen van 'privacy by design' bij (nieuwe) processen en het uitvoeren van een Data Protection Impact Assessment (DPIA) als onderdeel van het (her)inrichten van bedrijfsprocessen. De universiteit startte in 2022 met de uitvoering van diverse DPIA's op verwerkingen binnen het programma de Digitale OU. Verder gaf zij opdracht om verschillende computersystemen op technische kwetsbaarheden te onderzoeken. Deze onderzoeken werden via erkende beveiligingsbedrijven uitgevoerd door legale hackers.

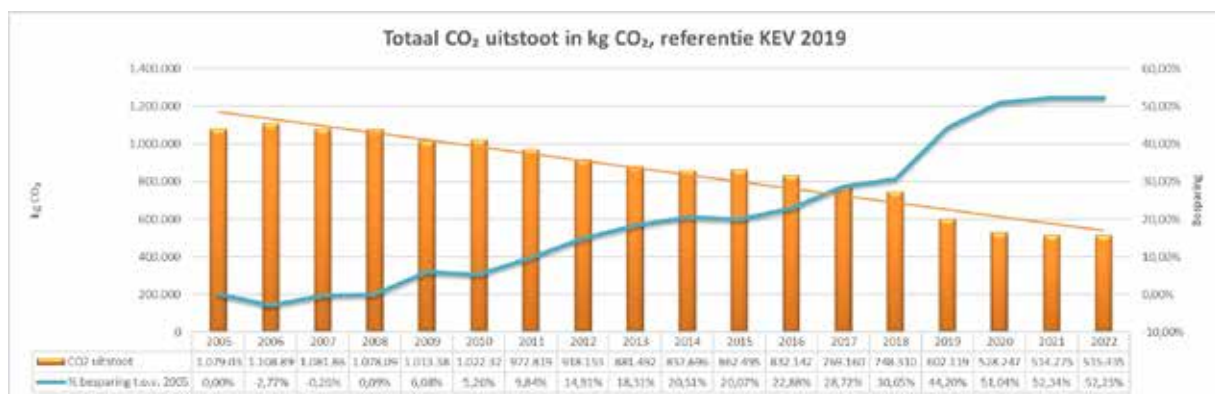
Ook is in het kader van de inrichting van een Information Security Management System (ISMS) met het College van bestuur afgestemd over een nieuwe wijze waarop het College geïnformeerd wordt over de stand van de informatieveiligheid. Tot slot nam de Open Universiteit in 2022, net als in voorgaande jaren, deel aan de landelijk georganiseerde cybercrisisoefening.

Hoewel de eerdergenoemde landelijke score veel zegt over de kwaliteit van de informatieveiligheid, kan het toch zijn dat cyberrisico's onvoldoende gemitigeerd zijn. Feitelijke veiligheid komt immers mede uit technische voorzieningen. Er is daarom blijvende aandacht voor de handhaving van de basisveiligheidsmaatregelen. Bij de aanbesteding van nieuwe voorzieningen worden beveiligingseisen consequent meegenomen en beoordeeld als onderdeel van de besluitvorming. Door over te gaan op de landelijk aangeboden voorziening (via SURF) voor de bescherming van de internetverbinding via de firewall en door aan te sluiten bij de landelijke bewaking van het interne netwerk en de systemen door het Security Operations Center, zijn nieuwe stappen gezet naar efficiënte en hoogwaardige technische bewaking. Het hergebruiken van de kennis en inzichten van de collega-instellingen in het hoger onderwijs wordt hiermee geborgd.

Tot slot vindt de Open Universiteit het van wezenlijk belang dat docenten, onderzoekers en ondersteunend personeel privacybewust en cyberveilig handelen, dat er inzicht bestaat in de externe verwerkingen en dat de rechten van betrokkenen goed beschermd worden. De universiteit heeft in dit verband in 2022 diverse activiteiten verricht, waaronder het actualiseren van het register van verwerkingsactiviteiten en het (samen met collega's) in kaart brengen van de privacyrisico's van nieuwe verwerkingen. Ook heeft de universiteit de goede samenwerking met de Commissie ethische toetsing onderzoek voortgezet.

Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid mag 2022 gezien worden als een normaal jaar, waarin COVID-19 nauwelijks nog invloed had. In dat jaar is duidelijk geworden dat er geen opvolging komt voor de Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie (MJA3-convenant). De Open Universiteit dient het energiebeleid nu af te stemmen met de doelstellingen van het VN-Klimaatakkoord van Parijs: 55 procent minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990.

Bovenstaande grafiek geeft de CO₂-uitstoot van de Open Universiteit weer ten opzichte van 2005. Voor het berekenen van CO₂-emissies wordt gebruikgemaakt van de factoren uit de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2019.

De grafiek laat zien dat de Open Universiteit goed op weg is om de doelstellingen van het klimaatakkoord te halen. Winst kan behaald worden door gebouwen van het aardgas af te halen. Afhankelijk van de huisvestingsplannen kan er eventueel op ingezet worden om de gebouwen te voorzien van duurzame warmte en koeling. Ook uitbreidingen van hernieuwbare energie op de daken, in de vorm van zonnestroom, helpt hierin mee.

De Open Universiteit heeft in 2022 aan zonnestroom 28.871 kWh opgewekt, dit is 3,6 procent van het totale verbruik.

In het kader van het 19-gradenbeleid heeft ook de Open Universiteit de thermostaat 2 graden lager gezet. Zo werkt zij mee aan het voorbeeld dat het kabinet heeft gegeven om bewuster met energie om te gaan. Dit is mede ingegeven door de sterke prijsstijgingen van energie.

Belangrijk voor 2023 is vooral het voldoen aan de energiebesparingsplicht, waarbij het onderdeel informatieplicht van toepassing is. Zodra de nieuwe erkende maatregelenlijst 2023 openbaar wordt gemaakt, wordt deze getoetst aan de gebouwen van de Open Universiteit en worden de bevindingen gerapporteerd.

Ook op verslaggevingsgebied is duurzaamheid een actueel thema. In november 2022 nam de Europese Unie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aan. In deze nieuwe richtlijn staat dat vanaf 2024 steeds meer bedrijven verplicht worden te

rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu. De CSRD-richtlijn staat centraal in de Green Deal van de Europese Unie en moet zorgen voor meer transparantie over en betere kwaliteit van duurzaamheidsinformatie. Op dit moment is duurzaamheidsverslaggeving voor organisaties in de publieke sector nog geen wettelijke verplichting. Het ministerie van OCW onderzoekt of en hoe deze ontwikkelingen op het onderwijsveld van toepassing zullen zijn.

Hoofdstuk 10

Helderheid en governance

Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs

De richtlijnen werden in 2022, net als in voorgaande jaren, stringent toegepast bij zowel de publieke verantwoording als bij het interne toezicht van de Open Universiteit.

Thema 1 Uitbesteding

De Open Universiteit besteedde in 2022 geen delen van geregistreerde opleidingen uit aan private organisaties die niet door de overheid bekostigd worden.

Thema 2 Investeren van publieke middelen in private activiteiten

De Open Universiteit streeft ernaar geen rijksbijdrage aan te wenden die geen directe relatie heeft met de wettelijke kernactiviteiten onderwijs, onderzoek en kennisoverdracht. Het langetermijndoel van de Open Universiteit met betrekking tot uitvoering van private activiteiten is invulling geven aan haar wettelijke valorisatietaak, namelijk aanwezige kennis inzetten voor de maatschappij. De financiële doelstelling van de instelling is integrale kostendeckende tarieven te hanteren en de inzet van publieke middelen te beperken, rekening houdend met de voorwaarden die van toepassing zijn op de inzet van publieke middelen voor de financiering van private activiteiten.

In april 2021 werd de Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten van kracht. Hierin worden de voorwaarden waaronder bekostigde onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs publieke middelen mogen investeren in private activiteiten, nader geduid. Deze beleidsregel komt in de plaats van thema 2 van de helderheidsnotities uit 2003 en 2004 en de latere publicaties van het ministerie van OCW die hierop betrekking hebben, zoals de Handreiking voor de inrichting van onderwijskundige publiek-private arrangementen uit 2011.

Naar aanleiding van de nieuwe beleidsregel heeft de Open Universiteit haar private activiteiten in kaart gebracht, daarbij in acht nemend een ruime formulering van het begrip, zodat geen van de activiteiten die als privaat dienen te worden geclassificeerd, abusievelijk als publiek worden geclassificeerd.

Met ingang van het jaarverslag 2023 legt de Open Universiteit verantwoording af over haar private activiteiten, conform de beleidsregel. In dit jaarverslag verantwoordt de universiteit zich nog op basis van de Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs.

Een deel van de private activiteiten van de Open Universiteit is ondergebracht in een eind 2009 opgerichte holdingstructuur. Aangezien de afgelopen

jaren geen activiteiten hebben plaatsgevonden in de deelnemingen, besloot het bestuur vier van de vijf deelnemingen in december 2021 te liquideren. Met ingang van 2022 heeft de Open Universiteit daarom enkel nog belangen in één deelneming, te weten OU Holding B.V. te Heerlen.

Op 22 september 2022 zijn de Open Universiteit en OU Holding B.V. mondeling overeengekomen dat de universiteit een niet-bedongen agiostorting op de aandelen zou doen ten bedrage van € 0,3 miljoen, zonder enige verplichting voor OU Holding B.V. om daarvoor aandelen in haar kapitaal uit te geven. Deze agiostorting heeft vervolgens plaatsgevonden op 18 oktober 2022. OU Holding B.V. gebruikt de storting om de jaarlijkse bijdrage ad € 0,3 miljoen gedurende de periode 2022 tot en met 2025 te kunnen voldoen aan CM&D B.V., meer specifiek de Brightlands campus in Heerlen.

Een belangrijk deel van de private activiteiten heeft betrekking op het contractonderwijs dat de Open Universiteit aanbiedt. De omvang van de activiteiten bedroeg € 1,3 miljoen in 2022. In het kader van het investeren van publieke middelen in private activiteiten dient vermeld te worden dat per 1 september 2017 in Nederland nieuwe wetgeving van kracht is geworden, die aan de toekenning van hogeronderwijsgraden de voorwaarde verbindt van accreditatie op opleidingsniveau door de NVAO. De Open Universiteit heeft voor drie programma's in het contractonderwijs verzuimd om, als gevolg van deze nieuwe wetgeving, de toekenning van een mastergraad te beëindigen. Het gaat om de programma's Loopbaanmanagement, yOURMBA en MBA Data Science and Digital Innovation. Geen van deze programma's is geaccrediteerd. Hiervoor mogen niet langer de behaalde titels MBA en MLM worden gevoerd.

De Open Universiteit ziet het als haar verantwoordelijkheid om de gemaakte fouten te herstellen. Behoudens maatregelen ter voorkoming van een soortgelijke situatie in de toekomst, heeft de universiteit alle betrokken deelnemers en oud-deelnemers individueel over deze situatie geïnformeerd. Momenteel wordt in samenspraak gezocht naar een passende oplossing. In de jaarrekening 2022 is voor de verwachte directe schade een voorziening gevormd.

Thema 3 Het verlenen van vrijstellingen

Het verlenen van vrijstellingen is een taak die bij wet belegd is bij de examencommissie. De Open Universiteit kent één Commissie voor de examens voor

alle faculteiten. Deze commissie is bevoegd vrijstelling te verlenen op grond van artikel 7.12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, in combinatie met artikel 7.13 van diezelfde wet en de Onderwijs- en examenregelingen van de Open Universiteit. De Commissie voor de examens doet dat op twee gronden. Ten eerste: elders gevolgd hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs (voor de bachelor) dan wel wetenschappelijk onderwijs (voor de master) dat naar het oordeel van de commissie naar inhoud, omvang en niveau in voldoende mate overeenstemt met het vrij te stellen deel van de opleiding van de Open Universiteit, en dat de student daardoor reeds in gelijke of hoge mate een bewijs van bekwaamheid heeft geleverd. Ten tweede: buiten het hoger onderwijs opgedane kennis of vaardigheden die naar het oordeel van de commissie qua inhoud, omvang en niveau voldoende overeenstemmen met het vrij te stellen deel van de opleiding. De Commissie voor de examens kan binnen de opleidingen vrijstelling verlenen voor het volgen van een of meer cursussen dan wel voor een deel van de opleiding, met dien verstande dat de student altijd minimaal 25 procent van het aantal studiepunten bij de Open Universiteit moet behalen. Een bachelor- of mastergetuigschrift kan alleen verleend worden als de student aan deze verplichting voldaan heeft.

Thema 4 Bekostiging van buitenlandse studenten

De Open Universiteit kende ook in 2022 student-gebonden bekostiging wat betreft inschrijvingen. Daarbij werden de wettelijke regels voor bekostiging toegepast. Hierop vindt accountantscontrole plaats. Voor bekostiging van graden zijn de algemeen geldende wettelijke voorschriften van toepassing.

Thema 5 Collegegeld niet betaald door student zelf

De Open Universiteit heeft hiervoor geen voorzieningen, behalve een wettelijk opgelegde regeling, waardoor minder draagkrachtige studenten een tegemoetkoming in de studiekosten kunnen krijgen.

Thema 8 Bekostiging van maatwerktrajecten

De Open Universiteit organiseerde in 2022 geen maatwerktrajecten voor bedrijven of organisaties voor zover het regulier bekostigde studenten betreft.

De thema's 6, 7 en 9 zijn niet van toepassing op de Open Universiteit.

Regeling beleggen, lenen en derivaten

De Open Universiteit trok in 2022 geen externe middelen aan, of zette deze uit, die niet voldoen aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten. De vrijgekomen middelen uit operationele kasstromen worden als direct opneembare tegoeden beheerd. Van de rekening courant-faciliteiten bij de bankiers werd in 2022 geen gebruikgemaakt. Voorsnog is aantrekken van externe financiering niet aan de orde. Hier kan mogelijk verandering in komen wanneer de besluitvorming over de huisvesting van de campus in Heerlen is afgerond.

De instelling loopt een renterisico over rentedragende vorderingen (liquide middelen). Sinds 2020 maakt de Open Universiteit gebruik van schatkistbankieren via het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat saldi op de rekening-courant en spaarsaldi dagelijks worden afgeroemd dan wel aangezuiverd naar of van een centrale rekening-courant bij genoemd ministerie. Hierdoor wordt het renterisico gemitigeerd.

In het Treasurystatuut van de Open Universiteit staan de richtlijnen en kaders voor uitvoering van haar treasury-activiteiten. De Open Universiteit bezit geen beleggingen.

Governance

De Open Universiteit onderschrijft de Code goed bestuur universiteiten die op 1 januari 2020 in werking trad. Uit de jaarlijkse monitor naleving Code Goed Bestuur blijkt dat de Open Universiteit de code naleeft; er zijn geen afwijkingen. De ontwikkelingen op het gebied van governance staan in het hoofdstuk Financiën.

Het College van bestuur vindt horizontale verantwoording aan haar interne en externe stakeholders van groot belang. Die verantwoording krijgt inhoud door overleg met het intern toezicht (bijvoorbeeld de interne auditor), studenten (in formele zin via de Studentenraad, maar ook in Opleidingscommissies), horizontale overlegorganen, zoals de Universitaire commissie onderwijs, de Ondernemingsraad en periodiek bilateraal overleg tussen College van bestuur, decanen van de faculteiten en directeurs van de overige organisatieonderdelen. Ook vindt regelmatig overleg plaats met onderwijsinstellingen in de regio, de gemeente Heerlen en andere (semi)publieke instellingen.

Besluiten experimenten

De Open Universiteit neemt geen deel aan het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs, het Besluit experiment vraagfinanciering hoger onderwijs en het Besluit experiment promotieonderwijs.

Beleid voor beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

Het personeelsbeleid van de Open Universiteit is erop gericht zoveel mogelijk te voorkomen dat medewerkers aanspraak moeten maken op een ontslaguitkering. Voor medewerkers die in verband met reorganisaties of als gevolg van overige afspraken zijn ontslagen, investeert de Open Universiteit in begeleiding bij het vinden van een nieuwe werkkring. Daarbij maakt de universiteit onder meer gebruik van outplacementbureaus en van de faciliteiten die netwerkorganisaties bieden.

Afhandeling klachten van studenten

In onderstaande tabel staat hoeveel verzoeken, klachten, bezwaren, geschillen en beroepen binnenkwamen en werden afgehandeld.

	2022	2021
ingediend	622	781
afgehandeld	575	727

Hoofdstuk 11

De Open Universiteit in cijfers

Onderwijs/studenten	2022	2021
Ingeschreven studenten (op 31 december)	16.940	17.015
Instroom nieuwe studenten bachelor- en masteropleidingen	4.032	4.698
Instroom nieuwe studenten schakelprogramma's	1.596	1.856
Diploma's (getuigschriften in wettelijke zin)	227 diploma's bacheloropleidingen 747 diploma's masteropleidingen	194 diploma's bacheloropleidingen 742 diploma's masteropleidingen
Afgelegde tentamens	43.786	45.648
Keren dat studenten voor een tentamen slaagden	24.211	24.474
Onderwijsdeelname	296.329 EC	277.244 EC
Gemiddeld aantal behaalde studiepunten per student	9,1 EC	8,2 EC
Cursusuitval	40,6%	40,0%

Onderzoek	2022	2021
Promoties	27	24
Wetenschappelijke publicaties/totaal	703	670
Open access-publicaties	54%	53%
Vakpublicaties	88	114
Congrespresentaties	441	375

Personeel	2022	2021
Wetenschappelijk personeel	368 fte's	332 fte's
Ondersteunend beheerspersoneel	334 fte's	302 fte's
Totaal	702 fte's	634 fte's

Financiële kerncijfers	2022	2021
Groepsvermogen	€ 21,8 miljoen	€ 26,7 miljoen
Exploitatieresultaat	€ -4,9 miljoen	€ 3,6 miljoen
Solvabiliteit I	38%	49%
Solvabiliteit II	48%	59%
Liquiditeit	162%	198%

Bijlage

Nevenfuncties Raad van toezicht en College van bestuur

Raad van toezicht

Drs. René Smit

- Lid Raad van toezicht Vilans
- Voorzitter Raad van commissarissen Hadoks Holding BV
- Voorzitter Raad van toezicht Open Universiteit

Dr. Ellen de Brabander

- Lid Raad van commissarissen Brabantse Ontwikkelings Maatschappij
- Lid Raad van commissarissen Sanquin Health Solutions
- Governing board member New York Academy of Sciences
- Venture partner in Peakbridge (food and agro)
- Voorzitter Raad van commissarissen Brightlands Campus Greenport Venlo
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Prof. dr. Vanessa Evers

- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Prof. dr. Marijk van der Wende

- President of the European Higher Education Society (EAIR)
- Affiliate faculty and research associate at the Center for Studies in Higher Education (CSHE) at the University of California Berkeley
- Member of the Academia Europaea (the Academy of Europe)
- Member of the Advisory Board of the Centre for Global Higher Education at the University of Oxford
- Member of the European Science Foundation's College of Expert Reviewers
- Member of the ROPS Editorial Advisory Board at the Center for Studies in Higher Education (CSHE), UC Berkeley
- Member of the International Advisory Board for the 'Higher Education Research' series, published by Bloomsbury

- Member of the Editorial Board of Tertiary Education and Management
- Member of the Editorial Board of Th&ma, Tijdschrift voor hoger onderwijs
- Member of the Supervisory Board of the Open University of the Netherlands

Dr. Gerard Schouw (lid Raad van toezicht vanaf 1 november 2022)

- Voorzitter Raad van advies van de Raad voor Rechtsbijstand
- Voorzitter Bachfestival Drechtsteden
- Vicevoorzitter CGR (Code Geneesmiddelen Reclame)
- Lid ledenraad Vereniging Vrije Universiteit
- Lid bestuur Economic Development Board Drechtsteden
- Lid Dagelijks bestuur VNO-NCW
- Lid bestuur European Markets Committee EFPIA
- Lid bestuur Transparantieregister Zorg
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

College van bestuur

Prof. dr. Frank van der Duijn Schouten

- Voorzitter kerkenraad Hervormde Gemeente Ridderkerk
- Voorzitter Stuurgroep NRO van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
- Voorzitter Wiskunderaad van het Platform Wiskunde Nederland
- Lid Raad van toezicht van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs
- Voorzitter Stichtingsbestuur Calvin's Reforming Correspondence
- Lid Instellingsaccreditatiecommissies Nederlandse en Vlaamse universiteiten van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
- Lid Ledenraad SURF
- Lid General Assembly Universiteiten van Nederland
- Lid Stuurgroep Bedrijfsvoering en Financiën Universiteiten van Nederland
- Lid Stuurgroep Strategie, Public Affairs & Governance en Valorisatie Universiteiten van Nederland

Prof. dr. Theo Bastiaens

- Staff member of the Interuniversity Center for Educational Research (ICO Onderzoeksschool)
- Lid Raad van advies KPE, Maastricht, opleiding, training, coaching, bouwbranche
- Member Board of Directors of the Association for the Advancement of Computing in Education, AACE (not for profit organization), USA
- Executive committee member of the Innovate Learning Summit
- Executive committee member of Ed-Media/Innovate Learning conference, and Chair of the Executive committee
- Editor in Chief, Open Education Studies, De Gruyter Publisher
- President EADTU
- Voorzitter Stuurgroep Educatieve Agenda Limburg
- Lid Raad van toezicht FernUniversität in Hagen
- Voorzitter Adviescommissie Branding Limburg van de Provincie Limburg
- Lid Rectorencollege van de Nederlandse universiteiten
- Lid General Assembly Universiteiten van Nederland
- Lid Stuurgroep Onderwijs en Onderzoek Universiteiten van Nederland
- Lid programmacommissie hoger onderwijs Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Jaarrekening 2022

Vastgesteld door het College van bestuur op 4 mei 2023
Goedgekeurd door de Raad van toezicht op 16 juni 2023

Inhoudsopgave

Jaarrekening	101
Geconsolideerde jaarrekening	104
Geconsolideerde balans per 31 december 2022	104
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022	105
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2022	110
Toelichting op de geconsolideerde balans	126
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	136
Enkelvoudige jaarrekening	150
Enkelvoudige balans per 31 december 2022	150
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022	152
Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten	154
Gebeurtenissen na balansdatum	158
Ondertekening jaarrekening	158
Overige gegevens	159
Voorstel tot resultaatbestemming	159
Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	160

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Na voorstel resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	15	104
1.2 Materiële vaste activa	8.172	9.047
1.3 Financiële vaste activa	0	0
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	1.311	979
1.5 Vorderingen	6.943	6.407
1.7 Liquide middelen	37.343	34.176
	53.784	50.713
PASSIVA		
2.1 Groepsvermogen	21.775	26.688
2.2 Voorzieningen	3.940	3.083
2.4 Kortlopende schulden	28.069	20.942
	53.784	50.713

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
BATEN			
3.1 Rijksbijdrage OCW	66.095	62.328	58.885
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	0	0	0
3.3 Cursus-, les- en examengelden	14.008	14.590	15.062
3.4 Baten werk in opdracht van derden	4.982	4.997	4.656
3.5 Overige baten	1.314	1.005	1.330
Totaal baten	86.399	82.920	79.933
LASTEN			
4.1 Personele lasten	65.418	66.831	58.281
4.2 Afschrijvingen	1.546	1.680	1.887
4.3 Huisvestingslasten	2.398	2.374	2.316
4.4 Overige lasten	21.766	15.318	13.895
Totaal lasten	91.128	86.203	76.379
Saldo baten en lasten	(4.729)	(3.283)	3.554
5 Financiële baten en lasten	126	0	0
Resultaat	(4.603)	(3.283)	3.554
6 Resultaat deelneming	(310)	(300)	0
Nettoresultaat	(4.913)	(3.583)	3.554

Toelichting verschillen tussen begroting en realisatie 2022

De Open Universiteit sloot 2022 af met een negatief saldo van baten en lasten van € 4,9 miljoen. Begroot was een tekort van € 3,6 miljoen. Uiteindelijk kwam het resultaat over 2022 hierdoor € 1,3 miljoen ongunstiger uit dan begroot. De belangrijkste redenen voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting worden onderstaand toegelicht.

Baten

De baten overstijgen de begroting met € 3,5 miljoen. Dit bedrag is uit de volgende componenten opgebouwd:

	In miljoenen €
Hogere rijksbijdragen	3,8
Lagere cursus-, les- en examengelden	-0,6
Hogere overige baten	0,3
Totaal	3,5

Toelichting:

- De hogere rijksbijdrage komt grotendeels voort uit toekenning van de compensatie voor de oude regeling halvering collegegeld voor eerstejaars studenten (onderzoek Berenschot) én de regeling compensatie halvering collegegeld voor alle studenten in het kader van NPO (omvang € 3,0 miljoen). Verder zijn in 2022 bedragen toegekend voor de starters- en stimuleringsbeurzen én sectorplangelden (omvang € 2,0 miljoen). Doordat de toekenning van deze middelen niet-normatief is en toekenning pas laat in het jaar heeft plaatsgevonden, is het gros van deze gelden in afwachting van de besteding als vooruitontvangen bedragen opgenomen op de balans.
- De cursus-, les- en examengelden blijven € 0,6 miljoen achter op de begroting. De NPO maatregel inzake halvering wettelijk collegegeld voor alle studenten in het collegejaar 2021-2022 heeft met name gedurende de eerste 8 maanden van 2022 een gunstig effect gehad op de afzet EC punten. Over het hele jaar 2022 is een afzetgroei gerealiseerd van 8% ten opzichte van de begroting 2022. Ondanks deze groei in de afzet, is de omzet € 0,6 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Dit houdt verband met de halvering van de tarieven gedurende acht maanden in collegejaar 2021/2022 én de overloop van cursusopbrengsten naar boekjaar 2023. Voor de omzetderving als gevolg van de halvering van de collegegeldtarieven is de OU gecompenseerd via de Rijksbijdrage.
- De overige baten bestaan uit een veelheid aan kleine posten die vanwege het incidentele en onvoorspelbare karakter niet zijn begroot.

Lasten

De overschrijding van de begrote lasten ad € 4,9 miljoen is in onderstaande tabel nader gespecificeerd:

	In miljoenen €
Lagere personele lasten	1,4
Lagere afschrijvingen en huisvestingslasten	0,1
Hogere overige lasten (incl. resultaat deelneming)	-6,4
Totaal	-4,9

Toelichting:

De hogere lasten zijn op hoofdlijnen toe te schrijven aan een aantal factoren, namelijk:

- De overschrijding van de personele lasten wordt enerzijds veroorzaakt door het niet-volledig uitputten van de budgetten voor strategische initiatieven en kwaliteitsafspraken. Daarbij komt dat besteding van deze budgetten grotendeels door eigen medewerkers heeft plaatsgevonden waar in de begroting was uitgegaan van vervangers. Anderzijds zijn de lagere personele lasten het gevolg van vertraagde invulling van openstaande vacatures. Begrote vacatures worden niet dan wel later ingevuld dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Door krapte op de arbeidsmarkt is het moeilijk om tijdig geschikt personeel te vinden.
- De lagere afschrijvingen en huisvestingslasten zijn het gevolg van het uitstellen van groot onderhoud in afwachting van besluitvorming over de huisvesting van de campus in Heerlen.
- De overschrijding bij de overige lasten wordt met name veroorzaakt door de omvangrijke dotatie aan de voorziening voor claims, geschillen en rechtsgedingen. Deze voorziening is in de jaarrekening 2022 gevormd ter dekking van de kosten gerelateerd aan het onrechtmatig verstrekken van de graden Master of Business Administration (MBA) en Master Loopbaan Management (LBM). Verder hebben inhoudelijke wijzigingen in het programma en een verschuiving in de planning van de verschillende deelprojecten geleid tot hogere kosten voor het project 'de Digitale OU'. De hogere dan begrote afzet EC punten heeft geleid tot hogere materiaal gebonden lasten. Ten slotte waren de kosten voor inhuur diensten derden hoger door een aantal strategische speerpunten en onderzoeken.

Toelichting verschillen tussen realisatie 2022 en realisatie 2021

Het resultaat over 2022 bedraagt € 4,9 miljoen negatief en is daarmee € 8,5 miljoen lager dan in 2021. Het lagere resultaat in 2022 betreft het saldo van hogere baten ad € 6,5 miljoen en hogere lasten ad € 15,0 miljoen. Onderstaand worden de belangrijkste verschillen op hoofdlijnen toegelicht.

Baten

De baten zijn € 6,5 miljoen hoger dan in het voorgaande jaar. Dit bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

	In miljoenen €
Hogere rijksbijdragen	7,2
Lagere cursus-, les- en examengelden	-1,1
Hogere baten werk in opdracht van derden	0,3
Hogere financiële baten	0,1
Totaal	6,5

Toelichting:

- De hogere rijksbijdrage in 2022 houdt met name verband met additionele compensatie inzake de oude regeling halvering collegegeld en de halvering collegegeld NPO (door derving omzet cursusgelden), de door de overheid beschikbaar gestelde NPO middelen voor herstel en ontwikkeling van onderwijs tijdens en na corona en de voor 2022 toegekende loon- en prijsbijstelling.
- De cursus-, les- en examengelden zijn onder het niveau van vorig jaar uitgekomen. Enerzijds is een groei in de afzet EC punten gerealiseerd van circa 8 procent in 2022 ten opzichte van 2021. Ondanks deze groei in de afzet, is de omzet lager uitgekomen dan begroot. Dit houdt verband met de halvering van de tarieven gedurende acht maanden in collegejaar 2021/2022 én de overloop van cursusopbrengsten naar boekjaar 2023 (maanden januari tot en met augustus).
- De baten werk in opdracht van derden zijn toegenomen met name door een groei van inkomsten van CAROU, het valorisatie/onderzoekscentrum van de OU op de Brightlands Smart Service Campus.
- De toename van de financiële baten komt doordat sinds half september 2022 er weer sprake is van een positieve rente op de uitstaande tegoeden.

Lasten

De lasten zijn € 15,0 miljoen boven het niveau van 2021 uitgekomen. Dit bedrag bestaat uit de onderstaande componenten:

	In miljoenen €
Hogere personele lasten	-7,1
Lagere afschrijvingen	0,3
Hogere huisvestingslasten	-0,1
Hogere overige lasten (incl. resultaat deelneming)	-8,1
Totaal	-15,0

Toelichting:

- De stijging van de personele lasten houdt onder meer verband met de toename van de formatie in 2022 (702 fte per 31 december 2022 versus 634 fte per december 2021.) Daarnaast is sprake van groei van de salarislasten in verband met de cao loonstijging en gewijzigde premiepercentages voor sociale lasten en pensioenpremies. Verder is de inhuur van personeel aanzienlijk hoger dan vorig jaar door de inzet van derden voor activiteiten in het kader van proctoring en surveillance. Ten slotte zijn de personele voorzieningen opgehoogd, door ophoging van de voorziening WAO, de voorziening voor WW/BW-verplichtingen en de voorziening voor jubilea.
- De afschrijvingslasten zijn lager dan in 2021 in verband met het uitstellen van groot onderhoud in afwachting van besluitvorming over de huisvesting van de campus in Heerlen. Overigens was in 2021 sprake van de afwaardering van een gebouw.
- De hogere huisvestingslasten in 2022 worden met name veroorzaakt door de herhuisvesting van studiecentrum Amsterdam naar een duurdere locatie.
- De hogere overige lasten worden met name veroorzaakt door de omvangrijke dotatie aan de voorziening voor claims, geschillen en rechtsgedingen. Deze voorziening is in de jaarrekening 2022 gevormd ter dekking van de kosten gerelateerd aan het onrechtmatig verstrekken van de graden Master of Business Administration (MBA) en Master Loopbaan Management (LBM). Verder hebben inhoudelijke wijzigingen in het programma en een verschuiving in de planning van de verschillende deelprojecten geleid tot hogere kosten voor het project 'de Digitale OU'. Hiermee samenhangend heeft 'de Digitale OU' geleid tot in gebruikname nieuwe software en derhalve hogere computerkosten. Verder kunnen na opheffing van de restricties rondom corona weer meer congressen en externe bijeenkomsten fysiek plaatsvinden, wat zichtbaar is in hogere reis- en verblijfkosten. Ten slotte heeft de hogere afzet EC punten geleid tot hogere kosten voor studiemateriaal.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2022

Bedragen x € 1.000

		2022		2021
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		(4.729)		3.554
Aanpassingen voor:				
4.2 Afschrijvingen	1.546		1.887	
1.2 Correctie materiële vaste activa	0		10	
2.2 Mutatie voorzieningen	857		(237)	
		2.403		1.660
Mutaties in werkkapitaal:				
1.4 Voorraden	(332)		(178)	
1.5 Vorderingen	(423)		(1.163)	
2.4 Kortlopende schulden	7.127		1.617	
		6.372		276
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		4.046		5.490
5 Ontvangen interest	13		0	
5 Betaalde interest	0		0	
		13		0
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		4.059		5.490
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
1.1 Investerings immateriële vaste activa	0		(31)	
1.1 Desinvesteringen materiële vaste activa	0		0	
1.2 Investerings materiële vaste activa	(582)		(777)	
1.2 Desinvesteringen materiële vaste activa	0		0	
1.3 Investerings in deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	(310)		0	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		(892)		(808)
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		0		0
Mutatie geldmiddelen		3.167		4.682
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
1.7 Beginstand liquide middelen		34.176		29.494
Mutatie boekjaar		3.167		4.682
1.7 Eindstand liquide middelen		37.343		34.176

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op de Open Universiteit, gevestigd te Valkenburgerweg 177 te Heerlen (KvK-nummer 14128608).

Activiteiten

Aan de Open Universiteit is op basis van de wet (artikel 1 lid 2. Boek 2 BW en artikel 1.8 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek) rechtspersoonlijkheid toegekend.

De wettelijke taak van de universiteit is beschreven in artikel 1.3 lid 4 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW):

‘De Open Universiteit is gericht op het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs, het in overeenstemming met het profiel van de Open Universiteit verrichten van wetenschappelijk onderzoek en onderzoek gericht op de beroepspraktijk, alsmede het leveren van een bijdrage aan de vernieuwing van het hoger onderwijs. Zij verzorgt in elk geval initiële opleidingen. Zij verzorgt deze in de vorm van afstandsonderwijs.’

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Groepsverhoudingen

De instelling behoort tot een groep met Open Universiteit als hoofd. De jaarrekening van de instelling is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Open Universiteit gevestigd Valkenburgerweg 177 te Heerlen.

De geconsolideerde balans en staat van baten en lasten omvat naast de cijfers van de Open Universiteit ook de gegevens van de 100% deelneming OU Holding B.V. te Heerlen.

De belangen van de instelling in andere maatschappijen zijn als volgt verdeeld:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %
Campus Heerlen Management & Development BV, Heerlen	25%

Toegepaste standaarden en verslaggevingsperiode

De jaarrekening van de Open Universiteit is opgesteld in overeenstemming met de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is vastgelegd dat de jaarverslaggeving ingericht dient te worden in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de in de regeling aangegeven afwijkende bepalingen. In het bijzonder wordt verwezen naar richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

RJ 660 is specifiek bedoeld voor onderwijsinstellingen. In RJ 660 zijn presentatievoorschriften opgenomen voor onder meer de indeling van de balans, de staat van baten en lasten en het bestuursverslag.

Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de instelling.
Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de instelling zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Vergelijkende cijfers

Met ingang van 2022 zijn de opbrengsten van contractonderwijs verantwoord onder de baten werk in opdracht van derden in plaats van de cursus-, les- en examengelden. De cijfers voor 2021 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2022 mogelijk te maken.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het College van bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen: Voorzieningen en vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden.

Voor de bepaling van de voorzieningen zijn de veronderstellingen ten aanzien van de verwachte toekomstige uitgaven en de disconteringsvoet relevant, zie hiervoor de grondslagen ten aanzien van de voorzieningen zoals toegelicht op pagina 120 en 121. Ten aanzien van de vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden is voornamelijk de verwachte gemiddelde inschrijvingsduur relevant voor de bepaling van de verplichting, zie hiervoor de grondslagen ten aanzien van de vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden zoals toegelicht op pagina 122 en 123.

Consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de instelling en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden betrokken financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de entiteit meer of minder invloed verschaffen.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Consolidatiemethode

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte resultaten voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans inzake de Financiële vaste activa.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta van de groepsmaatschappijen omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen op de transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden in de staat van baten en lasten opgenomen.

Stelselwijzigingen

In 2022 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In 2022 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, crediteuren en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Debiteuren en overige vorderingen

Debiteuren en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de instelling toekomend bedrag onder voorwaarden die de instelling anders niet zou hebben overwogen en aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de instelling worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van alle individueel significante vorderingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Alle individueel significante vorderingen waarvan is vastgesteld dat deze niet specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering worden vervolgens collectief beoordeeld op een eventuele waardevermindering die zich al heeft voorgedaan maar nog niet is vastgesteld. Van individueel niet significante vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de instelling historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de leiding van de instelling van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardevermindingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de instelling beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de instelling het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs van een immaterieel vast actief bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de staat van baten en lasten.

De economische levensduur van de immateriële vaste activa wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. Bij significante wijzigingen wordt de afschrijvingstermijn herzien.

De grondslagen voor verwerking van een bijzondere waardevermindering zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen.

De volgende afschrijvingstermijnen worden bij de Open Universiteit voor de immateriële vaste activa gehanteerd:

Concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom/ Aanschaf software en licenties	Het geactiveerde bedrag wordt lineair afgeschreven over de verwachte economische gebruiksduur van immateriële vaste activa met ingang van de maand van ingebruikname. Voor de duur van de afschrijving is de looptijd van de overeenkomst/factuur leidend. Indien de looptijd niet nadrukkelijk staat vermeld in de overeenkomst/factuur wordt uitgegaan van een looptijd van 3 jaar.
---	--

Bij de Open Universiteit zijn de volgende activeringsgrenzen van toepassing (incl. BTW):

Concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom/ Aanschaf software en licenties (inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken)	Uitsluitend de extern ontwikkelde c.q. aangekochte concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom, boven een aanschafwaarde van 15 per applicatie en een looptijd langer dan 1 jaar. Bij aanpassingen en uitbreidingen van extern gekochte of ontwikkelde software geldt als aanvullend criterium om tot activeren over te gaan, dat de genoemde aanpassing of uitbreiding de economische levensduur van de applicatie verlengt.
--	--

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Periodiek groot onderhoud wordt via de componentenmethode geactiveerd.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs van een materieel vast actief bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken. De kostprijs van de activa die door de instelling in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering wordt niet afgeschreven.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingstermijnen worden bij de Open Universiteit gehanteerd:

Terreinwerkzaamheden	15 jaar
Nieuwe gebouwen	
Casco	60 jaar
Afbouw	30 jaar
Inbouwpakketten en technische installaties	15 jaar
Verbouwingskosten gebouwen	15 jaar
Verbouwingskosten studiecetra (huur)	5 jaar Mits de resterende looptijd van de huurovereenkomst korter is en bovendien geen intentie bestaat tot verlenging. Indien het bovenstaande het geval is, vindt afschrijving plaats over de resterende looptijd van de overeenkomst.
Groot onderhoud	
Daken	15 jaar
Schilderwerk	10 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Duurzame gebruiksgoederen/Inventaris	5 jaar
Hardware	3 jaar

Bij de Open Universiteit zijn de volgende activeringsgrenzen van toepassing (incl. BTW):

Terreinwerkzaamheden	Alle uitgaven die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend
Nieuwe gebouwen	Alle uitgaven die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend
Verbouwingskosten gebouwen centrale vestiging	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.
Verbouwingskosten studiecetra	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.
Groot onderhoud	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. toegerekend. aan de vervaardiging kan worden toegerekend.

Vervoermiddelen	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Betreft alle uitgaven die rechtstreeks aan de aanschaf kunnen worden toegerekend.
Duurzame gebruiksgoederen / Inventaris	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Het is hierbij mogelijk om – bij voldoende onderlinge samenhang – de investering projectmatig te benaderen, waarbij het criterium ‘investeren per stuk’ kan worden losgelaten.
Hardware	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Het is hierbij mogelijk om – bij voldoende onderlinge samenhang – de investering projectmatig te benaderen, waarbij het criterium ‘investeren per stuk’ kan worden losgelaten.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Over buiten gebruik gestelde activa wordt niet meer afgeschreven vanaf het moment van buiten gebruik stelling.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan de boekwaarde van het betreffende actief. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Boekwinsten uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de post overige opbrengsten in de staat van baten en lasten. Boekverliezen worden begrepen onder de post afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de instelling gehanteerd; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de instelling geheel of ten dele garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de instelling ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelneming

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de instelling in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de instelling en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Vorraden

Vorraden (cursusmateriaal) worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden naar verwachting zullen opbrengen.

De vervaardigingsprijs ten aanzien van cursusmateriaal in eigen productie bestaat uit de kosten van papier, drukwerk en afwerking.

Vorraden worden gewaardeerd op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen of incourantheid.

Er is geen sprake van voorverkoop- en/of voorinkoop- contracten.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten omvat zowel onderhanden projecten voor derden (commerciële projecten) als subsidieprojecten en bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten.

Onderhanden projecten waarvan de gefactureerde termijnen/ ontvangen voorschotten hoger zijn dan de gerealiseerde projectopbrengsten worden gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de staat van baten en lasten tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de staat van baten en lasten in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Verwerking van de projectkosten in de staat van baten en lasten vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten bij onderhanden projecten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de exploitatie verwerkt. Indien sprake is van een eigen bijdrage in een subsidieproject wordt dit niet als verlies beschouwd. De subsidie ter dekking van de exploitatiekosten wordt toegerekend op basis van de voortgang van het project. Daarmee wordt een eventuele eigen bijdrage eveneens conform de voortgang verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Groepsvermogen

Het groepsvermogen (enkelvoudige jaarrekening: eigen vermogen) bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

Bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. Bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door derden is aangebracht. De Open Universiteit beschikt niet over bestemmingsfondsen.

Voor een verdere toelichting van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij het contant maken wordt de lange termijn markttrente gehanteerd. Dit percentage bedroeg op 31 december 2022 2,82% (2021: 0%).

Voorziening WW/BW

De voorziening voor WW/BW-verplichtingen wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen, in het kader van de wachtgeldregeling.

Voorziening reorganisatie

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de instelling.

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Voorziening eigen risico WAO/WIA

De voorziening eigen risico WAO/WIA is verantwoord in de jaarrekening nadat het besluit is genomen eigenrisicodragers te worden voor de wet op de arbeidsongeschiktheid (WAO).

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen.

De berekening is gebaseerd op verwachte toekomstige uitkeringen gedurende het dienstverband, met een maximale termijn van 10 jaar op basis van de gemiddelde uitbetaalde gelden en het gemiddelde personeelsoverloop uit het verleden.

Voorziening vitaliteitsregeling

In de CAO Nederlandse Universiteiten is opgenomen dat medewerkers met ingang van 1 januari 2019 gebruik kunnen maken van een vitaliteitsregeling. In 2020 is daarom een voorziening gevormd in het kader van de vitaliteitsregeling.

De voorziening vitaliteitsregeling betreft een voorziening voor het deel van de salaris- en pensioenkosten waar geen arbeidsprestatie meer tegenover staat.

Voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen

Een voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen wordt gevormd indien het waarschijnlijk is dat het voor de OU zal leiden tot een uitstroom van middelen en deze uitstroom voldoende betrouwbaar kan worden bepaald. De voorziening betreft de beste schatting van het bedrag waarvoor de verplichting kan worden afgewikkeld.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdrage OCW

De Rijksbijdrage (lumpsum, normatief) wordt op basis van de jaarlijkse toekenning volledig in de staat van baten en lasten van het betreffende verslagjaar verwerkt. Niet-normatief toegekende rijksbijdragen worden in de staat van baten en lasten verwerkt op het moment van besteding van de middelen.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de instelling zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Cursus-, les- en examengelden

Opbrengsten uit cursus-, les- en examengelden worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Opbrengsten uit cursus-, les- en examengelden worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de prestatie is geleverd, en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de cursus-, les- en examengelden te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De cursus- les- en examengelden voor de reguliere opleidingen worden na aftrek van de baten (die gelijk worden gesteld aan de kosten) van uitgeleverd cursusmateriaal tijdsevenredig toegerekend aan de inschrijvingsduur van 3, 4 en een halve maand, 6 en 12 maanden.

Baten werk in opdracht van derden

Dit betreft opbrengsten uit contractonderwijs en contractonderzoek.

Opbrengsten uit contractonderwijs worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de prestatie is geleverd, en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de opbrengsten uit contractonderwijs te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Opbrengsten uit contractonderzoek worden naar rato van de voortgang van het project verantwoord op basis van de percentage of completion methode. De voortgang wordt bepaald op basis van de gemaakte subsidiabele projectkosten in verhouding tot de geschatte totale subsidiabele projectkosten.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, inkomsten auteursrechten, detachering personeel, opbrengsten bedrijfsrestaurant en overige baten en worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.

Personele lasten

Periodiek betaalbare beloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de pensioenuitvoerder of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Naast de premiebetalingen bestaan er geen andere verplichtingen.

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 110% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad (marktwaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP was per balansdatum 31 december 2022 110,9%. De pensioenregels schrijven voor dat de beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP 126% moet zijn. Ook is wettelijk bepaald dat de dekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen. Is de beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP lager dan de vereiste dekkingsgraad van 126% dan dient Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP een herstelplan op te stellen om binnen maximaal 10 jaar weer een dekkingsgraad van minimaal 126% te krijgen.

Leasing

De instelling kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel worden overgedragen, worden aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele lease. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leasing

Bij de instelling kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de instelling ligt, waarbij het leaseobject niet wordt geactiveerd. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Bij de Open Universiteit wordt voor de kopieerapparatuur, drankautomaten en twee bedrijfs-wagens gebruik gemaakt van operationele leasing. De kosten worden verantwoord onder de overige lasten.

Financiële baten en -lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt weer te geven:

	2022	2021
Stand per 1 januari		
Aanschafwaarde	501	944
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	(397)	(616)
Boekwaarde	104	328
Mutaties in de boekwaarde:		
Investerings	0	31
Desinvesteringen	(470)	(474)
Afschrijvingen	(89)	(255)
Afschrijvingen desinvesteringen	470	474
Saldo	(89)	(224)
Stand per 31 december		
Aanschafwaarde	31	501
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	(16)	(397)
Boekwaarde	15	104
Afschrijvingstermijnen	looptijd licentie	looptijd licentie

Onder immateriële vaste activa zijn de kosten verantwoord voor extern ontwikkelde c.q. aangekochte concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom en software en licenties, boven een aanschafwaarde van 15 per applicatie en een looptijd langer dan 1 jaar.

1.2 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Grond	Terrein werkzaam- heden	Gebouwen	Inventaris en apparatuur	Totaal
Stand per 1 januari 2022					
Aanschafwaarde	2.069	2.188	31.159	6.361	41.777
Cum. Waardeverminderingen en afschrijvingen	0	(1.677)	(25.839)	(5.214)	(32.730)
Boekwaarde	2.069	511	5.320	1.147	9.047
Mutaties in de boekwaarde:					
Investerings	0	0	0	582	582
Desinvesteringen	0	0	(181)	(900)	(1.081)
Afschrijvingen	0	(46)	(645)	(766)	(1.457)
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	181	900	1.081
Saldo	0	(46)	(645)	(184)	(875)
Stand per 31 december 2022					
Aanschafwaarde	2.069	2.188	30.978	6.043	41.278
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	0	(1.723)	(26.303)	(5.080)	(33.106)
Boekwaarde	2.069	465	4.675	963	8.172

De onroerende zaakbelasting 2022 voor de gebouwen in Heerlen is gebaseerd op een waarde van 9.938 op peildatum 1 januari 2022. De opstallen in Heerlen zijn in 2022 verzekerd voor een waarde van 33.644.

De actuele waarde van de bedrijfsgebouwen en –terreinen (exclusief grond) is gedurende de laatste taxatie medio 2020 door onafhankelijke taxateurs gewaardeerd op 6.875.

1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Deelneming	2022	2021
Campus Heerlen Management & Development B.V.		
Stand per 1 januari	0	0
Bij: verkrijging aandelen	10	0
Bij: agiostorting	300	0
Af: herwaardering/resultaat deelneming	(310)	0
Stand per 31 december	0	0

Vlottende activa

1.4 Voorraden

De post voorraad kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Verkrijgingsprijs gebruiksgoederen	1.402	1.044
Af: Voorziening voor incourantheid	(91)	(65)
Totaal voorraden	1.311	979

De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

1.5 Vorderingen

De post vorderingen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Debiteuren	4.532	4.672
Overige vorderingen	680	574
Vooruitbetaalde kosten	1.839	1.182
Verstekte voorschotten	242	164
Overlopende activa	2.081	1.346
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	(350)	(185)
Totaal vorderingen	6.943	6.407

Onder de vorderingen zijn geen vorderingen opgenomen met een resterende looptijd langer dan een jaar.

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

	2022	2021
Stand per 1 januari	(185)	(186)
Onttrekking	14	82
Dotatie	(179)	(81)
Stand per 31 december	(350)	(185)

Debiteuren

	31-12-2022	31-12-2021
Debiteuren	4.532	4.672
Af: voorziening dubieuze debiteuren	(350)	(185)
Stand per 31 december	4.182	4.487

Overige vorderingen

	31-12-2022	31-12-2021
Nog te ontvangen subsidiebedragen projecten	673	567
Overige	7	7
Stand per 31 december	680	574

Vooruitbetaalde kosten

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitbetaalde licenties	331	401
Vooruitbetaald overig	1.508	781
Totaal vooruitbetaalde kosten	1.839	1.182

De post vooruitbetaalde licenties heeft betrekking op licenties met een looptijd korter dan 1 jaar waardoor deze niet zijn geactiveerd.

1.7 Liquide middelen

De post liquide middelen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Kasmiddelen	2	2
Tegoeden op bank- en girorekeningen	37.341	34.174
Totaal liquide middelen	37.343	34.176

De Open Universiteit heeft drie bankgaranties afgegeven.

- Een bankgarantie ad 46 is verstrekt aan Thornico Building K/S p/a West-Star Management B.V. ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Rotterdam.
- Een bankgarantie ad 23 is verstrekt aan Achtundfünfzigste IFH Geschlossener Immobilienfonds für Holland GmbH & Co ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Zwolle.
- Verder is een bankgarantie ad 13 afgegeven aan M7 EREIP IV Dutch Propco 3 B.V. ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Groningen.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Open Universiteit. De OU maakt gebruik van het geïntegreerd middelenbeheer (schatkistbankieren) via het Ministerie van Financiën.

2.1 Groepsvermogen

Het groepsvermogen (enkelvoudige jaarrekening: eigen vermogen) wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader gespecificeerd.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	Stand per 1 januari 2022	Dotatie	Vrijval	Onttrek- kingen	Rente- mutatie	Stand per 31 december 2022
Personele regelingen	3.083	1.516	(618)	(855)	(286)	2.840
Claims, geschillen en rechtsgedingen	0	1.100	0	0	0	1.100
Totaal	3.083	2.616	(618)	(855)	(286)	3.940

Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	1.854
Middellang deel van de voorzieningen (2024 tot en met 2027)	1.387
Langlopend deel van de voorzieningen (> 5 jaar)	699

Toelichting voorzieningen personele regelingen:

	WW/BW	Reorgan- isatie	Langdurig zieken	Eigen risico WAO/WIA	Jubileum uitkeringen	Vitaliteits- regeling	Totaal
Stand per 1 januari 2022	539	597	150	751	762	284	3.083
Mutaties:							
Dotatie	438	182	187	524	185	0	1.516
Vrijval	(81)	(22)	(9)	(504)	0	(2)	(618)
Onttrekkingen	(155)	(214)	(139)	(124)	(102)	(121)	(855)
Rentemutatie	(72)	(34)	(4)	(66)	(110)	0	(286)
Stand per 31 december 2022	669	509	185	581	735	161	2.840
Kortlopend deel < 1 jaar	206	131	150	95	78	94	754
Middellang deel (2024-2027)	309	369	35	307	300	67	1.387
Langlopend deel > 5 jaar	154	9	0	179	357	0	699

Voorziening WW/BW

De voorziening voor WW/BW betreft de verplichting van de OU om medewerkers salaris door te betalen tijdens de periode van ontslag tot het vinden van een nieuwe baan.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatiekosten betreft de kosten die direct samenhangen met in gang gezette reorganisaties. De reorganisatievoorzieningen zijn gevormd na de formalisering van een gedetailleerd plan voor de reorganisatie en na bekendmaking van de plannen aan de betrokkenen.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken betreft de loondoorbetaling tijdens de eerste twee jaren van langdurig ziekte voor medewerkers waarvan verwacht wordt dat zij niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces. De kosten verband houdend met de salarisdoorbetaling totdat de medewerker 2 jaar ziek is worden in de voorziening opgenomen.

Voorziening eigen risico WAO/WIA

In 2004 is het besluit genomen om ingaande 2004 eigenrisicodragers voor de wet op de arbeidsongeschiktheid (WAO) te worden.

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen.

Voorziening vitaliteitsregeling

De in 2020 gevormde voorziening uit hoofde van de regeling vitaliteit loopt af met de reguliere onttrekkingen van de medewerkers die zich in 2019 t/m 2021 hebben aangemeld voor deze regeling. Er wordt niet meer gedoteerd aan deze voorziening.

Voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen

Per 1 september 2017 is in Nederland nieuwe wetgeving van kracht geworden die aan de toekenning van hoger onderwijsgraden de voorwaarde verbindt van accreditatie op opleidingsniveau door de NVAO. De OU heeft ten aanzien van drie programma's in het contractonderwijs verzuimd om als gevolg van deze nieuwe wetgeving de toekenning van een mastergraad te beëindigen. De OU heeft aan de getroffen (oud)studenten gecommuniceerd dat de geleden schade zal worden gecompenseerd. De voorziening betreft de beste schatting van het bedrag waarvoor de verplichting kan worden afgewikkeld.

Disconteringsvoet

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij het contant maken wordt de lange termijn marktrente gehanteerd. Dit percentage bedroeg per 31 december 2022: 2,82% (2021: 0%).

2.4 Kortlopende schulden

De post kortlopende schulden kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden werk	1.596	1.242
Crediteuren	3.378	2.841
Loonheffing	3.040	2.711
Omzetbelasting	136	167
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.176	2.878
Schulden terzake van pensioenen	892	806
Vooruitontvangen cursus- en les gelden	7.611	7.160
Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	2.278	395
Vakantiedagen	2.729	2.253
Nog te betalen vakantietoelage	1.788	1.589
Nog te ontvangen facturen	1.092	1.018
Te betalen accountantskosten	75	131
Te betalen aan (oud)deelnemers contractonderwijs	2.861	0
Overige	593	629
Overige schulden en overlopende passiva	19.027	13.175
Totaal kortlopende schulden	28.069	20.942

Van de kortlopende schulden heeft een bedrag ad 0 (2020: 0) een looptijd langer dan een jaar.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post betreft de afdracht omzetbelasting over het vierde kwartaal van 2022 en loonheffing en sociale lasten over de maand december.

Schulden terzake van pensioenen

Deze post betreft de afdracht pensioenpremies over de maand december.

MODEL G Overzicht geoormerkte subsidies OCW en EL&I (RJ 660, model G)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie FROCOLE	OO20-12	29 april 2020	Ja
Subsidie Pe(e)rfect vaardig	OO20-13	29 april 2020	Nee
Subsidie Gamebrics: Serious gaming voor actief online leren met geïntegreerde analytical.	OO21-01	28 april 2021	Nee
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsprojecten hoger onderwijs	VIS22050	24 februari 2022	Nee

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Aansprakelijkheid en garanties

Er zijn drie bankgaranties afgegeven. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de liquide middelen 1.7.

Voorwaardelijke verplichtingen

De Open Universiteit staat garant voor de financiële positie van OU Holding BV.

(Meerjarige) financiële verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen bij de Open Universiteit betreffen de verplichtingen uit hoofde van operationele lease. De leaseverplichting kan als volgt worden gespecificeerd:

	Totaal bedrag	Resterende looptijd
Lease kopieerapparatuur	223	40 maanden
Lease drankautomaten	26	4 maanden
Lease bedrijfswagens	42	33 maanden
	291	

Daarnaast zijn huurcontracten afgesloten ten behoeve van de huisvesting van de studiecetra. De totale huurverplichting bedraagt 11.334. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

	Bedrag €
Niet langer dan 1 jaar	1.027
Tussen 1 en 5 jaar	2.557
Na 5 jaar (tot 1-9-2043)	7.750
	11.334

De operationele kosten worden lineair verspreid over de looptijd van de overeenkomst in de staat van baten en lasten verwerkt.

Daarnaast resteert er per 31 december 2022 nog een verplichting van 8.741, waarvan 5.811 met betrekking tot jaarlijks te betalen licentiekosten tot en met 2027 en 2.930 met betrekking tot het gebruiksklaar maken van het nieuwe studiecentrum in Den Haag.

De OU Holding B.V. heeft zich gecommitteerd om jaarlijks (voor de jaren 2022 tot en met 2025) een agiostorting van 300 te doen in de deelneming Campus Heerlen Management & Development B.V. (CM&D B.V.). De totale verplichting voor de periode 2023 tot en met 2025 bedraagt daarmee 900.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de instelling een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de instelling te beperken.

De instelling zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Markt- en prijsrisico

De instelling belegt niet in effecten en loopt derhalve geen significante markt- en prijsrisico's.

Valutarisico

De instelling is voornamelijk werkzaam in Nederland en loopt derhalve geen significante valutarisico's.

Rente- en kasstroomrisico

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (liquide middelen).

Voor vorderingen met variabele renteaftspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De onderneming loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder de posten debiteuren en overige vorderingen. Het kredietrisico is geconcentreerd bij een groot aantal tegenpartijen (of economisch verbonden tegenpartijen). De hoogste individuele vordering bedraagt 281.

Liquiditeitsrisico

De instelling maakt op dit moment geen gebruik van bancaire kredietfaciliteiten. Voor zover noodzakelijk, zullen nadere zekerheden worden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

De instelling bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

Algemeen

Voor een analyse van de realisatie 2022 ten opzichte van de begroting 2022 en ten opzichte van de realisatie 2021 wordt verwezen naar de tekst opgenomen op pagina 106 tot en met 109.

Baten

3.1 Rijksbijdrage OCW

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	66.009	62.328	58.465
3.1.2 Overige subsidies OCW	86	0	420
Totaal rijksbijdragen OCW	66.095	62.328	58.885

3.1.1 Rijksbijdrage OCW

De totaal verantwoorde rijksbijdrage van 66.009 bestaat uit de lumpsum rijksbijdrage van 67.897 voor het jaar 2022, conform brief d.d. 20 december 2022 met kenmerk 2022/2/21635746. Het verschil van 1.888 heeft betrekking op de niet-normatieve rijksbijdragen die op de balans zijn verantwoord onder de vooruitontvangen subsidies OCW, voornamelijk bestaande uit de nog niet bestede starters- en stimuleringsbeurzen van 1.563 en de nog niet bestede sectorplanmiddelen van 246.

In de lumpsum rijksbijdrage is tevens inbegrepen de sectormiddelen Rechtsgeleerdheid voor een bedrag van 347 en een bedrag van 331 met betrekking tot Duurzame Geesteswetenschappen. Ondanks de oormerking van deze middelen bestaat er op grond van de regeling jaarverslaggeving onderwijs geen mogelijkheid de niet-bestede middelen op de balans te passiveren.

3.1.2 Overige subsidies OCW

Hierin zijn de onderstaande projecten opgenomen:

- de middels brief OO20-12 van 29 april 2020 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Frocole.
- de middels brief OO20-13 van 29 april 2020 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Pe(e)rfect vaardig.
- de middels brief OO21-01 van 28 april 2021 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Gamebrics: Serious gaming voor actief online leren met geïntegreerde analytical.
- de middels brief VIS22050 van 24 februari 2022 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project virtuele internationale samenwerkingsprojecten hoger onderwijs.

3.3 Cursus-, les- en examengelden

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Inschrijvingen	18.569	17.505	16.862
Schakelprogramma's	2.842	2.375	2.893
Halvering collegegeld 1e jaars inschrijvingen	(704)	(605)	(693)
Halvering collegegeld NPO collegejaar 2021/22	(5.636)	(4.795)	(4.233)
Kortingsregeling KCOU	(29)	(40)	(28)
Overige kortingen	(245)	0	(168)
Vrijstellingsverzoeken	141	150	160
Vrijval/(dotatie) vooruitontvangen cursusgelden	(930)	0	269
Totaal cursus-, les-, en examengelden	14.008	14.590	15.062

3.4 Baten werk in opdracht van derden

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Contractonderwijs	1.606	1.500	1.533
Internationale organisaties	1.104	1.175	1.033
NWO/ZonMW	872	851	640
Aids Fonds	21	48	51
Nationale overheden	195	45	60
NRO	66	37	215
Overige non-profit organisaties	138	22	78
Contractonderzoek	2.396	2.178	2.077
Overige baten werk in opdracht van derden	980	1.319	1.046
Totaal baten werk in opdracht van derden	4.982	4.997	4.656

De baten contractonderwijs werden tot en met verslagjaar 2021 gepresenteerd onder de cursus-, les- en examengelden. Met ingang van verslagjaar 2022 worden de baten contractonderwijs gerubriceerd onder de baten werk in opdracht van derden, aangezien het hier gaat om baten op grond van contractactiviteiten. De vergelijkende cijfers zijn dienovereenkomstig aangepast.

3.5 Overige baten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Detachering personeel	453	271	528
Inkomsten auteursrechten	43	25	37
Verhuur onroerend goed	59	85	59
BTW pro rata regeling	131	50	113
Opbrengst bedrijfsrestaurant	48	40	13
Bijdrage Phd program	40	78	85
Deelname aan expertgroep PO	84	68	74
Overige posten	456	388	421
Totaal overige baten	1.314	1.005	1.330

Onder de overige posten zijn enkel opbrengsten beneden 50 verantwoord.

Lasten

4.1 Personele lasten

De personele lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Brutolonen en salarissen	45.119	48.096	40.538
Sociale lasten en pensioenpremies	13.564	14.542	12.257
4.1.1 Lonen en salarissen	58.683	62.638	52.795
Dotatie (vrijval) personele voorzieningen	612	310	473
Inhuur derden regulier	3.656	2.847	3.362
Overige	2.467	1.036	1.651
4.1.2 Overige personele lasten	6.735	4.193	5.486
Totaal personele lasten	65.418	66.831	58.281

Bovenstaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Brutolonen en salarissen			
Salarissen	38.359	40.863	34.442
Vakantietoelagen	3.065	3.275	2.760
Overige toelagen	3.695	3.958	3.336
Totaal beloning voor arbeid	45.119	48.096	40.538

	2022	Begroting 2022	2021
Sociale lasten en pensioenpremies			
Pensioenpremies	7.933	8.661	7.300
Overige sociale lasten	5.631	5.881	4.957
Totaal sociale lasten en pensioenpremies	13.564	14.542	12.257

De pensioenregeling betreft een toegezegde-pensioenregeling, welke verwerkt is als een toegezegde-bijdrageregeling. Het pensioen is toegekend op basis van het middelloonstelsel en is ondergebracht bij ABP/Loyalis. De Open Universiteit heeft in het geval van een tekort geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

	2022	Begroting 2022	2021
Dotatie (vrijval) personele voorzieningen (saldo van dotatie en vrijval)			
Voorziening WW/BW	285	250	6
Voorziening Reorganisatie (2011/2013/MST)	126	0	10
Voorziening Langdurig zieken	174	0	150
Voorziening Eigen risico WAO	(46)	0	331
Voorziening jubileumuitkeringen	75	60	(19)
Voorziening vitaliteit	(2)	0	(5)
Totaal dotatie (vrijval) personele voorzieningen	612	310	473

De formatie nam toe van 634 fte ultimo 2021 tot 702 fte ultimo 2022, hetgeen overeenkomt met een stijging van bijna 11% (fte zijn excl. stagiaires). Alle medewerkers zijn werkzaamheden in Nederland.

Het gemiddelde aantal fte 2022 bedroeg 667 (2021: 610 fte).

Personele lasten en fte-verdeling gesplitst naar hoofdkostenplaats

Faculteit/Centra	Rekening 2022 x € 1.000	Rekening 2021 x € 1.000	Bezetting 31-12-2022 WP fte	Bezetting 31-12-2022 OBP fte
Bètawetenschappen	7.524	6.379	77,2	12,6
Cultuurwetenschappen	3.625	3.622	35,9	7,3
Managementwetenschappen	5.537	4.687	59,3	13,8
Onderwijswetenschappen	4.616	4.491	49,4	6,1
Psychologie	7.779	6.307	83,6	18,1
Rechtswetenschappen	5.914	5.243	58,2	14,5
Expertisecentrum Onderwijs	3.196	2.848	2,6	33,9
Centrum voor Postinitieel Onderwijs	1.169	1.020	0	10,0
CAROU	796	722	0	0
Totaal faculteiten en centra	40.156	35.319	366,2	116,3
Totaal ondersteunende diensten en afdelingen	20.994	19.127	2,0	217,7
Subtotaal	61.150	54.446	368,2	334,0
			2021: 332	2021: 302
Mutatie personele voorzieningen	612	473		
Inhuur derden	3.656	3.362		
Totaal	65.418	58.281		

WNT-verantwoording 2022

De WNT is van toepassing op de Open Universiteit. Het voor de Open Universiteit toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 183.000, zijnde het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse E, complexiteitspunten per criterium:

- De gemiddelde baten in het tweede jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarin het bezoldigingsmaximum is toegepast ligt tussen de 25 en 75 miljoen. Het aantal punten toegekend voor criteria 1 bedraagt derhalve 6 punten.
- Voor criteria 2 ligt het gemiddeld aantal studenten tussen de 10.000 en 20.000. Het aantal punten hiervoor bedraagt 4.
- Ten slotte biedt de Open Universiteit wetenschappelijk onderwijs aan in zeven verschillende onderwijssectoren, waardoor het aantal punten toegekend voor criteria 3 het maximale van 5 punten bedraagt.

Bezoldiging topfunctionarissen

- 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1

Gegevens 2022	prof. dr. T.J. Bastiaens	prof. dr. F.A. van der Duijn Schouten
Functiegegevens	rector magnificus	voorzitter CvB a.i.
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,6
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.615	109.040
Beloningen betaalbaar op termijn	23.619	0
Subtotaal	182.234	109.040
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	183.000	109.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	182.234	109.040
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021	prof. dr. T.J. Bastiaens	prof. dr. F.A. van der Duijn Schouten
Functiegegevens	rector magnificus	voorzitter CvB a.i.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/11 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,6
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.616	17.200
Beloningen betaalbaar op termijn	22.971	0
Subtotaal	176.587	17.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	177.000	17.748
Bezoldiging	176.587	17.200

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Gegevens 2022	drs. R.M. Smit	drs. Ph.F.M. Raets	mw. prof. dr. V. Evers	mw. dr. E.M.M. de Brabander	prof. dr. M van der Wende	dr. G.A. Schouw
Functiegegevens	voorzitter	lid	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functie- vervulling in 2022	01/01–31/12	01/01–30/09	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/11–31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	19.269	9.634	12.846	12.846	12.846	2.141
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.450	13.687	18.300	18.300	18.300	3.058
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	19.269	9.634	12.846	12.846	12.846	2.141
Het bedrag van de over- schrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021	drs. R.M. Smit	drs. Ph.F.M. Raets	mw. prof. dr. V. Evers	mw. dr. E.M.M. de Brabander	prof. dr. M. van der Wende	dr. G.A. Schouw
Functiegegevens	voorzitter	lid	lid	lid	lid	n.v.t.
Aanvang en einde functie- vervulling in 2021	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	n.v.t.
Bezoldiging						
Bezoldiging	18.653	12.435	12.435	12.435	12.435	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigings maximum	26.550	17.700	17.700	17.700	17.700	n.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4.2 Afschrijvingen

De afschrijvingen kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
4.2.1 Afschrijving immateriële vaste activa	89	63	255
4.2.2 Afschrijving materiële vaste activa	1.457	1.617	1.632
Totaal afschrijvingen	1.546	1.680	1.887

Bovenstaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

4.2.1 Afschrijving immateriële vaste activa

	2022	Begroting 2022	2021
Afschrijving concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom, software en licenties	89	63	255
Totaal afschrijvingen immateriële vaste activa	89	63	255

4.2.2 Afschrijving materiële vaste activa

	2022	Begroting 2021	2021
Afschrijving gebouwen en terreinwerkzaamheden	691	696	816
Afschrijving apparatuur en inventaris	766	921	816
Tussentelling	1.457	1.617	1.632
Af/Bij: boekwinst c.q. boekverlies desinvesteringen	0	0	0
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	1.457	1.617	1.632

4.3 Huisvestingslasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
4.3.1 Huur	1.047	1.067	958
4.3.2 Verzekeringen	86	115	72
4.3.3 Onderhoud en exploitatievoorzieningen	437	375	496
4.3.4 Energie en water	262	280	248
4.3.5 Schoonmaakkosten	318	340	323
4.3.6 Heffingen	84	92	86
4.3.7 Overige huisvestingslasten	164	105	133
Totaal huisvestingslasten	2.398	2.374	2.316

4.4 Overige lasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	723	597	428
4.4.2 Duurzame aanschaffingen	272	333	224
4.4.2 Materiaalgebonden lasten	1.947	1.629	2.114
4.4.3 Dotatie overige voorzieningen	1.279	40	81
4.4.4 Algemene kosten	17.545	12.719	11.048
Totaal overige lasten	21.766	15.318	13.895

Voorgaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

4.4.1. Administratie- en beheerslasten

	2022	Begroting 2022	2021
Representatiekosten	162	152	109
Consumpties op de werkplek	44	29	21
Fotokopieerkosten	101	126	90
Vergaderkosten	238	138	99
Mobiele telefonie	102	71	51
Overige administratie- en beheerslasten	76	81	58
Totaal administratie- en beheerslasten	723	597	428

4.4.2. Materiaalgebonden lasten

	2022	Begroting 2022	2021
Verbruik cursusmaterialen	1.683	1.456	1.914
Overige materiaalgebonden lasten	264	173	200
Totaal materiaalgebonden lasten	1.947	1.629	2.114

4.4.3. Dotatie overige voorzieningen

	2022	Begroting 2022	2021
Dotatie voorziening debiteuren	179	40	81
Dotatie voorziening claims, geschillen en rechtsgedingen	1.100	0	0
Totaal dotatie overige voorzieningen	1.279	40	81

4.4.4. Algemene kosten

	2022	Begroting 2022	2021
Reis- en verblijfkosten	683	515	177
Computerkosten	3.691	3.851	2.870
Publiciteit en voorlichting	1.462	1.333	1.528
Honoraria derden en advieskosten	6.508	3.798	4.223
Overige algemene kosten	5.201	3.222	2.250
Totaal algemene kosten	17.545	12.719	11.048

De overige algemene kosten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

Overige algemene kosten

	2022	Begroting 2022	2021
Samenwerkingskosten UM	1.162	1.189	1.014
Contributies, bijdragen en lidmaatschappen	615	385	470
Porti- en vrachtkosten	454	380	460
Kosten bedrijfsrestaurant	80	50	17
Overige algemene kosten	2.890	1.218	289
Totaal overige algemene kosten	5.201	3.222	2.250

Toelichting accountants honoraria

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen (in duizenden euro's inclusief BTW) aan accountants honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	Accountant PwC 2022	Overig PwC 2022	Totaal PwC 2022
Onderzoek van de jaarrekening	163	0	163
Andere controleopdrachten	0	0	0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	2	39	41
Totaal honoraria externe accountant 2022	165	39	204

	Accountant PwC 2021	Overig PwC 2021	Totaal PwC 2021
Onderzoek van de jaarrekening	131	0	131
Andere controleopdrachten	0	0	0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal honoraria externe accountant 2021	131	0	131

De bedragen zijn opgenomen onder de post honoraria derden en advieskosten ad 6.508 (in 2021: 4.223).

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de instelling en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Specificatie overige lasten naar hoofdkostenplaatsen

Faculteiten en Centra	2022	2021
Bètawetenschappen	678	294
Cultuurwetenschappen	258	175
Managementwetenschappen	521	298
Onderwijswetenschappen	346	270
Psychologie	1.180	528
Rechtswetenschappen	674	360
Centrum voor postinitieel onderwijs	274	325
Expertisecentrum Onderwijs	101	75
CAROU	102	90
Totaal faculteiten en centra	4.134	2.415
Totaal afdelingen	17.632	11.480
Totaal	21.766	13.895

5 Financiële baten en lasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Rentebaten	126	0	1
Saldo financiële baten en lasten	126	0	1

6 Resultaat deelneming

Het resultaat deelneming kan als volgt worden gespecificeerd:

	2022	Begroting 2022	2021
Campus Heerlen Management & Development B.V.	(310)	(300)	0
Totaal	(310)	(300)	0

Verbonden partijen

Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen op pagina 142 tot en met 144 (WNT).

Er hebben geen transacties met verbonden partijen plaatsgevonden op niet-zakelijke grondslag.

Verbonden partijen (model E):

Bedragen x € 1.000

Verbonden partijen wel opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2022	Resultaat 2022	Art 2:403 BW	Deelname	Consolidatie
				€	€	Ja/nee	%	Ja/Nee
OU Holding BV	BV	Heerlen	4	99	(311)	Nee	100	Ja

Verbonden partijen niet opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
Campus Heerlen Management & Development B.V.	Besloten Vennootschap	Heerlen	3
NEIMED	Stichting	Heerlen	4
Stichting Open Universiteitsfonds	Stichting	Utrecht	4

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Na voorstel resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

ACTIVA		31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa			
1.1 Immateriële vaste activa		15	104
1.2 Materiële vaste activa			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	7.209	7.900	
1.2.2 Inventaris en apparatuur	963	1.147	
		8.172	9.047
1.3 Financiële vaste activa		99	110
Vlottende activa			
1.4 Voorraden		1.311	979
1.5 Vorderingen			
1.5.1 Debiteuren	4.182	4.487	
1.5.2 Overige vorderingen	680	574	
1.5.3 Overlopende activa	2.081	1.346	
		6.943	6.407
1.7 Liquide middelen		37.244	34.066
TOTAAL ACTIVA		53.784	50.713

PASSIVA		31-12-2022	31-12-2021
2.1 Eigen vermogen			
2.1.1 Algemene reserve (publiek)	20.589	24.992	
2.1.1 Algemene reserve (privaat)	0	0	
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.186	1.696	
		21.775	26.688
2.2 Voorzieningen		3.940	3.083
2.4 Kortlopende schulden			
2.4.3 Crediteuren	3.378	2.841	
2.4.7 Belastingen, sociale premies en pensioenen	4.068	3.684	
2.4.10 Overlopende passiva	20.623	14.417	
		28.069	20.942
TOTAAL PASSIVA		53.784	50.713

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
BATEN			
3.1 Rijksbijdrage OCW	66.095	62.328	58.885
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	0	0	0
3.3 Cursus-, les- en examengelden	14.008	14.590	15.062
3.4 Baten werk in opdracht van derden	4.982	4.997	4.656
3.5 Overige baten	1.314	1.005	1.330
Totaal baten	86.399	82.920	79.933
LASTEN			
4.1 Personele lasten	65.418	66.831	58.281
4.2 Afschrijvingen	1.546	1.680	1.887
4.3 Huisvestingslasten	2.398	2.374	2.316
4.4 Overige lasten	21.766	15.318	13.895
Totaal lasten	91.128	86.203	76.379
Saldo baten en lasten	(4.729)	(3.283)	3.554
5 Financiële baten en lasten	126	0	0
Resultaat	(4.603)	(3.283)	3.554
6 Resultaat deelneming	(310)	(300)	0
Nettoresultaat	(4.913)	(3.583)	3.554

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor Resultaatbepaling

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2022 van de instelling. Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de op pagina 111 tot en met 125 opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de instelling gehanteerd; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de instelling geheel of ten dele garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de instelling ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de instelling in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de instelling en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten

1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Groepsmaatschappijen OU Holding BV, Heerlen	2022	2021
Stand per 1 januari	110	110
Bij: agiostorting	300	0
Af: resultaat deelnemingen	(311)	0
Stand per 31 december	99	110

1.5 Debiteuren

	31-12-2022	31-12-2021
Debiteuren Studenten/deelnemers/cursisten/overige	4.182	4.487
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Totaal	4.182	4.487

2.1 Eigen vermogen

Algemene reserve	Stand per 1 januari 2022	Resultaat 2022	Overige mutaties 2022	Stand per 31 december 2022
2.1.1 Algemene reserve				
Publiek	24.992	(4.403)	0	20.589
Privaat	0	0	0	0
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.696	(510)	0	1.186
Totaal	26.688	(4.913)	0	21.775
Algemene reserve	Stand per 1 januari 2021	Resultaat 2021	Overige mutaties 2021	Stand per 31 december 2021
2.1.1 Algemene reserve				
Publiek	21.405	3.986	(399)	24.992
Privaat	(399)	0	399	0
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	2.128	(432)	0	1.696
Totaal	23.134	3.554	0	26.688

Algemene reserve (publiek)

Het verloop van de algemene reserve in 2022 kan als volgt worden weergegeven:

	2022	2021
Stand per 1 januari	24.992	21.405
Bij/af: overboeking negatief eigen vermogen privaat	0	(399)
Bij/af: voorstel resultaatbestemming	(4.403)	3.986
Stand per 31 december	20.589	24.992

Algemene reserve (privaat)

Het verloop van de algemene reserve in 2022 kan als volgt worden weergegeven:

	2022	2021
Stand per 1 januari	0	(399)
Bij/af: overboeking naar eigen vermogen publiek	0	399
Stand per 31 december	0	0

Bestemmingsreserve**Bestemmingsreserve (publiek)**

Het verloop van de bestemmingsreserve in 2022 kan als volgt worden weergegeven:

	2022	2021
Stand per 1 januari	1.696	2.128
Dotatie	611	1.075
Onttrekking	(1.121)	(1.507)
Stand per 31 december	1.186	1.696

Voorgaande bestemmingsreserve wordt als volgt gespecificeerd:

Bestemmingsreserve it-transitie en informatieveiligheid	2022	2021
Stand per 1 januari	271	0
Dotatie	0	271
Onttrekking	(143)	0
Stand per 31 december	128	271

In 2021 is door het college van bestuur besloten om het niet bestede IT-budget 2021 te doteren aan een bestemmingsreserve, ter financiering van de uitgaven in 2022 en 2023 verband houdende met de voorbereiding en implementatie van de IT transitie en de informatieveiligheid. De omvang van de bestemmingsreserve ultimo 2022 bedraagt 128.

Bestemmingsreserve kwaliteitsafspraken	2022	2021
Stand per 1 januari	711	302
Dotatie	173	534
Onttrekking	(297)	(125)
Stand per 31 december	587	711

Over de middelen met betrekking tot de kwaliteitsafspraken worden bestedingsafspraken gemaakt met de medezeggenschap en hierover wordt inhoudelijk separaat gerapporteerd in het jaarverslag. De bestemmingsreserve kwaliteitsafspraken bestaat uit de nog niet-bestede bedragen die door het Ministerie van OCW via de rijksbijdrage worden toegekend. In de periode 2019 tot en met 2022 is aan de Open Universiteit een bedrag toegekend van 4.576. Van de toegekende bedragen is aan het einde van 2022 een bedrag van 587 nog niet besteed aan de realisatie van de kwaliteitsafspraken.

Bestemmingsreserve strategische middelen	2022	2021
Stand per 1 januari	444	1.335
Dotatie	246	0
Onttrekking	(411)	(891)
Stand per 31 december	279	444

De bestemmingsreserve strategische initiatieven is gevormd voor initiatieven waarvan de uitvoering overloopt naar het volgende boekjaar. Hier ligt een bestuursbesluit aan ten grondslag.

Bestemmingsreserve sectormiddelen	2022	2021
Stand per 1 januari	270	297
Dotatie	192	270
Onttrekking	(270)	(297)
Stand per 31 december	192	270

De sectormiddelen Rechtsgeleerdheid uit 2022 van 347 zijn nog niet volledig besteed per einde boekjaar. Ondanks de oormerking van deze middelen bestaat er op grond van de regeling jaarverslaggeving onderwijs geen mogelijkheid de niet-bestede middelen op de balans te passiveren. Om de middelen desalniettemin te oormerken heeft de Open Universiteit voor de niet in 2022 bestede middelen, net als in voorgaande boekjaren, een bestemmingsreserve gevormd. Het in 2022 nog niet bestede deel van 192 is gedoteerd aan deze bestemmingsreserve.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van deze post is als volgt weer te geven:

	2022	2021
Stand per 1 januari	3.083	3.320
Mutaties	857	(237)
Stand per 31 december	3.940	3.083

2.4.3 Crediteuren

	31-12-2022	31-12-2021
Crediteuren	3.378	2.841
Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
Totaal	3.378	2.841

6 Resultaat deelneming

De opbrengst deelneming kan als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
OU Holding BV	(311)	0
Totaal	(311)	0

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

Nevenvestigingen

De Open Universiteit heeft nevenvestigingen in de vorm van zeventien studiecentra verspreid over Nederland en Vlaanderen. Naast Heerlen zijn de studiecentra gevestigd in Amsterdam, Vlissingen, Leeuwarden, Groningen, Zwolle, Enschede, Utrecht, Rotterdam, Nijmegen, Eindhoven, Antwerpen, Brussel, Gent, Hasselt, Kortrijk en Leuven.

Ondertekening door College van bestuur voor akkoord
Heerlen, 16 juni 2023

origineel getekend door:
prof. dr. F.A van der Duijn Schouten

origineel getekend door:
prof. dr. T.J. Bastiaens

Ondertekening door Raad van Toezicht voor akkoord
Heerlen, 16 juni 2023

origineel getekend door:
drs. R.M. Smit

origineel getekend door:
drs. L.L.G.M. van Wees MBA MBT

origineel getekend door:
dr. E.M.M. de Brabander

origineel getekend door:
prof. dr. M.C. van der Wende

origineel getekend door:
dr. G.A. Schouw

Overige gegevens

Voorstel tot resultaatbestemming

Van het resultaat 2022 ad 4.913 negatief is 4.403 onttrokken aan de algemene reserve (publiek) en 510 onttrokken aan de bestemmingsreserves.

Vooruitlopend op een definitieve goedkeuring door de Raad van toezicht is de resultaatbestemming reeds in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van de Open Universiteit

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de Open Universiteit te Heerlen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Open Universiteit op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 ‘Referentiekader’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Open Universiteit, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 ‘Bestuursverslag’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 ‘Bestuursverslag’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 ‘Bestuursverslag’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 ‘Referentiekader’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Maastricht, 16 juni 2023
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel ondertekend door drs. T.A.G. van Bortel RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Open Universiteit
Bezoekadres
Valkenburgerweg 177
6419 AT Heerlen
Postadres
Postbus 2960
6401 DL Heerlen

Foto verantwoording

Laurent Stevens: pag. 6

Objektiv: pag. 22, still van video

Marcel van Hoorn: cover, pag. 8, 12, 44, 54, 62, 70, 96

Jeroen Schaaphok: pag. 30

Alles uit deze uitgave – met uitzondering van de foto's – mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt onder de vereisten van de Creative Commons-licentie Naamsvermelding-Niet-commercieel-Gelijk delen 3.0 Nederland. Zie de licentie voor details: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/nl/>.

Een digitale versie van Jaarverslag en jaarrekening staat op <https://www.ou.nl/jaarverslagen>.

